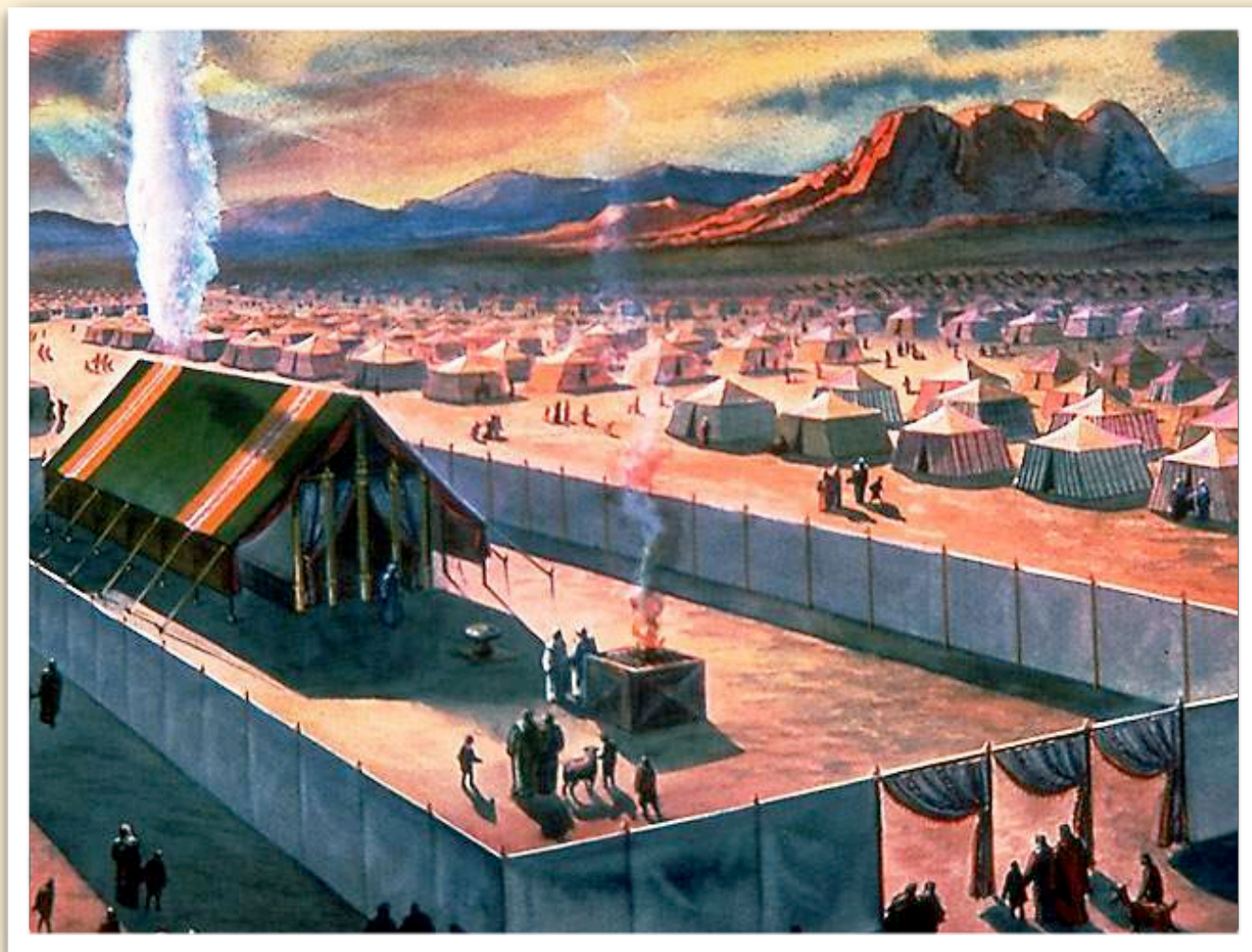

A SZENTÉLY TANÍTÁSAI

**Szombatiskolai tanulmányok
2013. IV. negyedév**

Bevezetés

Izrael hitéletében központi helyet foglalt el a szentély – előbb a pusztai hordozható sátor-templom, majd a jeruzsálemi állandó templom. Hasonlóképpen kell lennie az újszövetségi korszakban is: a mennyei szentélynek és Krisztus ott végzett közbenjáró szolgálatának központi helyet kell elfoglalnia személyes hitéletünkben. A szentély berendezése és az ott folyó szolgálatok a hit általi megigazulásról, a bűn-rendezés útjáról, a Megváltó bűntől szabadító munkájáról nyújtottak szemléletes, hatékony tanítást, mind személyes vonatkozásban, mind pedig annak történelmi megvalósulását illetően. Az ószövetségi, földi szentélyben folyó szertartások jelentése, valamint az újszövetségi mennyei szentély valósága, és Krisztus ott végzett közbenjáró szolgálatának a jelentősége sajnos hosszú évszázadokra feledésbe merült. Isten azonban újból fényt áraszt ezekre a végidőben. A szentély tanításai által érthetjük meg a megváltási terv utolsó szakaszának a történéseit, a végső egyetemes ítélet törvényszerűségeit. Ezért fedte fel Isten ezt az egész hatalmas témakört hitbeli elődeink, az advent mozgalom alapítói előtt. Feladatunk ma is, hogy tanúságot tegyünk ezekről a bibliai tanításokról, mindenekelőtt pedig a saját üdvösségünk érdekében hasznosítsuk ezeket.

A tanulmányok összeállítói a Sola Scriptura Teológiai Főiskola oktatói, tanárai:
Kovács Zoltán (1, 7, 8), Vankó Zsuzsa (2, 5, 10, 12), Prancz Zoltán (3, 6, 9), Reisinger János (4, 11, 13).

TARTALOMJEGYZÉK

I. Hogyan fedezték fel hitbéli elődeink újra a szentély rég elfelejtett tanításait? - 2013. október 05.	1
1. Milyen próféciák jövendölték meg előre a szentélyről szóló tanítások elhallgattatását, majd ezek újbóli felfedezését?	
2. Milyen helyzetben és mire válaszul érkezett a mennyei szentélyt újra az emberek szeme elé állító világosság?	
3. Hogyan hallgatta meg Isten a csúriben mondott imádságot, és milyen választ adott a nagy családás okát illetően?	
4. Miként követte természetes módon Hiram Edson különleges tapasztalatát a testvéreivel együtt folytatott közös Biblia tanulmányozás?	
5. Hogyan kapcsolódtak a szentélyre vonatkozó tanításokhoz további bibliai felismerések, mindenekelőtt a IV. parancsolat változatlan érvényessége?	
6. Hogyan fogadták a nagy advent mozgalom tagjai a családásukra magyarázatot adó világosságot?	
II. A földi és a mennyei szentély - 2013. október 12.	9
1. Mikor és milyen célból létesült a földi szentély?	
2. Milyen minta szerint és milyen kivitelben készült el a földi szentély? Mi volt az oka annak, hogy Isten részletes és pontos utasításokat adott a szentély építményét és a benne folyó szertartásokat illetően?	
3. Mikor szűnt meg a földi szentélyben folyó szolgálatok érvényessége és nyert felavatást az újszövetségi, mennyei szentély?	
4. Hogyan tesz bizonyosságot az Írás a mennyei templom valóságos létezéséről? Ki az egyetlen papja és főpapja?	
5. Hogyan jelentette ki Isten előre Dániel próféta által, hogy a mennyei szentély és Krisztus papsága ellen súlyos támadást fog intézni egy antikrisztusi hatalom? Milyen kijelentés hangzott el e romlás helyreállításáról?	
6. Meddig áll fenn a mennyei templom?	
III. Az ószövetségi papok és főpap mint Krisztus előképei - 2013. okt. 19.	15
1. Mit takar a pap és a főpap bibliai fogalma?	
2. Mi volt az Ószövetség jelképes papi szolgálatának alapeszméje a bűn-rendezésben?	
3. Mi volt az Ószövetség jelképes főpapi szolgálatának alapeszméje a bűnrendezésben?	
4. Tudhatta-e biztosan egy ószövetségi hívő, hogy a papi és a főpapi szolgálat túlmutat önmagán, és a Messiás szolgálatának előképe?	
5. Mit takar Jézus papi szolgálata?	
6. Mit takar Jézus főpapi szolgálata?	
IV. A szentély tanítása a bűnbocsánat elnyerésének útjáról - 2013. okt. 26.	22
1. Miért kötötte Isten önkéntességhez, ugyanakkor szigorúan megszabott áldozatbemutatáshoz a bűneinkből való szabadításra mutató szertartásokat? Mi a döntő különbség a pogány népek áldozatai és Izrael áldozati rendszere között?	
2. Mit fejeztek a bűnért való áldozat cselekményének egyes mozzanatai, és mit tanulhatunk ezekből a saját hívő életünkre vonatkozóan? Nevezzük meg egymás után ezeket a lépéseket és beszéljünk részletesen ezek tanításáról!	
3. Megszabadíthat-e bűneinkből az egyszeri bűnbocsánat az áldozati rendszer szerint? Miért lényeges a bűnbocsánat gyakorisága? Nem megalázó ez?	
4. Az áldozat megölése után a papi szolgálat ábrázolta tovább a bűntől való szabadulás útját. Miként válhattak alkalmassá a papok arra, hogy ilyen szent cselekményben részt vegyenek?	
5. Mit fejeztek ki a szentély első részének berendezési tárgyai a bűnbocsánat szolgálatát illetően? Fölmértük-e jelentőségüket?	
6. Milyen más áldozatfajtákat ismerünk még? Miért volt szükség ezekre is?	
V. Jézus az újszövetség közbenjárója - 2013. november 02.	28
1. Hová kövesse hitünk, imádságunk Krisztust, az újszövetség papját és főpapját?	

2. Milyen félreértéstől óvott Krisztus közbenjáró papi szolgálatát illetően?
3. Mi a tartalma, lényege Krisztus közbenjáró szolgálatának?
4. Mi tartozik még hozzá szorosan Krisztus közbenjáró szolgálatához?
5. Hogyan tudatosítsuk mindezt, amikor imádkozunk, különösképpen a belső szobában való imádkozásunk során? Milyen bátorítást jelent számunkra a Krisztus közbenjáró szolgálata felől nyert ismeret?
6. Krisztus egy személyben Papja, együtt érző Közbenjárója, valamint Főpapja, Bírāja is az ő népének. Milyen hitbeli bátorítást jelent ez számunkra?

VI. Az évenkénti ünnepek és jelentésük - 2013. november 09.34

1. Milyen szemléletet fedezhetünk fel a bűnrendezés etikai tanításán túlmenően a szentélyhez kapcsolódó ceremóniákban, köztük az évi ünnepkörben?
2. Mely két időszakhoz kapcsolódtak az évi ünnepkör ünnepei? Mit fejez ki ez a tagolódás?
3. Mikor kellett megtartani a zsenge kéve ünnepét? Milyen esemény előképe volt?
4. Mikor tartották a Hetek (Pünkösöd) ünnepét? Mire mutatott előre?
5. Mire emlékeztetett a kürtzengés ünnepe? Milyen megváltástörténeti eseményt jövendölt meg?
6. Miért laktak sátrakban a sátoros ünnepen? Mely bibliai részlet kínál egyértelmű támpontot a sátoros ünnep prófétikus üzenetének megértéséhez?

VII. A húsvét ünnepe – az előkép és a beteljesedés - 2013. november 16.43

1. Milyen nagy szabadulás emlékére rendelte el Isten a húsvét megünneplését?
2. Emlékünnep jellege mellett milyen szabadítás előképe is volt még egyúttal a húsvét?
3. Melyik évenkénti ünnep kapcsolódott szorosan a húsvét ünnepéhez? Milyen gazdag jelentést hordoztak a két ünnephez kapcsolódó jelképek, illetve jelképes cselekedetek?
4. Hogyan valósította meg a választott nép történelme során a húsvét megtartására vonatkozó isteni rendelkezéseket? Melyik volt a két legemlékezetesebb húsvétünneplés?
5. Hogyan foglalta mintegy keretbe a húsvét Jézus földi szolgálatát? Hogyan zajlott le az első és az utolsó „találkozása” ezzel az ünnepel?
6. Mit mondhatunk mindezek alapján a mai kereszténység által ünnepelt húsvétról?

VIII. A nagy engesztelési nap – az előkép döntő tanításai - 2013. november 23.51

1. Milyen fontos szabályra hívta fel az Úr Áron figyelmét Nádáb és Abihu tragikus halála után? Eszerint mikor és milyen módon léphetett csak be a főpap a szentek szentjébe?
2. Milyen áldozatokat mutatott be a főpap a nagy engesztelési napon? Miért volt fontos ezek sorrendje is?
3. Milyen rendelkezés volt érvényben azalatt, amíg a főpap a szentek szentjében végezte a népért való szolgálatát?
4. Mit tett a főpap a szentek szentjében való szolgálatának befejezése után? Mi volt ennek a jelentősége?
5. Mit tett a főpap mindezek után az Azazelért való bakkkal? Ezt követően mit fejezett ki az átöltözése?
6. Milyen felhívás és ígélet szolt a népnek ezzel az ünnepel kapcsolatban?

IX. A bűnök eltörlése a mennyei szentély „megtisztításakor” – A vizsgálati ítélet - 2013. november 30.58

1. Mekkora érték van a birtokunkban azzal az ismerettel, amit a szentély tana, ezen belül a vizsgálati ítélet tanítása jelent?
2. Mi a végítélet? Melyek a végítélet szakaszai?
3. Mikor kezdődött el a vizsgálati ítélet? Mely alapvető bibliai fogalmak illetve tanítások kapcsolódnak a vizsgálati ítélethez?
4. Gyülekezetünkben viszonylag gyakran elhangzik, hogy a végidőben azért van szükség különösen is az erkölcsi tisztaságra, mert nem tudhatjuk, mikor kerül személy szerint ránk a sor a vizsgálati ítéletben. Helyes-e ez a vélekedés?
5. Hogyan függ össze a vizsgálati ítélet és a hit általi megigazulás tanítása? Mi a végső jelentősége ennek fényében a vizsgálati ítéletnek, személyesen mindannyiunk számára?
6. Mi a biblikus hozzáállás a szentély-tan illetve a vizsgálati ítélet kapcsán még nyitva maradt kérdésekhez?

X. Mióta érvényes: „Eljött az Ő ítéletének órája”? - 2013. december 07.66

1. *Hogy hangzik a kijelentés a Szentírásban a mennyei szentély megtisztítása, azaz a végső egyetemes ítélet (közelebbről az Isten háza feletti vizsgálati ítélet) kezdetéről?*
2. *Mit jelent az, hogy az itt közölt kijelentés be van zárva a vég idejéig? Milyen kulcsot találtak meg a profetikus időmeghatározás megértéséhez a végidő korszakának kezdetén?*
3. *Milyen összefüggés tárult fel a 8. és 9. fejezet között?*
4. *Milyen kezdő időpontot jelöl meg a prófécia a 490 év - és egyben a 2300 év - kiindulópontjául?*
5. *Milyen időszakokra osztja a prófécia a 70 évhetet, és milyen történések kapcsolódnak az egyes időszakokhoz? Hogyan teljesedett be a történelemben az a jövendölés, hogy a Messiás „7+62 hét után”, vagyis Artaxerxész rendelete után 483 esztendővel jelenik meg és öletik meg?*
6. *Mikor jár le tehát a 2300 év, ami az Isten háza feletti ítélet kezdőpontja? Milyen esküvással megerősített isteni kijelentés van érvényben ettől kezdve?*

FÜGGELÉK A 10. TANULMÁNYHOZ

XI. Kiknek a bűneit törölheti el Jézus véglegesen? - 2013. december 14.75

1. *Mi mindent vagyunk hajlamosak elfelejteni Jézus Krisztus személyét és tanításait illetően?*
2. *Adott-e Jézus Krisztus ígéretet arra vonatkozóan, hogy a vég idején az Ő győzelméhez hasonló győzelemre juttatja az igazság követőit?*
3. *Mi a legfőbb akadálya annak, hogy elérjük a Jézus Krisztushoz hasonló jellemet?*
4. *Mikor történik meg egy bűnnel egy valóságosnak nevezhető leszámolás?*
5. *Milyen bűnök jönnek vagy ismétlődnek újra, melyek Isten népe sorait meg akarják bontani, a régi testvéreket egymás ellen akarják fordítani?*
6. *A bűn megutálása csak a Krisztushoz való legteljesebb ragaszkodás által jön létre. Mi ennek a gyakorlata?*

XII. A mennyei szentély és a „maradék” egyidejű megtisztítása - 2013. dec. 21.80

1. *Hogyan tárja elénk Malakiás próféta a megváltási terv bevezető eseményeit, összegző felsorolásban? Vegyük számba, hogy milyen eseményeket említ!*
2. *Hogyan függ össze a hívő nép második eljövétel előtti megtisztítása a mennyei szentély megtisztításával, Krisztus főpapi szolgálatával más igei kijelentés szerint is?*
3. *Hogyan hívják fel további igék is a figyelmünket arra, hogy az életszentség magas fokára kell eljutnunk a mennyei szentély megtisztítása idején, a kegyelemidő lezártaig, míg tart a főpap közbenjárása értünk?*
4. *Hogyan szól az Írás a megtisztítás eszközéről?*
5. *Mi minden okból szükséges, hogy „tökéletes néppé” legyenek a hívők a kegyelemidő végső szakaszában?*
6. *Miért jár együtt Isten népének a végidőben történő megtisztítása szükségszerűen egy „rostálással” is?*

XIII. A vizsgálati ítélet lezárulása, a kegyelemidő vége - Az elpecsételt hívők „megtartása” a nyomorúság idején - 2013. december 28.85

1. *Mit jelent a papi és a főpapi szolgálat befejezése? Mi történik ekkor?*
2. *Mi ad erőt azoknak, akiket Isten oltalom alá helyez, hogy a csapások idején Közbenjáró nélkül megálljanak?*
3. *Mit jelent „a Jákób éjszakája” megismétlődése a hét csapás idején?*
4. *Melyik csapás lesz a leginkább megpróbáló Isten népe számára? El tudnánk-e mondani másoknak is, hogy a Biblia szerint mit jelent a sokszor és sokak által idézett „Armageddon”?*
5. *Hogyan szemlélteti a Jelenések könyve Jézus Krisztus második eljövételét és vajon mi ennek a magyarázata?*
6. *Hogyan fejeződik be a bűn történelme? Mi a roppant hosszúnak tűnő ezer éves ítélet magyarázata?*

I. Hogyan fedezték fel hitbéli elődeink újra a szentély rég elfelejtett tanításait? - 2013. október 05.

1. Milyen próféciák jövendölték meg előre a szentélyről szóló tanítások elhallgattatását, majd ezek újbóli felfedezését?

Dn. 8,11-14. 26: „[A kis szarv] a seregnek fejedelméig növekedett, és elvette tőle a naponkénti szolgálato¹, és elvettetett az ő szentségének helye. Sereg rendeltetett a mindennapi áldozat ellen, a véték miatt, földre veti az igazságot, és cselekszik, és jó szerencséje van. Hallottam egy szentet szólni, és mondta egyik szent annak, aki szólt: Meddig tart e látomás a mindennapi áldozat és a pusztító véték felől? A szent hely és a sereg meddig tapostatik? Mondta nekem: Kétezer és háromszáz estéig és reggelig, azután kiderül a szenthely igazsága... Az estéről és reggelről való látomás, amely megmondott, igazság, te azonban pecsételd be a látomást, mert sok napra való.”

Dn. 12,4. 10 „Te pedig Dániel, zárd be e beszédek, és pecsételd be a könyvet a végső időig: tudakozzák majd sokan, és nagyobbá lesz a tudás... Megtisztulnak, megfehérednek és megpróbáltatnak sokan, az istentelenek pedig istentelenül cselekszenek, és az istentelenek közül senki sem érti; de az értelmesek értik.”

Vö. Jel. 10,1-2/a „Ezután más erős angyalt láttam leszállni a mennyből, felhő vette körül, és szivárvány volt a feje felett. Arca, mint a Nap, lábai, mint a tűzoszlopok, a kezében nyitott könyvecske.”²

(Mit kell értenünk a szentély „elvetetésén”, „tapodtatásán”? Milyen többféle értelemben is beteljesedett az, hogy „kiderül a szenthely igazsága”? Mit jelent Dániel könyve bepecsételése majd megnyílása? Mi bizonyítja azt minden kétséget kizáróan, hogy Jelenések könyve 10. fejezete Dániel könyvére utal vissza?)

Láthatjuk, hogy Dániel próféta előre szólt a szentély elvetetéséről és tapodtatásáról – a róla szóló tanítások évezredes elhallgattatásáról. A 2. tanulmány 5. kérdése részletesen kitér erre a folyamatra, s ott lesz arról is szó, hogy milyen támadás részeként került erre sor, és hogyan valósult ez meg az egyháztörténelem során. Ebben az első tanulmányban a próféciának azzal a részletével foglalkozunk, amely az örömteli feloldását jelentette a szentélyről szóló tanítások bezártságának.

A Károlyi-fordításban így szerepel az itt található kulcskifejezés: „Kiderül a szenthely igazsága.” Ez egy lehetséges fordítási megoldás. A héber *nicdaq* szó alapjelentése ugyanis: „megigazíttatik”, amely magában foglalja a következő jelentéseket is: „megtisztíttatik, helyreállíttatik, visszaállíttatik jogaiba, kiderül az igazsága”. Az eredeti, javíthatlan Károlyi-szövegben „megtisztíttatik” található, így fordította a szót az ókori görög Septuaginta is. Az isteni kijelentés bizonyára szándékosan alkalmazott itt egy gazdag tartalmú kulcsszót, amely egyébként csak ezen az egy helyen fordul elő a héber szövegben. Utalás van tehát itt arra, hogy a 2300 éves időszak végén, 1844-től, amint a mennyei szenthely megtisztítása elkezdődött, egyidejűleg helyre kell állíttatnia a rá vonatkozó bibliai tanításnak is. Istennek volt gondja arra, hogy a mennyei beteljesedéssel párhuzamosan itt e földön is tudomást szerezzenek erről a fontos eseményről az őszinte Isten-keresők (vö. Jer 1,12).

1 Pontosított fordítás szerint.

2 Pontosított fordítás szerint.

A „nyitott könyvecske” kétségtelenül Dániel könyve, mert egyedül erre nézve hangzik el ugyanolyan esküvés, mint a gyolcsba öltözött férfi, azaz Krisztus részéről (Dn, 10,6-7, vö. Jel. 10,5-7). Egyedül Dániel könyve „pecsételtetett be” a vég idejéig, és hangzott el felőle a prófétikus kijelentés, hogy akkor feltárul majd az értelme, azaz „megnyitattik” (Dn. 8,26; 12,4. 10)

2. Milyen helyzetben és mire válaszul érkezett a mennyei szentélyt újra az emberek szeme elé állító világosság?

Jel. 10,10 „Elvettem a könyvecskét az angyal kezéből, és megettem. Olyan volt a számban, mint az édes méz, de miután megettem, megkeseredett a gyomrom.”³

Zsolt. 112,4 „Az igazakra világosság fénylik a sötétben, attól, aki irgalmas, kegyelmes és igaz.”

Ésa. 50,10 „Ki féli közületek az Urat? és ki hallgat az ő szolgája szavára? Ő, aki sötétségben jár és nincs fényesség neki, bízzék az Úr nevében, és támaszkodják Istenhez!”

Jer. 33,3 „Kialts hozzám és megfelelek, és nagy dolgokat mondok neked, és megfoghatatlanokat, amelyeket nem tudsz.”

(Miért enged meg Isten a hívők életében csalódásokat, válságokat, tanácstalanságokat, bibliai kifejezéssel – sötétséget? Mi ezekkel a célja? Hogyan fordítja ezeket a tapasztalatokat a megpróbáltak javára?)

A Miller-mozgalom tagjai 1844. október 22-én várták Jézus visszatérését. Ebben az esztendőben erre a napra esett a zsidó időszámítás szerinti 7. hónap 10-e, a nagy engesztelés napja, ezért várták ekkorra Jézus megérkezését. Ezt az időpontot Samuel Snow felismerése nyomán fogadták el, amelyet az 1844. augusztusában, a New Hampshire-i Exeterben tartott tábori összejövetel alkalmával osztott meg a milleritákkal. Ettől fogva hangzott az „éjféli kiáltás”: „Imhol jó a vőlegény! Jöjjetek elébe!” (Mt. 25,6)

A New York állambeli Port Gibsonban összegyűlt várakozó csoport vezetője Hiram Edson (1806-1882) metodista farmer volt. Ő a későbbiekben a hetednapi adventista közösség egyik úttörője lett, aki több alkalommal is jelentős áldozatokat hozva – két farmját is eladva – támogatta Istennek éppen akkor induló művét. Az advent mozgalom történetét feldolgozó könyvek gyakran idézik visszaemlékezését arról, mit jelentett az adventhívők számára a nagy csalódás tapasztalata.

„Az óra éjfélét ütött, Edson családja és barátai, mint a milleriták mindenütt, egyre szomorúbb szívvel számolták az ütések. Amikor már csak az óra állandó ketyegésének fájdalmas ritmusát lehetett hallani, tudták, hogy „elmúlt a nap”, és a „csalódás bizonyossá vált”. „Szertefoszlottak legdrágább reményeink és várakozásaink, úgy tört ki belőlünk a zokogás, mint még soha azelőtt... Egészen virradatig sírtunk és zokogtunk.”

Amint azonban teltek-múltak az órák, Edson gondolatban felidézte, mi mindenben áldotta meg Isten, amióta elfogadta az advent üzenetet. ... Így kezdett visszatérni a bizalma. „Menjünk át a csűrbe!” - szólta a még mindig náluk időző férfiaknak. Az október végi hajnal hideg derengésében az egyszerű emberek kis csoportja összezavarodva, de mégis hitük megtartásáért küzdve indult a csűrbe. Magukra zárták az ajtót, és letérdeltek imádkozni. „Buzgón könyörögtünk egészen addig, amíg bizonyosságot nem kaptunk a Lélektől arra nézve, hogy Isten elfogadta imádságunkat, világosságot kapunk majd és érthető, kielégítő indokot a csalódásra.”

(C. Mervyn Maxwell: *Mondd el a világnak!* A hetednapi adventisták története, 56. o.)

³ Pontosított fordítás szerint.

„Mindazoknak, akik kinyújtják kezüket, hogy érezzék Isten vezető kezét, a legnagyobb csüggedés pillanata az az idő, amikor az isteni segítség a legközelebb van.” (Ellen G. White: *Isten fiai és lányai*, 92. o.)

Az advent mozgalom tagjai tapasztalhatták az isteni segítség közeli voltát, és megérthették, hogy Isten a javukra, a lelki gazdagodásukra engedte meg, hogy keresztülmenjenek a nagy csalódáson. Ellen White a következőket írja erről:

„Teljesen meg vagyunk győződve arról, hogy Isten az ő bölcsességében azt tervezte, hogy népe csalódáson essen át. Ennek az volt a célja, hogy leleplezze a szíveket, és fejlessze azok jellemét, akik vallották, hogy várják és szeretik az Úr eljövését... épp erre a próbára volt szükség, hogy az őszinte hívőket fejlessze és megerősítse az igazságban.” (Ellen G. White: *Bizonyítételek I. kötet*, 32. o.)

3. Hogyan hallgatta meg Isten a csűrben mondott imádságot, és milyen választ adott a nagy csalódás okát illetően?

Zsolt. 138,3 „Mikor kiáltottam, meghallgattál, felbátorítottál engem, lelkemben erő támadt.”

Jel. 11,19/a „Megnyílt Isten temploma, amely a mennyben van, és látható vált a szövetségének ládája templomában,”⁴

Zsid. 8,1-2; 9,24 „Fődolog pedig azokra nézve, amiket mondunk, hogy olyan főpapunk van, aki a mennyei Felső királyi székének jobbára ül, mint a szent helynek és amaz igazi sáornak szolgálója, amelyet az Úr és nem ember épített... Mert nem kézzel csinált szentélybe, az igazinak csak másolatába ment be Krisztus, hanem magába a mennybe, hogy most Isten színe előtt megjelenjék értünk.”

(Meddig várt Isten arra, hogy a nagy csalódás után segítséget küldjön az őszinte hívőknek? /vö. Zsolt 30,6/b/ Milyen módját választotta ennek ezúttal? Mi volt az a legdöntőbb pont, amelyre vonatkozóan már ekkor választ adott?)

Az imádság, majd egy közös reggeli elfogyasztása után megerősödve Edson javasolta O. R. L. Crosier-nek, egyik hívő társának, hogy keressenek fel néhány testvért és bátorítsák őket. Pontosan tudta milyen nagy szükség lesz erre hamarosan a világ részéről rájuk zúduló gúnyolódások özönében. 1844. október 23-án, a nagy csalódást követő napon a mezőn – egyes beszámolók szerint egy kukoricatáblán – átvágva igyekeztek elérni céljukat, mivel nem akartak emberekkel találkozni. Csendben, gondolatokba mélyedve haladhattak útjukon, amit indokolt az előző napon átélt tapasztalatuk. Hiram Edson hirtelen megállt, mintha valaki megérintette volna a vállát.

Ekkor a következő gondolatok világosodtak meg előtte:

- Jézus a mennyei szentélyben teljesít szolgálatot, amelynek a földi szentély előképe volt.
- Nyilvánvaló lett számára: „Főpapunk nem kilépett a Szentek Szentjéből a 2300 év lejártakor, a 7. hó 10. napján, hogy megjelenjék a Földön, hanem belépett oda, mert ott szolgálata van, amelyet be kell teljesítenie a Földre való eljövele előtt.” (Hiram Edson: *Life and Experience*; kézirat, 9. o.)
- Rájött arra, hogy a „királyi menyegző” azzal kezdődik – a keleti menyegző esemény-sorozatának

⁴ Pontosított fordítás szerint.

megfelelően –, hogy Jézus megjelenik az Atya előtt, hogy jogot nyerjen a Föld feletti hatalomátvitelre, átvegye megváltottai örökségét, s a már megkezdődött menyegzőről jön a Földre (Lk. 12,35-36).

- Jelenések könyve 10. fejezetének vége, amely szerint Dániel könyvecskéje János apostol szájában „édes volt, mint a méz, a gyomrában pedig megkeseredett” összekapcsolódott az elméjében az adventhívők tapasztalatával, az ezt követően elhangzott megbízó paranccsal együtt: „Ismét prófétálnod kell néked...”
- Jel. 11,19-re is ráterelődött a gondolata: megnyilatkozik a mennyei szentély, a nagy engesztelés napján „megnyilatkozik Isten temploma a mennyben.”

Láthatjuk ebből, hogy milyen gazdagon lakozott Krisztus beszéde (Kol. 3,16) ebben az egyszerű gazdálkodóban. S őszinte, szívből fakadó imájára válaszul milyen ígéret tudott „megmozgatni” benne a Szentlélek – milyen fontos igazságokra tudta őt elvezetni (Jn. 16,13).

„Amíg Edson ott állt a kukoricatábla közepén az izgalomtól felhevülten amiatt, amit akkor értett meg a Bibliából, társa, akit túlságosan lefoglaltak saját gondolatai, továbbment, de észre sem vette, hogy egyedül van. Hirtelen megállt, zavartan körülnézett, és visszakiáltott: „Hiram! Miért állsz ott olyan sokáig?”

Edson erre így válaszolt: „Az Úr most adja meg a feleletet reggeli imádságunkra. A nagy csalódásunkkal kapcsolatban világít meg valamit!” (C. Mervyn Maxwell: i. m. 62. o.)

4. Miként követte természetes módon Hiram Edson különleges tapasztalatát a testvéreivel együtt folytatott közös Biblia tanulmányozás?

1Jn. 4,1 „Ne higgyetek minden léleknek, hanem vizsgáljátok meg a lelkeket, ha Istentől vannak-e; mert sok hamis próféta jött ki a világba”⁵

Ésa. 8,20 „Vissza a tanításhoz és a kinyilatkoztatáshoz! Aki nem ezt mondja, annak nincs hajnala”⁶

(Miért nem elegendők önmagukban az Istentől kapott kijelentések? Miért szükséges ezeket megvizsgálni a Biblia mércéjével? Milyen szerepe volt Ellen White-nak a szentéllyel kapcsolatos tantételek kialakulásában?)

„A Szentírást Isten akaratának hiteles, tévedhetetlen kinyilatkoztatásaként kell elfogadnunk. A Szentírás a jellem mércéje, a tanításaink zsinórmértéke és tapasztalataink próbaköve... A Szentlélek munkájára nagyon rossz fényt vet azoknak a tévelygése, akik azzal az indokkal, hogy a Lélek világosságát megkapták, szükségtelenné tartják Isten Igéjének eligazítását. Ezek az emberek saját benyomásaikat követik, amelyeket a lelkükben megszólaló mennyei hangnak tartanak. De az a lélek, amely irányítja őket, nem az Isten Lelke. Az Ige mellőzése és az érzelmek követése csak zavart kelt, félrevezet és romlásba dönt. Csak az ördög szándékait mozdítja elő.” (Ellen G. White: A nagy küzdelem, 10-11. o.)

⁵ Pontosított fordítás szerint.

⁶ Pontosított fordítás szerint.

Láthattuk az előző kérdés során, hogy Hiram Edson a Miller-mozgalom többé tagjaihoz hasonlóan mennyire a „Biblia embere” volt. Láthattuk, hogy rövid idő leforgása alatt hány bibliai ige futott át a gondolatain, s hogyan tudta ezeket Isten Lelke „rendbe állítani”, megvilágítani, összhangba hozni. S mivel a Biblia volt hitének alapja, ezért a legtermészetesebb igényként jelentkezett számára az, hogy frissen kapott felismeréseinek a Bibliában is utánajárjon és ellenőrizze azokat. Ebben két komoly segítséget is kapott: a már említett „útítársa”, O. R. L. Crosier, az iskolai tanító mellett dr. Franklin B. Hahn orvossal együtt kezdett alapos Biblia-tanulmányozásba 1844/45 telén.

Végül egy cikksorozatban tették közzé felismeréseiket, először a *Day Dawn* [Hajnalhasadás] című kis helyi lapjukban, majd a jelentősebb *Day Star*-ban [Hajnalcsillag] *The Law of Moses* [Mózes törvénye] címmel. A *Day Star* 1846. február 7-ei számának mellékleteként megjelentetett cikk különösen jelentős volt. Crosier fogalmazta meg a cikkeket, de mindhárman aláírták azt, tanúsítva ezzel, hogy az mindhármuk közös felismerését és meggyőződését tartalmazza. James White és Joseph Bates is a *Day Star* cikkét olvasva fogadták el a szentély tanát, illetve Dn. 8,14 helyes értelmezését. Ellen White egyik levelében szintén említést tesz erről a cikkről, s a következő sorokkal ajánlja minden adventhívőnek:

„Az Úr megmutatta nekem látomásban, hogy Crosier testvérnek helyes meglátása van a szentély megtisztításával kapcsolatban, s hogy az Ő akarata volt az is, hogy megírja ezt a nézetet, melyet meg is tett számunkra a *Day-Star Extra* c. lapban.” (Ellen G. White: *A Word to the „Little Flock”*, 12. o.)

„Ellen White szerepének viszonya a szombatünneplő adventista tantételek kialakulásához nem volt mindig világos ellenzőik szemében. Így írhatta *Miles Grant* (az Advent Christian felekezet, egy másik *Miller-követő* szervezet vezető lelkésze) 1874-ben a következőt: „A hetedik napot ünneplő adventisták azt állítják, hogy a szentély megtisztítása a 2300 nap végén, melyet a Dániel 8,13-14 említ, a mennyben történik, s ez a megtisztítás 1844. őszén kezdődött. Ha valaki megkérdezné tőlük, miért hiszik ezt, a válasz az lenne, hogy az információ *E. G. White* asszony egyik látomásából származik.”

Válaszként *Uriah Smith* (a hetedik napot ünneplő adventisták fő folyóiratának, a *Review and Herald*-nak a főszerkesztője) megjegyezte: „A témával kapcsolatban cikkek százait írták már meg, de egyikben sem utalnak úgy a látomásokra, mint tekintélyre ebben a témában, vagy olyan forrásra, melyből bármelyik nézetünket is merítettük volna... A hivatkozás mindig a Bibliára történik, melyben bőséges bizonyíték van azokra a nézetekre, melyeket a témával kapcsolatban vallunk” (*Review and Herald*, 1874. december 22).” (George R. Knight: *Ellen Gould White élete és szolgálata*, 21-22. o.)

5. Hogyan kapcsolódtak a szentélyre vonatkozó tanításokhoz további bibliai felismerések, mindenképp a IV. parancsolat változatlan érvényessége?

Jel. 11,19/a „Megnyílt Isten temploma, amely a mennyben van, és látható vált a szövetségének ládája templomában”⁷

(Hogyan terelte rá a figyelmet a fenti kijelentés a megnyitott templomban lévő szövetségládára, illetve az abban elhelyezett változatlan örök erkölcsi törvényre, a Tízparancsolatra?)

⁷ Pontosított fordítás szerint.

Különleges idők voltak ezek, amikor egymás után születtek az újabb és újabb bibliai felismerések – egymással teljes összhangban, tökéletes egészet formálva. Őszinte igazságkereső és az igazságot mindenkifelett szerető hívők meglátogatták egymást és köszönetük kinyilvánításával engedtek egymásnak, ha Isten igéjéből jobbra tanították őket, ahogyan azt a XVI. századi reformátorok is vallották. Egyik szép példája ennek a „korszellemnek” az a rövid párbeszéd, amely Joseph Bates és James Madison M. Hall között hangzott el: „Jó reggelt, Bates kapitány, mi újság?” – kérdezte Hall, aki a csalódás után szintén mennyei magyarázatot, útmutatást keresett. „Az az újság, hogy a hetedik nap a mi Urunk, Istenünk szombatja” – válaszolta a kapitány meggyőződéssel.

Ezekben a „forradalmi időkben”, 1845-46-ban Hiram Edson konferenciát rendezett otthonában az advent mozgalom „szétszórt maradéka” számára. Erre a találkozóra Joseph Bates is meghívást kapott. Elfogadta az Edson és társai előtt feltárult igazságot, a szentély tanát. Ő viszont a szombat igazságát ismertette. A beszámolók szerint Edson alig tudott ülve maradni a székén, míg a kapitány beszélt. Amint a beszéd befejeződött, felugrott és így kiáltott: „Ez világosság és igazság! A hetedik nap az Úr szombatja, veletek együtt ünnepelni fogom!”

Végül az egymással összefüggő tanítások kitisztázása és megszilárdítása, az alappillérek lehelyezése a nevezetes 1848-as szombatkonferenciákon történt meg.

„Népünk közül sokan nem látják, hogy hitünk milyen szilárd alapra épült. Férjem, Joseph Bates, Pierce testvér, Hiram Edson és mások azok közé az elszánt, nemes és őszinte lelkek közé tartoztak, akik 1844 után elrejtett kincsként kutatták az igazságot. Időnként összegyűltünk, hogy együtt tanuljunk és komolyan imádkozzunk. Gyakran késő estig együtt maradtunk, néha pedig egész éjszaka világosságért fohászokdtunk és tanulmányoztuk Isten Igéjét. A testvérek újra és újra összejöttek, hogy együtt tanulmányozzák a Biblia mondanivalóját, és azt megértve mások tanítására is felkészüljenek. Előfordult, hogy tanulmányaik során eljutottak arra a pontra, ahol azt mondták: „Többre nem vagyunk képesek!” Ilyenkor az Úr Lelke szállt rám, látomásba ragadtattam, és az éppen tanult fejezetek világos magyarázatát kaptam, kiegészítve a hatékony munkára vonatkozó utasításokkal. Így nyertünk világosságot, ami segített megértenünk a Krisztussal, szolgálatával és papságával kapcsolatos tanításokat... Ez az alap imádság, bibliatanulmányozás és isteni kijelentés által épült a mű kezdetén.” (Ellen G. White: Szemelvények I. kötet, 195-196. o.)

„A Hetednap Adventista Egyház hitelvi alapját Isten Igéjének hűséges tanulmányozása által vetették meg, és ha a pionírok nem tudtak továbbhaladni, akkor Ellen White világosságot nyert, ami segített nehézségeik megmagyarázásában és megnyitotta az utat a tanulmányozás folytatásához. A látomások ugyanakkor rányomták Isten jóváhagyásának pecsétjét a helyes következtetésekre. **Ily módon a próféta ajándéka a tévedések kijavítására és az igazság megerősítésére szolgált.**” (Tapasztalatok és látomások; a White-kiadványok bizottsága által összeállított bevezetés)

6. Hogyan fogadták a nagy advent mozgalom tagjai a csalódásukra magyarázatot adó világosságot?

Jn. 3,19 „Ez pedig a kárhoztatás, hogy a világosság e világra jött, de az emberek inkább szerették a sötétséget, mint a világosságot;”

(Milyen magyarázatok születtek az adventhívők soraiban a nagy csalódást követően a csalódás okára?
Miért csak kevesen fogadták el a meggyőző magyarázatul szolgáló és továbbvivő világosságot?)

„Egy bostoni újság hétszázra becsülte azoknak az adventista prédikátoroknak a számát, akik 1843-ban Amerikában a második adventet hirdették. Azok számát pedig, akiket az adventi gondolat megragadott, nem kevesebbre, mint *egymillióra*. Jellemző és sokat mondó a szám akkor, ha figyelembe vesszük, hogy az Egyesült Államoknak abban az időben kb. 17 millió lakosa volt.” (Erdélyi László: *Egyetemes adventtörténelem*, 56. o.)

„Az 1844. októberi csalódás adventisták tömegeit taszította káoszba. Majdnem lehetetlen felbecsülnünk, mekkora zavar keletkezett. Sokan feladták a második adventbe vetett hitüket; azok között pedig, akik kitartottak a hitben, a legkülönbözőbb teóriák kezdtek megszületni.” (George R. Knight: i. m. 16. o.)

Végül alapvetően három állásfoglalás alakult ki a nagy csalódással kapcsolatban:

Az első csoport elhatárolta magát az úgynevezett hetedik hónapi mozgalomtól, amely Samuel Snow felismerése nyomán október 22-ére rögzítette Jézus megjelenését. Azt vallották, hogy csak az eredeti adventüzenet és mozgalom volt helyes. Belátták tévedésüket, de Krisztus közeli eljövételét továbbra is bizonyosra vették. A késelem okát nem tudjuk – vallották. Álláspontjuk szerint nem teljesedett be semmilyen prófécia 1844. október 22-én. Gyakorlatilag hamisnak nyilvánították tehát az úgynevezett „éjféli kiáltás” mozgalmat, amely a Miller-mozgalom befejező szakasza volt. Ennek a csoportnak a számát megközelítőleg 30.000-re becsülik (Forrás: *Tapasztalatok és látomások*; a White-kiadványok bizottsága által összeállított bevezetés, XVII).

A második csoport azt vallotta, hogy az „éjféli kiáltás” mozgalom megtagadása egyenlő az egész mozgalom isteni vezetésének megtagadásával. Úgy gondolták, hogy lehetetlen megtagadni azokat az Istennel szerzett tapasztalatokat, amelyeket ebben az időszakban nyertek. Az időmeghatározásban nem volt hiba, az esemény meghatározásában volt a tévedés. Az advent üzenetet hirdetni kell továbbra is. Isten feltárta a csalódás okát, és nem hagyja el hívő népét. Ennek a csoportnak a száma ugyanazon forrás szerint mintegy 50 volt (*Tapasztalatok és látomások*; a White-kiadványok bizottsága által összeállított bevezetés, XVII).

Ezt a számot Ellen White is alátámasztja, illetve valószínűleg tőle származik:

„Amikor a negyedik parancsolat világosságát megkaptuk, mintegy huszonöt szombatiünneplő adventista élt Maine államban. De annyira különböző tanításokat hangoztattak, s annyira elszórtan éltek, hogy befolyásuk elenyésző volt. Nagyjából ennyien voltak - hasonló körülmények között - Új Anglia más részein” (Ellen G. White: *Bizonyágtételek I. kötet*, 47. o.)

A harmadik csoport ahhoz ragaszkodott, hogy a kegyelem ajtaja bezárult 1844. október 22-én. A vőlegény eljött lelkileg. Az előképekben ábrázolt szombati nyugalom, a hetedik évezred megkezdődött, nem kell tehát dolgozni, s akik így tesznek, azok a szombati nyugalom tapasztalatának részeseivé lesznek és teljesen megszentelődnek. E fanatikus, végül szégyenletes kudarcba fulladó csoport vezetői Joseph Turner és John Pearson voltak.

Az 1845. április 29 - május 1. között Albany-ban tartott konferencia volt az utolsó kísérlet a mozgalom egységének megőrzésére. Kb. hatvan adventista delegátus találkozott itt egymással. Jelen volt William Miller, Joshua V. Himes, Josiah Litch és mások a korábbi vezetők közül. George Storrs, Joseph Bates, James White és mások viszont hiányoztak. Charles Fitch közvetlenül a nagy csalódás előtt meghalt. A konferencia az első csoport mellett foglalt állást. Hangsúlyozták a premillenista álláspont (Jézus az ezer esztendő előtt jön el) fenntartását és a judaizáló próféciamagyarázatok elvetését (azaz a zsidó nép nem tér meg egészében, és nem lesz újra Isten népévé a végidőben). Ugyanakkor elvetettek minden úgynevezett új tanítást, amely az eredeti tanításokhoz képest később bejött a mozgalomba. Ezeket a csalódás okának is tekintették. Megszavazták, hogy „nem bíznak semmilyen új üzenetben, látomásokban, álmokban, nyelvekben, csodákban, rendkívüli ajándékokban és kinyilatkoztatásokban.” (*Morning Watch*, 1845. május 15. Idézi George R. Knight: i. m. 18. o.)

Hivatalosan óva intettek azoktól akik „különleges megvilágosodásra” hivatkoznak, azoktól, akik „zsidó meséket” tanítanak, valamint azoktól, akik „új próbákat” állítanak fel. Ezzel bezárták az ajtót a szombatra és a prófétaság Lelkére vonatkozó világosság előtt (Advent Herald, 1845. május 14. Idézi a *Tapasztalatok és látomások*; a White-kiadványok bizottsága által összeállított bevezetés, XVII).

A konferencia vezetői sajnos nem tettek különbséget a második és a harmadik csoport között, noha csak annyi közös volt bennük, hogy a hetedik hónapi mozgalmat nem tagadták meg. A harmadik csoport fanatizmusa miatt a második csoport álláspontját is elvetették.

Elgondolkodtatóak a fent említett számok: körülbelül 1.000.000 adventhívőből megközelítőleg 30.000 tartotta meg a hitét, de csak mintegy 50-en fogadták el az isteni gondviselés vezetését, a csalódás után feltárult, továbbvivő világosságot... A Miller-mozgalom vezetői közül végül csak Joseph Bates tartozott közéjük.

II. A földi és a mennyei szentély - 2013. október 12.

1. Mikor és milyen célból létesült a földi szentély?

2 Móz. 25:8 „Készítsenek nekem szent hajlékot, hogy közöttük lakozzam.”

5 Móz. 12:13-14 „Vigyázz, hogy a te egészen égőáldozataidat ne áldozd minden helyen, amelyet meglátsz, hanem azon a helyen, amelyet kiválaszt az Úr a te törzseid közül valamelyikben, ott áldozd a te egészen égőáldozataidat, és ott cselekedjél mindent, amit én parancsolok neked.”

1 Kir. 8:27 „Vajon gondolható-e, hogy lakozhatnék az Isten a földön? Íme az ég, és az egeknek egei be nem fogadhatnak téged, mennyivel kevésbé e ház, amelyet én építettem.”

(Szükség volt-e a szentély tanítására a bűn-rendezés módjáról? Olyan lelki magaslaton voltak-e az izraeliták, hogy maguktól is felfogták volna Isten szentségét és a bűn súlyát? Meddig kaptak csak engedélyt arra, hogy a szentélyen kívül is áldozatot mutathassanak be? Ld. 5Móz. 12:9-11. Miért mondja az Írás bűnnek azt, hogy Salamon „áldozott a magaslatokon”? 1 Kir. 3:3)

Az Egyiptomból kihozott izraeliták kaptak utasítást a földi szentély felállításra Mózes által, mialatt a Sínai hegy lábánál táboroztak. Isten világosan meghatározta a célt: „*hogy közöttük lakozzam*”. A pusztai szentély, majd a későbbi jeruzsálemi templom a bűn-rendezés helye volt. Isten csakis a bűnrendezés folyamatos gyakorlása mellett tarthatott fenn szövetségi kapcsolatot a néppel, mivelhogy Ő soha semmiképpen nem egyezik ki a halált okozó bűnnel. Dávid így jellemzi őt: „*Mert nem olyan Isten vagy te, aki hamisságban gyönyörködne, nem lakhatik tenálad gonosz.*” (Zsolt. 5,5) Hasonlóképpen szól Ézsaiás próféta is arról, hogy bűn válaszfalat emel Isten és az ember között: „*Íme, nem oly rövid az Úr keze, hogy meg ne szabadíthatna, és nem oly süket az ő füle, hogy meg nem hallgathatna; hanem a ti véteitek választanak el titeket Istenetektől, és bűneitek fedezték el orcáját ti előttetek, hogy meg nem hallgatott.*” (Ésa. 59,1-2)

Azért is szükség volt a központi szentélyre, hogy az áldozatbemutatás ne torzuljon se formailag, se tartalmilag. A pontos előírások, és az Áron családján belül apáról-fiúra szálló tisztség biztosította ezt. Ha az izraeliták közül bárki bárhol mutathatott volna be áldozatot, azok könnyen eldeformálódtak volna. A köröskörül pogányok vették körül őket, áldozatbemutatás pedig minden pogány kultuszban volt. Ezek azonban az ősi, Isten által rendelt áldozat torzulásai voltak. (1 Móz. 3,21;4,1-7) Központi szentély nélkül erősebb lett volna ezeknek a hatása a népre (vö. Bír 18. fej; 1 Kir. 12,25-33) „*Amikor egy bibliai rendelkezés megtartásáról van szó, a forma minden; mert amilyen mértékben megváltoztatják a formát, olyan mértékben rombolják le a szimbólumot.*” (George Boardman Taylor: *Man. De theol. System*, 1906, 149.o.)

„*[Salamonnak] Az Úr házának ... felépítése előtt ideiglenes istentiszteleti helyet kellett volna készítenie Isten népe számára. Nem lett volna szabad példájával arra bátorítani őket, hogy a magaslatokra járjanak áldozatot bemutatni. ... Később Jeruzsálembe helyezte át az istentisztelet helyét, de mivel előzőleg az Úr jelenléte által meg nem szentelt, sőt bálványtiszteletre fönntartott helyen áldozott, a népből bizonyos fokig eltávolította azt az iszonyodást, amivel a bálványimádás borzalmas cselekedeteire kellett volna tekinteniük. A szentnek és a közönségesnek ez a összekeverése Salamon gyakorlatában arra a feltételezésre vezette őket, hogy az Úr nem bánja, népe minként tart istentiszteletet.*” (E. G. White: 5. számú kézirat (1912); *A te Igéd igazság*, 47. o.)

Alapvetően különbözött az izraeli szentély a pogány templomoktól abban a tekintetben is, hogy nem volt benne semmilyen Isten-ábrázolás. A templom legszentebb helye, a szentek szentje csupán szimbolikus értelemben volt Isten lakhelye, mert dicsősége itt nyilatkozott meg a frigyháza kerubjai között fényesség, köd formájában. (2Móz. 25,17-22). Isten személyéről sokkal magasabb rendű fogalma volt az Izraelnek annál, minthogy szó szerinti értelmezésben Isten lakhelyének tekintették volna a templomot. Salamon szavai a templomszenteléskor világosan tanúskodnak erről.

2. Milyen minta szerint és milyen kivitelben készült el a földi szentély? Mi volt az oka annak, hogy Isten részletes és pontos utasításokat adott a szentély építményét és a benne folyó szertartásokat illetően?

2Móz. 25:2,9,40: „Szólj az Izrael fiainak, hogy szedjenek nekem ajándékokat, minden embertől, akit szíve hajt arra, szedjete nekem ajándékokat. Mindenestől úgy csináljátok, amint én megmutatom neked a hajléknak formáját, és annak minden edényeinek formáját. Vigyázz, hogy arra a formára csináld, amely a hegyen mutattatott neked.”

31:1-6: „Szólt az Úr Mózesnek mondván: Íme, név szerint meghívtam Bésaléelt, a Húr fiának Urinak fiát a Júda nemzetségéből. Betöltöttem őt Istennek lelkével, bölcsességgel, értelemmel és tudománnyal minden mesterséghez, hogy tudjon kigondolni mindent, amit aranyból, ezüsből, rézből kell csinálni. Fogláló köveket metszeni, fát faragni, mindenféle munkákat végezni. Íme Aholiábot is, Akhiszamáknak fiát a Dán nemzetségéből, mellé adtam, és adtam minden értelmesnek szívébe bölcsességet, hogy elkészítsék mindazt, amit neked megparancsoltam.”

Zsid. 8,5: „Akik a mennyei dolgok ábrázolatának és árnyékának szolgálnak, amint Isten mondotta Mózesnek, mikor be akarta végezni a sátort: **Meglásd, úgymond, hogy mindent azon minta szerint készíts, amely a hegyen mutattatott neked.**”

(Milyen következtetést vonhatunk le ezeknek az igéknek az alapján a mi istentiszteleti helyeinket illetően? Vajon kész-e Isten ma is képesíteni embereket arra, hogy Isten művéért a legelfogadhatóbb, hozzá méltó szolgálatot végezzék? Nekünk vajon helyes fogalmaink vannak-e Isten szentségéről és a menny dicsőségéről? Mi minden lehet méltatlan ezekhez képest a mi istentiszteleti gyakorlatunkban?)

A földi szentélynek a menny dicsőségéről kellett némi fogalmat adnia, ahol minden tökéletes. „A mennyei dolgok ábrázolatává” (Zsid. 9,23; 8,8) kellett lennie, amennyire földi, emberi szinten ez lehetséges. A benne folyó szertartások pedig a jövő (üdv)javak árnyékai, (10,1) vázlatrajzai voltak, a megváltás történelmi művét ábrázolták és a bűn-rendezés útját tanították. A szentély minden berendezési tárgya, minden szolgálattelvő pap és minden áldozat Krisztusról, az eljövendő Megváltóról szólt, róla tanított.

„Isten különös képességgel és a szent hajlék építéséhez szükséges bölcsességgel ruházott fel kiválasztott embereket. Maga Isten adta Mózesnek az építmény tervét, külön meghatározva a nagyságát, alakját, a felhasználandó építőanyagot és a berendezés minden egyes darabját is. A kézzel csinált szentély legyen az »[...] az igazinak csak másolata [...] mennyei dolgoknak ábrázolata« (Zsid. 9:24.23) - a mennyei templomnak kicsinyített mása, amelyben majd Krisztus a mi nagy Főpapunk, miután életét áldozta, közbenjár a bűnösökért. Isten megmutatta a hegyen Mózesnek a mennyei

szentélyt és meghagyta, hogy mindent arra a mintára készítsen, amelyeket ott látott. Az utasításokat Mózes gondosan feljegyezte, azután közölte a nép vezetőivel.

A szentély felépítéséhez nagy és költséges előkészületeket kellett tenniük, nagyon sok értékes és drága anyagot igényelt, mégis az Úr az építkezéshez csak önkéntes adományokat fogadott el. »Minden embertől, akit szíve hajt arra, szedjetez nekem ajándékokat« (2Móz. 25,2) – ismételte meg Mózes a gyülekezetnek az isteni parancsot. Isten ennél a munkánál a néptől mindenekelőtt odaszentelődést és áldozatkész lelkiületet várt. ... Mialatt az építkezés tartott, az egész nép, öreg és fiatal – férfi, asszony és gyermek – folytonosan hozta adományait, mindaddig, míg a munka vezetői ki nem jelentették, hogy a felhalmozott anyag már elegendő, sőt több, mint amennyit felhasználhatnak. Ekkor Mózes kihirdette az egész táborban: »Se férfi, se asszony ne készítsen ezután ajándékot a szent munkára. És megszűnt a nép hordani«.

Izrael zúgolódásait és a bűneik miatt elszenvedett isteni ítéleteket tanulságul jegyezték fel a későbbi nemzedékek számára. Odaadásuk, lelkesedésük és áldozatkészségük pedig követésre méltó példaként áll előttiünk. Mindazok, akik türelmesen imádják Istent és megbecsülik szent jelenlétének áldásait, hasonló áldozatkészségről tesznek majd bizonyosságot Isten házának építésében, ahol találkozhatnak vele. Vágyini fognak arra, hogy legértékesebb javaikat hozzák áldozatul az Úrnak. Az Isten számára épített házat nem terhelheti adósság, mert ez gyalázatot hoz rá. Önkéntes adományokat kell gyűjtenünk, a munka elvégzéséhez szükséges mennyiségben, hogy az építők a szentély egykori építőihez hasonlóan elmondhassák, »Ne hozzatok több adományt« (E. G. White: Pátriárkák és próféták, A szentély szolgálata c. fejezet)

„Az a szentség, amelyet a földi szenthelynek tulajdonítottak egykor, megtaníthatja a keresztényeket arra, hogyan tiszteljék azt a helyet, ahol Isten találkozik népével. Nagy változás történt, de rossz irányba.” (E. G. White: Bizonyosságtételek 5. köt. 491. o.)

3. Mikor szűnt meg a földi szentélyben folyó szolgálatok érvényessége és nyert felavatást az újszövetségi, mennyei szentély?

Mt. 23,38: „Íme, pusztán hagyaték néktek a ti házatok.”

Mt. 27,50-51: „Jézus pedig ismét nagy fennszóval kiáltván, kiadta lelkét. És íme a templom kárpitja fölétől aljáig kettéhasadt.”

Dn. 9,24: „Hetven hét szabatott a te népedre és szent városodra, hogy vége szakadjon a gonoszságnak, hogy bepecsételtessék a bűn, és hogy eltöröltessék a hamisság és elhozzassék az örök igazság, és bepecsételtessék a látomás és a próféták, és felkenettessék a szentek szentje.”

(Mt. 23,38-at vö. Jn. 2,16. Gondolkodjunk Hós. 3,4-5 prófécijának a jelentéséről! Milyen összefüggés ismerhető fel Dn. 9,24 utolsó kijelentése és Zsolt. 68,25 között? Hogyan „kenett fel” az ószövetségi szentély? Lásd: 2 Mózes. 40. fejelet. Mikor történhetett az újszövetségi szentély „felkenetése”?)

Amikor Jézus elfogatása és halála előtt utoljára kilépett a templomból, jelezte, hogy az ő távozása nyomán e templom „üresség” válik, hiányozni fog innét az, ami legfontosabb, Isten jelenléte. „Eddig a templomot Atyja házának nevezte, most azonban, mivel Isten Fiának ki kellett vonulnia falai közül, Isten örökre visszavonta jelenlétét a dicsőségére épült templomból. Ettől kezdve a templom szertartásai elvesztették jelentőségüket, az istentiszteletek üres formává váltak.” (E. G. White: Jézus élete, 536. o.)

Dániel említett, tömör próféciaja arra is utal, hogy egy új templom, egy új szentek szentje kenetik fel a pusztán hagyott ószövetségi szentély helyett. Dn. 9,24 utolsó részét tévesen azonosítják némelyek Krisztus keresztségével, felkenetésével. A „szentek szentje” kifejezés ugyanis sohasem vonatkozik személyre. (A héber szövegben nincs külön kis és nagybetű, tehát fordítói értelmezés csupán a nagybetűvel írás.) Jézust többféle néven nevezi az Írás, de szentek szentje megjelöléssel sohasem illeti.

Logikus viszont, hogy miközben felsorolja a prófécia, hogy mi minden történik a zsidó népnek adott utolsó kegyelemidő, a 490 esztendő folyamán, az új szentély „felkenetését” is megemlíti. Annál is inkább érthető ez, mert az ezután következő versek (26-27. vers) a földi szentély végérvényes pusztulásáról szólnak. Bűnrendezés helyének pedig lenni kell, amíg a kegyelemidő tart.

A Messiás halála messzemenő következményeket vont maga után: Az ó szövetséget felváltotta az új szövetség, más lett a szövetséges nép (vö. Mt. 21,43; 1Pt. 2, 9-10), megváltozott a papság és a szentély, az áldozatok sokaságát pedig felváltotta az egyetlenegy tökéletes és örökre érvényes áldozat (Zsid. 8,10; 7,22-25; 9,12, 15; 10,14)

4. Hogyan tesz bizonyosságot az Írás a mennyei templom valóságos létezéséről? Ki az egyetlen papja és főpapja?

Zsid. 9,24: „Nem kézzel csinált szentélybe, az igazinak csak másolatába ment be Krisztus, hanem magába a mennybe, hogy most Isten színe előtt megjelenjék értünk.”

Jel. 11,19: „Megnyilatkozik az Isten temploma a mennyben...”

Jel. 15,5: „Ezeknek utána láttam, és íme megnyitott a mennyben a bizonyágtétel sátorának temploma”

I. Tim. 2, 5-6 „Mert egy az Isten, egy a közbenjáró is Isten és emberek között, az ember Krisztus Jézus, aki adta önmagát váltságul mindenekért.”

Zsid. 7,26: „Mert ilyen főpap illet minket, szent, ártatlan, szeplőtelen, a bűnösöktől elválasztott, és aki az egeknél magasságosabb lón”.

(Milyen kapcsolat van Zsid. 9,24 szerint az ó- és újszövetségi szentély között? Mit neveztek bizonyoságnak az ószövetség idején? Lásd 2Móz 25,16, 21-22. Létezik-e eszerint a Tízparancsolat eredetije? Mire int ez bennünket a végső, egyetemes ítéletet illetően?)

„Ha csak nem lépünk be Krisztussal a mennyei szenthelyre, hogy közösségiünk legyen vele, hogy félelemmel és rettegéssel munkáljuk üdvösségünket, Ő megmér a szenthely mérlegén és híjával talál bennünket.” (E.G. White, 168-as kézirat)

„Urunk kettős helyet tölt be, az áldozat Bemutatóét és az áldozatét, az áldozatét és a papét. Mivel Jézus így képvisel bennünket az Atya előtt, ne gondoljuk, hogy visszaélhetünk kegyelmével ... Krisztus nem a bűn papja. Igazak vagyunk Őbenne, elfogadva Szent Fiában, de csak amennyiben hit által benne is élünk.” (1906. 192-es levél – Idők jelei, 1992. július 4.)

5. Hogyan jelentette ki Isten előre Dániel próféta által, hogy a mennyei szentély és Krisztus papsága ellen súlyos támadást fog intézni egy antikrisztusi hatalom? Milyen kijelentés hangzott el e romlás helyreállításáról?

Dn. 8,11-14, 26: „[A kis szarv] a seregnek fejedelméig növekedett, és elvette tőle a naponkénti szolgálatot¹, és elvettette az ő szentségének helye. Sereg rendeltetett a mindennapi áldozat ellen, a vétek miatt; földre veti az igazságot, és cselekszik, és jó szerencséje van. Hallottam egy szentet szólni, és mondta egyik szent annak, aki szólt: Meddig tart e látomás a mindennapi áldozat és a pusztító vétek felől? A szent hely és a sereg meddig tapostatik? Mondta nekem: Kétezer és háromszáz estvéig és reggelig, azután kiderül a szenthely igazsága. Az estéről és reggelről való látomás, amely megmondott igazság, te azonban pecsételd be a látomást, mert sok napra való.”

(Hogyan azonosítható a kis szarv, figyelembe véve a Dn 7. fejezetében foglaltakat, ahol pontosan megjelöli, a kis szarv felnövekedésének a körülményeit? Hogyan értelmezzük azt, hogy Dn 7. fejezetében a 4. birodalomból nő ki ez a hatalom, ami a Római Birodalmat jelképezi, a 8. fejezetben viszont a 3. birodalom, a kecskebak négy szarva után következik a kis szarv?² Melyik kifejezés különösen megrendítő az idézett igeszakaszban? Mennyi ideig maradt fenn az az állapot, hogy a mennyei szentély és Krisztus papsága lábbal tapostatik?)

Isten fontosnak tartotta felhívni E.G. White figyelmét a fordítás helyesbítésének jelentőségére. (Az általa használt King James fordítás is mindennapi áldozatot mond ugyanis, mint a mi fordításunk, de az áldozat szó ott dőlt betűvel szedett, ami jelzi, hogy fordítói kiegészítésről van szó.) „*Láttam, hogy Dániel könyve 8,12 versénél emberi bölcsesség toldotta a mindennapi szó mellé az áldozat szót, holott nem tartozik a szöveghez*” – olvasható a *Tapasztalatok és látomások* c. könyvben (eredeti lapszám: 37. o.).

Ha „mindennapi áldozatot” olvasunk a szövegben, akkor a templomban folyó áldozatok megszüntetésére gondolunk, valamely templom elleni külső támadás folytán. Az áldozat szócskával való kiegészítést egyébként azért eszközölték a különböző fordítások, mert a keresztény magyarázók sokasága IV. Antiokhosz Epiphánész, i. e. II. századi hellén-szír uralkodó tevékenységére való utalást vélt felfedezni ebben a prófétikus kijelentésben, mint ahogy a 7. fejezetben is egészen általánosan vele azonosítják a „kis szarvat” ma.

A valóságban sokkal többről van szó, mint csupán a szenthely és az abban folyó áldozatok elleni külső támadásról. A kis szarv „szíve felfuvalkodásában” nem éri be azzal, hogy „nagyokat szól a Felséges ellen” (Dán. 7,8. 25), és Istennek kiáltja ki magát (2Thess. 2,4), hanem eszerint cselekszik is, a legmerészebben érvényesítve azt, hogy ő „Krisztus helyettese”. Elveszi Krisztustól a papságot, helyette önmagát nevezi ki főpappá, és „sereget rendel”, papokat állít a saját szolgálói közül azokra az új szenthelyekre, amelyeket beiktat Isten egyetlen érvényes újszövetségi szentélye, a mennyei templom helyett, elvetve, elfeledtetve ezzel Isten valódi szentélyét.

¹ Pontosított fordítás szerint. A héber szövegben egyetlen szó - tamid - található itt, amelynek a jelentése: a templomban szüntelen folyó, naponkénti szolgálat.

² A pogány Római Birodalom is kicsiből indult, kicsiny, jelentéktelen városállamból lett világhatalommá. A kicsiny kezdetből felnövekvő szarv tehát együttesen jelképezheti a pogány és a pápai Rómát, mert mindkettő kicsiből lett naggyá. Az együttes ábrázolás a rokonságot és a jogfolytonosságot hangsúlyozza. A megértésnek az a kulcsa, hogy a 8. fejezetben a prófétikus ábrázolás úgy mutatja be a pogány és a pápai Rómát, mint amelyek tulajdonképpen egyazon hatalom két fázisának tekinthetők.

Ezt a próféciát soha nem teljesítette be IV. Antiokhosz Epiphanész, hanem csakis a pápai Róma, az viszont tökéletesen. A földi papság által eszközölt miseáldozat, gyónás és feloldozás, bűnbocsánatadás beiktatásával a kis szarv valóságosan elvette Krisztustól az ő papi közbenjáró szolgálatát. Elérte azt, hogy feledésbe merült az élő Krisztus és az ő mennyei szentélye, közbenjárása és imádsága értünk, az a tény, hogy közvetlenül Krisztushoz fordulhatunk bűnbocsánatért. Homályba borult az igazság, hogy a mennyben értünk Isten színe előtt megjelenő Krisztushoz kell járulnia minden bűnösnek. A kis szarv elfordította, elfeledtette azt az igazságot, hogy a Megváltó áldozata által mindannyiunknak „bizodalmunk van az ő szentélyébe való bemenetelre”, mert általa „megnyílt nékiünk a mennyei szentély útja” (Zsid. 10,19–22; 6,19–20). A földi áldozópapsággal, valamint a szentek és Mária közbenjáróvá tétele által ténylegesen „sereget állított” a pápaság Krisztus papi szolgálata ellen. Teljesen el akarta ragadni Krisztustól a papságot, el akarta választani tőle az üdvösséget kereső embereket. Ezzel a tetteivel igen kihívóan támadt a kis szarv a „*fejedelmek Fejedelme ellen*” (25. vers).

Valóban pusztító bűn, Isten elleni pártütés az, amit a kis szarv megvalósított. A lelki kár szinte felmérhetetlen. A pápaság olyan szerencsével vetette földre a Krisztus papságára és mennyei szentélyére vonatkozó igazságot, hogy mindez csak a végidő korszakának kezdetén tárult fel ismét igazi világosságában Isten hívő népe előtt, amint ezt a következő tanulmánynál látni fogjuk.

6. Meddig áll fenn a mennyei templom?

Jel. 21,22 „Templomot nem láttam abban: mert az Úr, a mindenható Isten annak temploma, és a Bárány.”

Jel. 21,3 „Hallék nagy szózatot, amely ezt mondja az égből: Íme az Isten sátora az emberekkel van, és velük lakozik, és azok az ő népei lesznek, és maga az Isten lesz velük, az ő Istenük.”

Jel. 22,3 „Semmi elátkozott nem lesz többé, Istennek és a Báránynak királyi széke benne lesz, és ő szolgálai szolgálnak neki”

(Milyen kapcsolatot fedezhetünk fel e három ige között? Vessük össze az első kérdéssel ill. 2Móz. 25,8-cal, amely meghatározza az ószövetségi szentély rendeltetését.)

Összejöveteleli hely értelemben lehet templom a mennyben, az újjáteremtett földön is, de olyan templom, amely a bűn-rendezés helye, nem lesz többé, mert nincs rá szükség. Miután nem lesz többé Istent és embert egymástól elválasztó bűn, helyreáll a színről-színre kapcsolat Isten és ember között. Milyen csodálatos evangélium és ígélet ez!

III. Az ószövetségi papok és főpap mint Krisztus előképei - 2013. okt. 19.

1. Mit takar a pap és a főpap bibliai fogalma?

I. Tim. 6,15–16 „... a királyoknak Királya és az uraknak Ura. Kie egyedül a halhatatlanság, aki hozzáférhetetlen világosságban lakozik; akit az emberek közül senki nem látott, sem nem láthat, akinek tisztesség és örökkévaló hatalom.”

4 Móz. 3:3 „Ezek Áron fiainak, a felkenetett papoknak nevei, akiket papi szolgálatra avattak fel.”

Vö. 5 Móz. 18:5 „Mert őt választotta ki az Úr, a te Istened minden te nemzetséged közül, hogy álljon szolgálatra az Úrnak nevében, ő és az ő fiai minden időben.”

3 Móz. 21:10 „Aki pedig főpap az ő atyjafiai között, akinek fejére töltötték a kenetnek olaját, és akit felavattak az ő szolgálatára...”

(Hogyan hidalható át a szent Isten és a bűnös ember közötti erkölcsi szakadék? Hogyan használatosak köznapi értelemben gyakorta a pap illetve a főpap kifejezések? Ezzel szemben mi a bibliai papi és főpapi tisztség legfőbb sajátossága? Hány papról illetve főpapról beszél végső soron a Biblia?)

A Szentírás visszatérő kijelentése szerint Isten a bűnösétől az újjáteremtésig nem érintkezik közvetlenül az emberrel: nem jelenhet meg Őelőtte a bűnös. Az ember a saját lehetőségeit tekintve nem képes áthidalni az erkölcsi szakadékot. Az áthidalás azáltal válik lehetségessé, hogy Isten közvetítői funkcióról, illetve közvetítőről gondoskodik önmaga és az ember között. Ez a közvetítői funkció a papi és a főpapi szolgálat által teljesül. A bibliai papi és főpapi fogalom lényege tehát az Isten és az ember közötti közvetítői szolgálat; más szóval a bűn elrendezése, a megszakadt kapcsolat újbóli biztosítása.

A hétköznapi nyelvhasználatban a pap gyakran mint egyházi tisztségviselő, tanító vagy lelkipáter jelenik meg. Hasonlóképpen a főpap is, mint az egyházi hierarchia csúcsán álló személy, a papok „főnöke”. Fontos azonban világosan látnunk, hogy a pap és a főpap bibliai fogalma – noha nem nélkülöz bizonyos átfedést az előzőekkel – az ember és az Isten közötti közvetítői szolgálatot takarja: A pap e szolgálata alapján pap, és a főpap e szolgálata alapján főpap.

A közvetítés közös funkcióján túlmenően a papi és a főpapi szolgálatnak is megvannak azok a fontos sajátosságai – mind céljukat, mind tevékenységeiket illetően –, amelyek megkülönböztetik őket egymástól. Ezekkel részletesebben a későbbiekben foglalkozunk.

Ugyancsak a későbbiekben esik részletesebben szó arról – de már most fontos leszögeznünk, hogy a Szentírás szerint egyetlen pap és főpap létezik –, aki közvetíthet Isten és ember között: Jézus Krisztus. „*Amazok jöhetnek többek papokká, mert a halál miatt meg nem maradhattak*” – írja ennek kapcsán Pál apostol az ároni papságról (Zsid. 7:23). A számos pap és főpap, akikről a Biblia különböző könyveiben olvasunk, jelképes személyek voltak, és jelképes szolgálatot végeztek: személyük és szolgálatuk egyaránt Jézus személyét és szolgálatát előképezte (illetve kellett volna, hogy előképezze – tehetjük hozzá némelyek bukásának ismeretében).

A Biblia papfogalma áttekintésének teljessége érdekében röviden szólunk még az egyetemes papság elvéről. „*Ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, hogy hirdessétek annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket*” – írta Péter apostol a gyülekezet valamennyi tagját megszólítva (1Pét. 2:9, vö. 2Móz. 19:5-6). Itt a papság tágabb értelemben szerepel, mint a fentebb írtakat megalapozó igeszakaszokban. Azonban az egyetemes papság elve is világosan tükrözi a közvetítő szolgálatot, vagyis azt, hogy

minden kereszténynek küldetése, hogy bizonyosságot tegyen Isten megváltói művéről az a felőle tudatlanoknak.

Az alábbiakban a 2-3. kérdésben áttekintjük a papi és a főpapi szolgálatot, elsősorban nem azok jelképes tanításaira, hanem a közvetlen ószövetségi leírásaikra összpontosítva, rendszerező szándékkal. Majd az ezt követő kérdésekben foglalkozunk szimbólumaik távolabbra mutató üzenetével.

2. Mi volt az Ószövetség jelképes papi szolgálatának alapeszméje a bűn-rendezésben?

3Móz. 4:16-20 „Azután vigyen be a felkent pap a tulok véréből a gyülekezet sátorába. Mártsa be a pap az ujját a vérbe, és hintsen abból hétszer az Úr előtt a függöny felé. Tegyen a vérből az oltár szarvaira is, amely az Úr előtt, a gyülekezet sátorában van; ... és engesztelést szerez számukra a pap, és megbocsáttatik nekik.”

3Móz. 6:26, 30 „Amely pap megáldozza azt a bűnért, az egye meg azt, szent helyen egye meg, a gyülekezet sátorának pitvarában. (...) Valamely bűnért való áldozat véréből bevisznek a gyülekezet sátorába, a szenthelyen való engesztelés végett, az meg nem ehető...”

Vö. 3Móz. 10:17 „Miért nem ettétek meg a bűnért való áldozatot a szenthelyen? Hiszen igen szentséges az, és nektek adta azt az Úr a gyülekezet vétkének hordozásáért, hogy engesztelést szereztek annak az Úr előtt.”

(Milyen szempontok szerint csoportosíthatók az ószövetségi áldozatok, illetve hol található ezek mintegy rendszerezett leírása a Bibliában? Milyen részekből állt az ószövetségi templom? Mit fejezett ki a bűnrendező áldozatok bemutatásában az a mozzanat, hogy a pap elfogyasztotta az áldozat egy részét, vagy bevitte a vérét a szentélybe?)

Az ószövetségi áldozati rendszer, ezen belül a papi szolgálat leírása sokrétű, szerteágazó rendelkezéseket tartalmaz. A Biblia ihletettségét vallva semmiképpen sem mondhatjuk ezekről, hogy ma már nem, vagy kevésbé időszerűek. Haladéktalanul hozzá kell viszont tennünk: ezeknek a kinyilatkoztatásoknak a biblikus szempontú feltárása és megértése máig sem történt meg minden részletükre kiterjedően. Hallatlanul fontos terepet kínálnak tehát a Biblia-kutatás számára, s minden bizonnyal jelentős felfedezéseket, újszerű meglátásokat tartogatnak.

Az ószövetségi áldozatok többféle szempont szerint csoportosíthatók:

1. Aszerint, hogy mi volt az áldozat célja:
 - emlékeztető és viszontáldozatok;
 - bűn-rendező áldozatok.
2. Aszerint, hogy mi volt az áldozat:
 - véres áldozatok (állat);
 - étel- és vagy italáldozatok (növény).
3. Aszerint, hogy kinek a nevében mutatták be:
 - általános (közösségi) áldozatok;
 - egyéni áldozatok;

Ez utóbbi kapcsán további megkülönböztetéseket tesznek a mózesi rendelkezések az áldozatot hozó személy vagyoni helyzete alapján (szegény vagy gazdag volt-e), valamint társadalmi pozíciója alapján (pap, fejedelem vagy közember volt-e).

A jelenlegi kérdésünk szempontjából az áldozatok célja szerinti csoportosítást vesszük alapul, ezen belül is a bűn-rendező áldozatokat.

Az ezekhez kapcsolódó papi szolgálat alapeszméje a bűn áthárítása, avagy átvállalása volt, illetve annak kifejezése, hogy bűnbocsánat kizárólag ilyen módon lehetséges. Úgy is fogalmazhatunk, hogy a bűnbocsánat a pap közbenjárói szolgálata révén valósult meg.

A bűn-rendező áldozatok bemutatása, benne a pap szerepe szigorúan meghatározott, drámai hatású cselekménysort foglalt magába. Ennek minden egyes mozzanata mély üzenetet hordozott a bűn tragédiája és annak egyedüli megoldása, a megváltás tekintetében. Noha az áldozati ceremóniák kapcsán többnyire az áldozati állat halála kerül előtérbe a Biblia-magyarázatokban – mint Jézus halálának előképe –, látnunk kell, hogy a pap személyében és cselekvéseiben nem kevésbé fontos tanítás összpontosul. Általában jól tudjuk, hogy az áldozatot bemutató ember jelképesen ráhelyezte bűnét az áldozati állatra annak megölése előtt, ezáltal mintegy áthárította arra a bűnét. Kevésbé ismert azonban, hogy ugyanez az áthárítás, avagy átvállalás – más szóval a bűnös helyettesítése – tükröződik a pap cselekvéseiben is: Közelebbről abban, hogy a pap vagy bevitte az áldozat vérének a Szentély első részébe (ilyenkor a kárpit felé hintette, és/vagy megkenete vele a jóillattételi oltár szarvát), vagy elfogyasztotta az áldozat egy részét. Mindkét esetben jelképesen magára vette, hordozta a mások által elkövetett bűnt. Mindez még a legcsekélyebb evangéliumi látással sem rendelkező ember számára is világossá tett legalább annyit, hogy bűne bocsánatot nyert, de teherként megmaradt valaki máson (majd végül a szentélyen).

A papi szolgálat számos egyéb jelképes üzenetet is közvetített. Ezeket önálló tanulmányozásra ajánljuk. Annyit azonban feltétlenül jegyezzünk meg a jelenlegi kérdéseink kapcsán, hogy a Krisztusra mutató ószövetségi árnyékszolgálatot mindig az áldozat, pap és főpap hármasságában lássuk.

3. Mi volt az Ószövetség jelképes főpapi szolgálatának alapeszméje a bűnrendezésben?

3Móz. 16:34 „Örökkévaló rendtartás legyen ez nálatok, hogy egyszer egy esztendőben engesztelést végezzenek Izrael fiainak minden bűnéért. ...”

Dn. 8:14 „... megigazítatik [megtisztítatik] a szentély.”¹

(Miért volt az ószövetségi templom belső része annak legszentebb része? A bűnrendező áldozati ceremónia mely mozzanata fejezte ki azt, hogy „a bűn pedig a törvénytelenység” (1Jn. 3:4), vagyis az ember rossz cselekedetei az Isten lényét és erkölcsi rendjét sértik meg?)

A főpapi szolgálatot mindenekelőtt a célja és cselekményei, emellett a főpap felkenetési módja és ruházata különböztette meg a papi szolgálattól. A főpap szolgálata egyfelől az éves ószövetségi ünnepkör utolsó előtti ünnepével, a nagy engesztelési nappal kapcsolódott össze. Másfelől a szentély belső részéhez, a szentek szentjéhez kötődött, amelybe ilyenkor, évente egyszer és egyedüli személyként léphetett be a főpap. A szentek szentjében helyezték el a Tízparancsolatot tartalmazó frigyládát, s fölötte jelent meg a *sekina*, az Isten jelenlétének megnyilvánulása. A nagy engesztelési napon tehát a főpap úgyszólván testközelbe került az Istennel.

A nagy engesztelési nap a papok szolgálata révén bocsánatot nyert és az év során a szentélyre hárult bűnök végleges elrendezésének ünnepe volt. A főpapi szolgálat alapeszméje tehát a bűnök végső

¹ Pontosított fordítás.

rendezése, eltörlése – vagyis az ítélet. A főpap, jelképekben, illetve jelképes cselekményekben bővelkedő szolgálata során mintegy levette a szentélyre hártott bűnöket, és ráhelyezte azokat egy erre a célra elkülönített kecskebakra, amelyet *Azazel bakjának* neveztek. Az állatot azután kivitték a pusztába, a pusztulásba. Izrael népe – amely az isteni felhívás szerint mindeközben önmagát megalázva, feszülten várakozott – ilyen módon szabadult meg véglegesen a bűn terhétől (az adott ceremóniális év viszonylatában).

Amint utaltunk rá, a főpap ruhájának is fontos szerepe volt a szolgálata tartalmának kifejezésében. „A főpap ruhája, magas hivatalának megfelelően drága anyagból, mesteri munkával készült. A rendes papi öltözet fölött még egy egybeszőtt, kék színű felsőruhát viselt. Alját körben aranycsengettyűk, kék, bíbor és karmazsinszínű gránátalmák ékesítették. E fölött volt még az efód, egy rövidebb arany, kék, bíbor, skarlát és fehér színű ruhadarab. Ezt egy ugyanolyan színekből szőtt gyönyörű öv fogta össze. Az efód ujjatlan volt, és arannyal hímzett vállaira két ónixkővet erősítettek, amelyekre Izrael tizenkét törzsének nevét vésték.

Az efód fölött viselték a papi öltözet legszentebb darabját, a hósent. Ez ugyanolyan anyagból készült, mint az efód. Négyzet alakú volt, arasznyi nagyságú és aranykarikákba fűzött kék zsinóron függött a vállakról. Szélei drágakövekből voltak kirakva, abból a tizenkét féleből, amelyek Isten városának alapját alkotják. A kereten belül tizenkét drágakő díszlett aranyba foglalva, négyes sorokban elrendezve, amelyekbe, a vállakon levőkhöz hasonlóan, Izrael tizenkét törzsének nevét vésték. Az Úr azt parancsolta, hogy »viselje Áron az Izrael fiainak neveit az ítélet hósénén, az ő szíve felett, mikor bemegy a szentélyre, emlékeztetőül az Úr előtt szüntelen« (II. Móz. 28:29). ...

A hósén jobb és bal oldalán egy-egy különlegesen fényes kő volt. Ezeket urim és thummim néven ismerték. Ezekon keresztül jelentette ki akaratát Isten a főpap által. ...

A főpap süvege fehér vászonból készült, amelyre kék zsinórral aranyból készült lapot erősítettek ezzel a felírással: »Szentség az Úrnak«. Mindennek, ami a főpap megjelenésével és viselkedésével kapcsolatban volt, olyannak kellett lennie, hogy a szemlélőben Isten és imádata szentségének érzetét keltse, és olyan tisztaságot, amelyet a színe elé járulóktól követel.” (E. G. White: Pátriárkák és próféták, A szentély és szolgálata c. fejezet)

Tömondatokban a következőképpen foglalhatjuk össze a papi és a főpapi szolgálat közös szempontjait, illetve a közöttük levő fő különbségeket:

Közös szempontok	Papi szolgálat	Főpapi szolgálat
Céljuk a közvetítés, bűnrendezés.	A bűnök megbocsátásáért folyt.	A bűnök eltörléséért folyt (ítélet).
A ceremóniális rendszerhez kötődtek.	Folyamatosan (nap, mint nap) zajlott.	Évente egyszer zajlott le.
A templomhoz kötődtek.	A szentély első részére irányult.	A szentek szentjére irányult.

4. Tudhatta-e biztosan egy ószövetségi hívő, hogy a papi és a főpapi szolgálat túlmutat önmagán, és a Messiás szolgálatának előképe?

Zsolt. 110:4 „Megesküdött az Úr és meg nem másítja: Pap vagy te örökké Melkisédek rendje szerint.”

Zak. 6:11-13 „Végy ugyanis ezüstöt és aranyat, és csinálj koronákat, és tedd Jósuának, a Jehosadáknak fiának, a főpapnak fejére! Szólj neki, mondván: Ezt mondja a Seregeknek Ura, mondván: Íme, egy férfiú, a neve Csemete, mert csemete támad belőle, és megépíti az Úrnak templomát! Mert ő fogja megépíteni az Úrnak templomát, és nagy lesz az ő dicsősége, és ülni és uralkodni fog az ő székében, és pap is lesz az ő székében, és békesség tanácsa lesz kettőjük között.”

Vö. Zsid. 7-8. fejezet, különösen 7:11, 15-16, 23-25, 28

„Ha tehát a lévítai papság által volna a tökéletesség (mert a nép ez alatt nyerte a törvényt): mi szükség tovább is mondogatni, hogy más pap támadjon a Melkisédek rendje szerint, és ne az Áron rendje szerint? (...)”

„És még inkább nyilvánvaló az, ha a Melkisédek hasonlatossága szerint áll elő más pap, aki nem testi parancsolatnak törvénye szerint, hanem enyészhetetlen életnek ereje szerint lett. (...)”

„És amazok jóllehet többen lettek papokká, mert a halál miatt meg nem maradhattak: de ennek, minthogy örökké megmarad, változhatatlan a papsága. Ennekokáért ő mindenképpen üdvözítheti is azokat, akik általa járulnak Istenhez, mert mindenkor él, hogy esedezzek értük.”

„Mert a törvény gyarló embereket rendel főpapokká, de a törvény után való esküvés beszéde örök tökéletes Fiút.”

(Mi a jelentősége annak, hogy a 110. zsoltár örökkévaló és a Melkisédek rendje szerinti papságról prófétál? Mi a jelentősége annak, hogy Zakariás próféciája közvetlenül az aktuális főpap felé, az ő személyét bevonva hangzik el? Miben állt az egykori izraeliták tévedése?)

Rendkívül fontos tény, hogy már az Ószövetség is szól profetikusan arról, hogy az eljövendő Messiás lesz az „igazi” pap és főpap. Ezek a kijelentések már annak az ószövetségi embernek is nyilvánvalóvá tehetők, hogy az áldozati szertartásoknak önmagukon túlmutató jelentése van, aki e ceremóniák pusztán résztvevőjeként esetleg azt gondolta volna: bűnei közvetlenül ezek eredményeként nyerne rendezést.

A ceremóniák, benne a papi és főpapi árnyékszolgálat üzenetét részletesen az újszövetségi szerzők tárták fel, akik már nemcsak az árnyékot, hanem a valóságot is látták (vö. Zsid. 8:5), azaz Jézus életében és halálában több előkép beteljesedését ismerték fel.

Számos izraelita viszont az Ószövetség profétikus kijelentései ellenére sem látott tisztán a lényeg dolgában. Világos jelzése ennek, hogy Pál apostol az ároni papság mózesi rendelkezése és a Melkisédek rendje szerinti papság profétikus kijelentése közötti látszólagos ellentmondásból kiindulva, aprólékosan magyarázta mindezt a Zsidókhoz írt levélben. Más szóval az ároni papság Mózes által adatott rendelkezéséből az „ároni” jelzőt megragadó, és a ceremóniánál tovább nem látó izraeliták – miközben azt hitték, szent buzgósággal ragaszkodnak vallásuk kinyilatkoztatásához – éppen a lényeg mellett mentek el. Példájuk komoly figyelmeztetés minden hívőnek.

A papi és főpapi szolgálat teljes biblián áthúzódó tanítása – a téma összetettsége ellenére is – lenyűgözően következetes. Ez a következetesség erős bizonyosság a Szentírás ihletettsége mellett is. Ugyanakkor egyfajta tanítói (didaktikai) bölcsességet is megfigyelhetünk abban a fokozatosságban, ahogy a papi és főpapi szolgálat (illetve az egész szentély-tan) kinyilatkoztatása megtörtént. Ennek minden egyes lépcsőfokán azonosítható egyfajta jelenvaló igazság, aminek megértése által minden korszak hívő embere képes lehetett közreműködni a saját megváltásában:

Kinyilatkoztatás	Jelenvaló igazság
Az ószövetségi áldozati ceremóniák elrendelése, kifejező jelképekkel és dramaturgiával	A helyettes áldozat és az ítélet eszméje
Ószövetségi profétikus kijelentések a papi és főpapi szolgálatról	A ceremóniális rendszer túlmutat önmagán: a Messiásra mutat előre
Az áldozati rendszer értelmének újszövetségi kibontása	Jézus váltságáldozata, papi közbenjárói szolgálata
19. századi hitbéli elődeink bibliai felismerései	Az ítélet közelsége, illetve megkezdődése, Jézus főpapi szolgálata

5. Mit takar Jézus papi szolgálata?

1Tim. 2:4-6 „[Isten] azt akarja, hogy minden ember üdvözljön és az igazság ismeretére eljusson. Mert egy az Isten, egy a közbenjáró is Isten és emberek között, az ember Krisztus Jézus. Aki adta önmagát váltságul mindenekért, mint tanúbizonyság a maga idejében.”

1Ján. 2:1 „... Ha valaki vétkezik, van Szószólónk az Atyánál, az igaz Jézus Krisztus.”

Luk. 13:6-9 „Volt egy embernek egy fügefája szőlejébe ültetve; és elment, hogy azon gyümölcsöt keressen, és nem talált. És monda a vincellérnek: Íme három esztendeje járok gyümölcsöt keresni e fügefán, és nem talállok: vágd ki azt; miért foglalja a földet is hiába? Ő pedig felelvén, monda neki: Uram, hagyj békét neki még ez esztendőben, míg köröskörül megkapálom és megtrágyázom: És ha gyümölcsöt terem, jó; ha pedig nem, azután vágd ki azt.”

(Miért szükséges, hogy Jézus érdekünkben szót emeljen az Atyánál, ha az Atya mindent tud és szeret bennünket? Hogyan illeszkedik a közbenjárásról szóló tanításba a gazda alakja a fenti példázatból? Mit jelent a békesség tanácsa (Zak. 6:11-13) Isten és Krisztus között?)

A papi és főpapi árnyékszolgálat ószövetségi leírása fényében világosan meg kell tehát különböztetnünk Jézus papi és főpapi szolgálatát is.

„Krisztus nemcsak mint áldozat hordozza a mi bűneinket, hanem hordozza mint pap is. Ez azt jelenti, hogy minden bűniünkkel lelki terhet hárítunk rá, amit Ő hordoz mindaddig, amíg mi végleg meg nem szabadulunk tőle. Ő nemcsak elengedi bűniünk végső büntetését, amikor megbocsát nekünk, hanem ettől fogva szüntelenül fáradozik azért, hogy teljesen meggyógyítson minket, teljes győzelemre segítsen abban a dologban, amiben elestünk. Szüntelenül imádkozik érettünk és irányítja a mennyei erők, a Szentlélek és az angyalok érettünk való munkáját.

... Csak kevésbé értjük még Krisztus közbenjáró szolgálatának a jelentőségét. Gondoljunk az ilyen igékre: »... de én imádkoztam érted, hogy el ne fogyatkozzék a te hited« (Lk. 22:32). »Ő mindenkor él, hogy esedezzek érettünk« (Zsid. 7:25). Mélyen elgondolkoztató ez a kijelentés: »Ő szüntelenül számon tart minket, hiszen éppoly szükséges hogy megtartsen, mint amilyen szükséges volt, hogy megváltson. Ha egy percre is magunkra hagyna, Sátán készenlétben áll, hogy elpusztítson. Akiket megváltott, azokat most közbenjárása által tartja meg.« (E. G. White: 73. sz. kézirat)” (Vankó Zsuzsa – Reisinger János: Mózes III. könyve, a Leviticus, Áldozati törvények a papok számára c. fejezet)

6. Mit takar Jézus főpapi szolgálata?

Jel. 11:19 „Megnyilatkozott az Isten temploma a mennyben, és megláttatott az ő szövetségének ládája az ő templomában...”

Máté 18:32-33 „Akkor előhívatván őt az ő ura, monda neki: Gonosz szolga, minden adósságodat elengedtem neked, mivelhogy könyörögtél nekem: Nem kellett volna-e neked is könyörölnöd a te szolgatársadon, amiképpen én is könyörültem terajtad?”

Zsid. 4:15 „Mert nem oly főpapunk van, aki nem tudna megindulni gyarlóságainkon, hanem aki megkísértetett mindenekben, hozzánk hasonlóan, kivéve a bűnt.”

(Hogyan függ össze Jézus főpapi (közvetítői) szolgálata a testtételeivel? Hogyan van jelen a főpapi szolgálatban az ítélet mellett a közbenjárás? Milyen tanítást közvetített az ószövetségi főpap ruhája Jézus főpapi szolgálatát illetően?)

Jézus főpapi szolgálata kapcsán is elengedhetetlen, hogy az ne csupán egy vallásos kifejezés legyen számunkra érdemi tartalom nélkül, hanem világosan lássuk benne a bűntől való szabadulás második fokozatát. Ellen White a következőképpen ír erről:

„A jellem megvizsgálása, és annak eldöntése, hogy ki készült fel Isten országára: a vizsgálati ítélet, a mennyei templomszolgalat záró munkája. Amikor a vizsgálat véget ér, amikor Krisztus megvizsgálta és eldöntötte azoknak az ügyét, akik a korszakok során követőinek vallották magukat, akkor – és nem előbb – a kegyelemidő lejár, és a kegyelem ajtaja bezárul.

*A földi szentélyszolgalat ... a mennyei szolgálatot illusztrálja. Amikor az engesztelési napon a főpap belépett a szentek szentjébe, a szolgálat a első helyiségben megszűnt. Isten ezt parancsolta: »Senki ne legyen a gyülekezet sátorában, amikor (a főpap) bemegy a szenthelybe, hogy engesztelést szerezzen, egészen az ő kijöveteléig« (3Móz. 16:17). Amikor Krisztus belépett a szentek szentjébe, hogy elvégezze az engesztelés befejező munkáját, az Ő szolgálata is megszűnt az első helyiségben, és megkezdődött a másodikban. A jelképes szolgálatban a főpap az engesztelési napon elhagyta a szentélyt, és Isten elé lépett, hogy bemutassa a bűnért való áldozat vérét minden izraelitáért, aki őszintén megbánta bűneit. Krisztus is közbenjárói munkájának csak egyik részét fejezte be, hogy elkezdje munkájának másik szakaszát, de most is véreire hivatkozik az Atya előtt a bűnösök érdekében.» (E. G. White: Korszakok nyomában, **A szentek szentjében** c. fejezet)*

Mint fentebb utaltunk rá, az ószövetségi főpapok ruhája (leírást lásd a 3. kérdésnél) is mély, egyben bátorító üzenetet közvetített. Ebből most csak a hőséhez, a főpap által a szíve fölött hordott, Izrael törzseit jelképező drágakövekhez kapcsolódó tanítást emeljük ki: *„Jézus Krisztus, a nagy főpap, amikor közbenjár a bűnösért az Atya előtt, ugyanígy viseli szívében minden bűnbánó hívő lélek nevét.»* (E. G. White: *Pátriárkák és próféták*, **A szentély és szolgálata** c. fejezet)

IV. A szentély tanítása a bűnbocsánat elnyerésének útjáról - 2013. okt. 26.

Az ószövetségi szentélyszolgálat kettős szerepet töltött be a megváltási terv megvilágításában. Egyrészt megmutatta az egyéni, személyes bűnöktől való szabadulás isteni útját. Erre szolgált a naponkénti áldozatok rendszere. Másrészt feltárta Isten szabadító tervét az emberi történelem egészében, mintegy hosszmetzetben. Erre szolgált az évi ünnepkör a maga hét ünnepével. A tavaszi ünnepek a Megváltó első, az őszi a második eljövételével kapcsolatos eseményekről adtak kinyilatkoztatást. Ebben a tanulmányban a szentélyben naponként bemutatott áldozatokkal, illetve papi szolgálattal foglalkozunk. Arra a mindannyiunkat foglalkoztató kérdésre keressük a választ: hogyan szabadulhatunk meg bűneinktől, miképpen nyerhetünk bűnbocsánatot?

1. Miért kötötte Isten önkéntességhez, ugyanakkor szigorúan megszabott áldozatbemutatáshoz a bűneinkből való szabadításra mutató szertartásokat? Mi a döntő különbség a pogány népek áldozatai és Izrael áldozati rendszere között?

3Móz. 1:1-2: „Szólította Mózeszt és beszélt vele az Úr a gyülekezet sátorából, mondván: Szólj Izrael fiainak, és mondd meg nekik: Ha valaki közületek áldozni akar az Úrnak, barmokból, tulok- és juhféléből áldozatok.”

Zsid. 9:22: „Csaknem minden vérrel tisztítatik meg a törvény szerint, és vérontás nélkül nincsen bűnbocsánat.”

Zsid. 9:13-14: „Mert ha a bakok és bikák vére, meg a tehén hamva a tisztátalanokra hintetvén megszentel a testnek tisztaságára, mennyivel inkább Krisztus vére, aki örökké való Lélek által önmagát áldozta fel ártatlanul Istennek, megtisztítja a ti lelkiismereteket a holt cselekedetektől, hogy szolgáljatok az élő Istennek.”

3Móz. 17:5-9: „Vigyék el Izrael fiai az ő véres áldozataikat, amelyeket áldoztak a mezőn, vigyék el azokat az Úrnak, a gyülekezet sátorának nyílásához, a paphoz, és áldozzák meg azokat hálaáldozatul az Úrnak. Hintse a pap a vért az Úr oltárára, amely a gyülekezet sátorának nyílásánál van, a kövérjét pedig füstölögtesse el kedves illatul az Úrnak. Ne áldozzák többé véres áldozataikat az ördögöknek...”

Mózes III. könyve, a Leviticus a legteljesebb szabadságjog biztosításával kezdődik: „Ha valaki közületek áldozni akar az Úrnak...” Nem lehet senkire sem ráerőltetni a bűnbánatot, de még sugallni sem. Felszólítást közvetíthetünk, de azt is csak akkor, ha beérett rá az idő (Mt. 3:2), vagy mint utolsó lehetőség, („ultima verba”) helyzete áll fenn (Júdás 23). Kinek-kinek belső világában a Szentlélek munkája nyomán kell hogy megérlelődjen a döntés a bűnnel való szakításra.

Ha viszont ez megtörténik, ne mi állítsunk feltételeket vagy írjuk elő Istennek, hogy mi legyen a bűnünkön való kiemelkedés útja. Az áldozati rendszer megállapítását Isten nem bízhatta emberre, mert az ember ennek kitalálására, megállapítására mérhetetlenül kevés és gyenge. Ha a bűnt már bűnnek látjuk, még akkor is. Ezért szigorúan meghatározott volt az áldozati rendszer.

Minden nép vallási rendszere megőrzött áldozati szokásokat. Ezek együttese és a bibliai áldozatbemutatás között azonban ég és föld a különbség. (Még akkor is, ha a külsőségeket tekintve párhuzamokat vehetünk észre.) A hamis áldozatok hamis istenképet hordoznak magukon. Istent „engesztelni” akarják a bűnnel és a bűnössel szemben. Ezzel szemben a Biblia azt hirdeti az áldozati

rendszerrel is, hogy Istent a bűnnel szemben *nem lehet* engesztelésre (megbékélésre) bírni, a bűnös iránt viszont *nem kell*, hiszen Ő a bűnös embert jobban szereti, mint az önmagát. Ennek bizonyossága az, hogy az Atya a Fiát, Fia pedig önnön életét áldozza az emberért. A pogány áldozatokban az ember hoz áldozatot Istennek, a bibliai áldozati rendszerben Isten ad áldozatot az emberért.

„[Kain] úgy érezte, mint ahogy most is sokan, hogy Isten tervének pontos követésével elismerné gyengeségét, és azt, hogy megváltását teljesen a megígért Megváltó engesztelésétől várja. A függetlenség útját választotta. Saját érdemeivel jött. Nem akart bárányt hozni, hanem a saját gyümölcseit, saját munkájának eredményeit mutatta be; mintha áldozatával szívességet tenne Istennek, ami által elnyerheti jóváhagyását. Kain engedelmeskedett abban, hogy oltárt épített; abban, hogy áldozatot hozott, de csak részben engedelmeskedett. A lényeges részt - annak elismerését, hogy szüksége van Megváltóra – kihagyta.” (E. G. White: *Patriárkák és próféták*, Kain és Ábel c. fejezetből)

2. Mit fejeztek a bűnért való áldozat cselekményének egyes mozzanatai, és mit tanulhatunk ezekből a saját hívő életünkre vonatkozóan? Nevezzük meg egymás után ezeket a lépéseket és beszéljünk részletesen ezek tanításáról!

3Móz. 1:3-5: „Ha tulokféléből áldozik valaki egészen égőáldozattal, hímekkel és éppel áldozék. A gyülekezet sátorának ajtajához vigye azt, hogy kedvessé legyen az Úr előtt. Tegye kezét az égőáldozat fejére, hogy kedves legyen őérette, hogy engesztelést szerezzen számára. Ölje meg a tulkot az Úr előtt, az Áron fiai pedig, a papok, vigyék fel a vért, és hintsék a vért körös-körül az oltárra, amely a gyülekezet sátorának nyílásánál van.”

Az ószövetségi áldozat-bemutató rendje – melyet a zsidók 1500 éven át gyakoroltak – régen „óvá lett”, mert az „árnykép” helyébe Jézus áldozata lépett (Kol. 2:17), ugyanakkor a Biblia mégis részletesen megőrizte számunkra, nem csupán a régmúltat felidéző olvasmányként, hanem „élő igékként”, melyek a maguk szemléletes ábrázolásával megragadhatnak bennünket. Ezért tanácsos újra és újra az egész folyamatot végigkísérni és átgondolni.

Az első lépés a megfelelő áldozat előkészítése volt. Akár tulok-, juh-, vagy galambféléből vették (vagyoni helyzet, lehetőség szerint), ezek az állatfélék szelídek, nem ragadozófélék voltak. Az emberek általában az erőben, a hatalomban bizakodnak, mint az élet problémáira megoldást hozó eszközökben, Isten azonban éppen megfordítva lát, és az előző ellentétét tanítja. (Jel. 4-5. fej.) Egyrészt bűneinket igazság szerint az veheti el, akinek nincs bűne, nem a maga bűneiért kell a halált elszenvednie. Ez utóbbi az igazság követelménye (Ésa. 1:27). Másrészt a bűnös emberben az érte leereszkedő türelmes, szelíd fáradozás kelthet – ha kelt valamikor – rokonszenvet, viszonzást. Ez a szeretet - az igazsággal együtt járó szeretet - ereje (Jn. 1:14, 1Jn. 4:19). – Az állat ép, hím, fiatal kellett hogy legyen – ez Jézus Krisztusra mutatott.

A második lépés az Isten földi lakóhelyét jelképező szent sátor – templom – bejárati nyílása előtti megjelenés volt. Zsinagóga akár minden településben is lehetett, szent sátor (majd kőből építve a templom) azonban csak egyetlen helyen. A szentély kifejezte Isten mindenkit váró szeretetét, kegyelmét. Azért nem volt elég otthon, vagy a saját lakóhelyen bemutatni az áldozatot, mert a bűneinket egyedül ott és Annál lehet elrendezni, aki az életét is adta érte, hogy megbocsáthasson. Nekünk sem elég a bűnismeret, a bűnfelismerés, a bűntudat sem, Istennel való személyes találkozásra

van szükségünk, akinek a színe előtt mélyen megbánhatjuk és akinek megvallhatjuk bűneinket. A tékozló fiú elhatározása nem csak a „magába szállásban” és vétke nevén nevezésében példászerű, hanem ebben az elhatározásban is: „*fölkelvén elmegyek az én Atyámhoz...*” (Lk. 15:18). Ha valaki ezt nem tette meg, nem nyerhetett bocsánatot.

A harmadik lépés az volt, hogy az áldozati oltár elé járulva és az állatot arra feltéve „*az égőáldozat fejére tette kezét*” a bűneiből, bűneitől szabadulni kívánó ember. Ez a mozdulat kifejezte, hogy ki akarja vetni a bűnt életéből, de azt is, hogy a helyettes áldozatra háritáson kívül másképpen nem szabadulhat tőle. A bűn-rendezés egyedüli módja a helyettesítés, az áthárítás. Vagy én felelek a bűneimért és halok meg értük végérvényesen, vagy más valaki veszi át – hasonlattal élve: mint valami kölcsöntartozást –, és akkor neki kell meghalnia érte.

A negyedik, és egyben legrámaibb cselekmény az állat önkezeléssel való megölése volt. Látni kellett, hogy a bűn végül hova vezet. „*A bűn zsoldja a halál.*” (Rm. 6:23). Nem lehet játszani a bűnnel, mert minden magunkban megtűrt bűn halálos végül. A maga halála esetén azonban már senki nem módosíthatja sorsát, ezért adott Isten egy az ember számára kedves, közelálló állatot, hogy az ő sorsa döbentsen rá helyzetünkre, felelőségünkre, végső sorsunkban a két lehetőségre. Vagy elveszünk, bűnünkkel terhelt, vagy szabadulunk a bűntől, s azáltal annak következményétől is.

3. Megszabadíthat-e bűneinkből az egyszeri bűnbocsánat az áldozati rendszer szerint? Miért lényeges a bűnbocsánat gyakorisága? Nem megalázó ez?

Zsolt. 37:23-24: „Az Úr szilárdítja meg az igaz ember lépteit, és útját kedveli. Ha elesik, nem terül el, mert az Úr támogatja kezével.”

Mik. 7:7-9: „De én az Úrra nézek, várom az én szabadításom Istenét, meghallgat engem az én Istenem! Ne örülj, én ellenségem! Elestem ugyan, de felkelek, mert ha még a sötétségben ülnék is, az Úr az én világosságom! Az Úr haragját hordozom, mert vétkeztem ellene, mindaddig, amíg leperli peremet és meghozza ítéletemet. Kivisz engem a világosságra, meglátom az ő igazságát.”

Zsolt. 147:11 „Az Őt félőkben gyönyörködik az Úr, akik kegyelmében reménykednek.”

Az emberhez annyira hozzánőtt a bűn, hogy gyakran azt tartja lényegének („Gyarlóság létem fényes bélyege” – mondja a költő, Berzsenyi). Az az ember, aki bánja a bűnt, lehet, hogy kis idő után újra elköveti. Miért? Mert nem bánta meg igazán mélyen? – Ez is lehetséges. De az is, hogy elhatárolódott tőle, mégis, a „szokás hatalmánál fogva” egy óvatlan pillanatban „*újra előfogta a bűnt*” (Gal. 6:1). A romlott emberi természet és a korábbi hibás döntések beidegződései kettős bilincset vertek ránk. Ezekből újra és újra ki kell szabadulnunk, mert újra és újra mi engedünk a kísértésnek, mi egyezünk bele a bűnbe. Ha erősek is a körülmények vagy a kísértések, a bűn nem szükségszerű. Személyes felelőségünk megkerülhetetlen. Van azonban lehetőség a bűn-rendezésre: újra és újra szembesülhetünk elesésünk tényével, szégyenével, és megbánhatjuk, amit elkövettünk. Ehhez a nagy reménységhez ragaszkodnunk kell: Zsid. 4:14-16.

„*Vannak olyan keresztények, akik tapasztalták Krisztus bűnbocsátó szeretetét és valóban Isten gyermekei kívánnak lenni, ugyanakkor látják jellemük tökéletlenségét, életük hibáit, ezért könnyen kétségek támadnak bennük afelől, hogy vajon valóban megújította-e szívüket a Szentlélek. Az ilyeneknek szeretném ezt mondani: Ne essetek kétségbe! Gyakran le kell még borulnunk Krisztus*

lábánál, sírva lelkünk fogyatékoságai és hibái miatt, mindazonáltal nem szabad elcsüggednünk. Még ha le is győz minket az ellenség, Isten nem taszít el, nem hagy el, nem utasít vissza. Nem, semmiképpen sem, mert Krisztus »Isten jobbján van és esedezik érettünk« (Rm. 8,34).» (E. G. White: Krisztushoz vezető lépések, A tanítványság próbája című fejezet)

4. Az áldozat megölése után a papi szolgálat ábrázolta tovább a bűntől való szabadulás útját. Miként válhattak alkalmassá a papok arra, hogy ilyen szent cselekményben részt vegyenek?

3Móz. 1:5: „Ölje meg a tulkot az Úr előtt, az Áron fiai pedig, a papok, vigyék fel a vért, és hintsék a vért körös-körül az oltárra, amely a gyülekezet sátorának nyílásánál van.”

3Móz. 4:5-6, 29: „Vegyen a felkent pap a tuloknak véréből, és vigye be azt a gyülekezet sátorába. Mártsa be a pap az ő ujját a vérbe, és hintsen a vérből hétszer az Úr előtt a szent hajléknak függönye felé. ... Vegyen a pap annak [az áldozatnak] véréből az ujjával, és tegyen az égőáldozat oltárának szarvaira, a vért pedig mind öntse az oltárnak aljára..”

Jer. 17:1: „A Júda vétke vas tollal, gyémánt hegygel van felírva; fel van vésve szívük táblájára és oltáraik szarvaira.”

2Móz. 40:11-13: „A mosdómedencét és lábát is kend meg; így szenteld meg azt. Azután állítsd Áront és az ő fiait a gyülekezet sátorának nyílásához, és mosd meg őket vízzel. Öltöztess fel Áront a szent ruhákba, és kend fel őt; így szenteld fel, és legyen papom.”

A pap feladata volt, hogy segédkezzék az áldozat-bemutatásnál. A legfőbb feladata az volt, hogy az áldozati állat véréből egy kevésnyit tégelybe fogva azt bevigye a szentély középső részébe, és ráhintse a szentek szentje előtti kárpitra. Más esetben az oltárra hintették vagy az oltár szarvaira kenték a vért. A bűnös emberről az áldozatra hárult át tehát a bűn következménye, a bűnös ember felszabadult, a bűn büntetését az áldozati állat elszenvedte. A bűn azonban még nem semmisült meg, hanem a papok közbenjárása által áthárított a szentélyre. A bűnbocsánat megtörtént, de a bűn végső rendezése még nem. A bűnbocsánatot elnyerő ember további élete ad majd feleletet arra, hogy el lehet-e törölni véglegesen a szentélyre hárított bűneit.

A papi szolgálat a bűnbocsánat mibenlétét volt hivatott kiábrázolni. A bűnbocsánat akkor megy végbe, ha a bűnös megbánásra jut, s ha utána visszaesik is bűnébe, nem nyugszik ebbe bele, újra és újra Isten elé járul, s ha szándéka őszinte, a pap – illetve Jézus Krisztus, mint valóságos közbenjáró – képviseli őt Isten előtt, kegyelméről biztosítva. A bűntől való szabadítás útját a főpapi szolgálat teljesíti ki, mely a papi szolgálat általi bűnbocsánatot a bűn eltörlésével vezeti végső céljához. Erről a későbbiekben részletesen szólunk.

A bűnbocsánat feltétlen és teljes, de csak akkor éri el célját, ha életet megváltoztató ereje is kibontakozhat. Nincs értelme a szakadatlan bocsánatkéréseknek, ha továbbra is ragaszkodunk a bűnhöz. A bűnbocsánat alkalmankénti megtisztítás, a bűneltörlés pedig egy egész élet, az egész ember végleges igaznak nyilvánítása – halottak esetében egy lezárt életé, az élő, Jézus Krisztus második eljövételét megérő hívők esetében viszont egy élő, Isten Lelkétől elpecsételt emberé.

Isten két lépésben – a bűnbocsánat és a bűneltörlés által – tisztít meg bűneinktől. Ez folyamat

messzemenően igényli azonban az ember együttműködését a menny erőivel.

„A naponkénti szolgálat legfontosabb része az egyének javára végzett szolgálat volt. A bűnbánó bűnös a sátor aljához hozta áldozatát, és kezeit az áldozati állat fejére téve megvallotta bűneit; így jelképesen áthárítva őket az ártatlan áldozatra. Saját kezűleg ölte meg az áldozatot, amelynek vérét a pap a szentélybe vitte és a kárpit felé hintette, amely mögött a megszegett törvényt tartalmazó frigláda volt. E szertartás által a bűnt jelképesen áthárították a szentélyre. Bizonyos esetekben a vért nem vitték be a szentélyre, hanem ilyenkor a papnak kellett megennie az áldozat húsát, Mózes áron fiainak adott utasítása szerint: »Nektek adta azt az Úr a gyülekezet vétkének hordozásáért.« Mindkét szertartás a töredelmes bűnös bűnének szentélyre áthárítását jelképezte.» (E. G. White: Pátriárák és próféták, A Szentély szolgálata c. fejezet)

A papok számára előírt mosakodás tanítása is világos: Az emberi élet legnagyobb döntése a bűntől való szabadulni akarás elhatározása. Aki a bűn-rendezés folyamatában végez szolgálatot, nem állhat ehhez hozzá „mosdatlanul”. Innen érthető Jézus haragja a templomi szolgálatot beszennyező cselekedetekkel szemben. (Jn. 2: 13-17; Mt. 21:12-14)

5. Mit fejeztek ki a szentély első részének berendezési tárgyai a bűnbocsánat szolgálatát illetően? Fölmértük-e jelentőségüket?

3Móz. 24:1-8: „Szólt ismét az Úr Mózesnek, mondván: Parancsold meg Izrael fiainak, hogy hozzanak neked tiszta faolajat, amelyet a világításhoz sajtoltak, hogy szünet nélkül égő lámpákat gyújthassanak. A bizonyág függönyén kívül, a gyülekezet sátorában úgy helyeztesse el azokat Áron, hogy estétől fogva reggelig az Úr előtt legyenek. Örökkévaló rendtartás legyen ez a ti nemzetségeiteknél. A tiszta arany gyertyatartóra rakja fel a mécseket, az Úr előtt legyenek szüntelen. Végy lizstlángot, és süss abból tizenkét lepényt, két tized efából legyen egy lepény. Helyeztesd el azokat két rendben, hatot egy rendbe, a tiszta aranyasztalra az Úr elé. Tégy mindenik rendhez tiszta tömjént, és legyen emlékeztetőül a kenyér mellett, tűzáldozatul az Úrnak. Szombatnapról szombatnapra rakja fel azt a pap az Úr elé szüntelen, örök szövetség ez Izrael fiaival.”

2Móz. 30:1,6-8: „Csinálj oltárt a füstölő szerek füstölgésére is, ... Tedd azt a függöny elé, amely a bizonyág ládája mellett, a bizonyág fedele előtt van, ahol megjelenek neked. Áron pedig füstölögtessen rajta minden reggel jó illatú füstölő szert, mikor a mécseket rendbe szedi, akkor füstölögtesse azt. Amikor Áron este felrakja a mécseket, füstölögtesse azt. Szüntelen való illattétel legyen ez az Úr előtt nemzetségről nemzetségre.”

Jn. 8:12: „Ismét szóla azért hozzájuk Jézus, mondván: Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem járhat a sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága.”

Jn. 6:48-50: „Én vagyok az életnek kenyere. A ti atyáitok a mannat ették a pusztában, és meghaltak. Ez az a kenyér, amely a mennyből szállott alá, hogy ki-ki egyék belőle és meg ne haljon.”

Zsolt. 141:2 „Mint jó illatú füst jusson elődbe imádságom...”

A hétkarú gyertyatartó (menóra) a szentély belső oldalán helyezkedett el, vele szemben, a jobb

oldalán a szent kenyerek asztala állt, a kárpit előtt pedig a jó illattétel oltára. (Ez utóbbit funkciója alapján a szentek szentéhez is szokás volt sorolni, vö. Zsid. 9:2-4). A menóra nélkül vaksötét lett volna a szentélyben, lévén, hogy ablakai nem voltak. Szemléletesen fejezte ki, hogy az embernek világosságra van szüksége, ezt az igényt csak Jézus Krisztus elégíti ki:

A szent kenyerek asztala Krisztust jelképezte, mint az élet kenyerét, aki az Ige által, az Igével való folyamatos táplálkozás által válik számunkra lelki kenyérré, az örök élet kenyerévé. Lásd: Jn. 5,39; Mt. 4,4; Jn. 6:63.

Az isteni erő kérése az imádságban valósul meg. A folyamatos, Isten szerinti erőt kérő imaélet a hívő számára maga az élet. Lásd: Zsolt 105,4. Mennyei erők segítségével nélkül semmi jót nem tehetünk. Keresnünk kell Istent folyamatosan, el nem veszítve az ő jelenlétét és erejét.

6. Milyen más áldozatfajtákat ismerünk még? Miért volt szükség ezekre is?

3Móz. 2:1: „Mikor valaki ételáldozatot akar áldozni az Úrnak, lisztlángból áldozzék, és öntsön arra olajat, és tömjént is tegyen arra.”

3Móz. 1:3 „Ha tulokféléből áldozik egészen égőáldozattal: hímmel és éppel áldozzék. A gyülekezet sátorának ajtajához vigye azt, hogy kedvessé legyen az Úr előtt.”

3Móz. 3:1: „Hogyha hálaáldozattal áldozik valaki, ha tulokféléből, akár hímmel, akár nösténnyel áldozik: ép barmot vigyen az Úr elé.”

A bűnért való áldozatot véres áldozatnak, büntől megtisztító áldozatnak nevezzük. Voltak azonban vértelen áldozatok is a szentélyszolgálatban. Ilyenek voltak az étel- és italáldozatok, a föld zsengeiből hozott áldozatok. Továbbá a bűnért való áldozatok mellett az egészen égő áldozat és a hálaáldozat.

Az ételáldozatok azt fejezték ki, hogy a megváltásért hálás ember anyagi javaiból is örömet áldoz Istennek.

Az egészen égő áldozat mindenekelőtt azt fejezte ki, hogy az igazi áldozat – Krisztus – teljesen odaadta magát nekünk önkéntes áldozatként. Másrészt viszont azt fejezte ki, hogy az ember Isten áldozatára adott méltó, hitbeli felelete egy viszontáldozat, ami teljes és önkéntes kell, hogy legyen. Az égőáldozat tehát nem csak Krisztus áldozatát ábrázolta, hanem az ember Istennek való hálás, teljes odaszentelődését is.

A békeáldozat vagy hálaáldozat hálát fejezett ki a megkapott jótéteményekért. Akkor mutatták be ezt az áldozatot, amikor valami örvendetes nemzeti eseményt ünnepeltek meg. (1Sám. 11:15), vagy ha a család, illetve az egyén életében történtek fontos események. (1Móz. 31:54) A békeáldozatnak csak kis részét égették el az oltáron, az összes többi részét – kivéve azokat, amelyek a papoknak jártak – az áldozók rokonaik és vendégeik ették meg ünnepélyes lakoma keretében az áldozás után. Azt a tudatot erősítette az izraelitákban, hogy Istentől származik az élet minden áldása.

V. Jézus az újszövetség közbenjárója - 2013. november 02.

1. Hová kövesse hitünk, imádságunk Krisztust, az újszövetség papját és főpapját?

Zsid. 9,6-8 „Ezek pedig ekképpen levén elrendezve, az első sátorba ugyan mindenkor bejáznak a papok az istentisztelet elvégzésére, a másodikba azonban egy-egy évben egyszer csak maga a főpap, vérrel, melyet magáért és a nép bűneiért áldoz. Azt jelentvén ki ezzel a Szentlélek, hogy még nem nyílt meg a szentély útja, fennállván még az első sátor.”

Zsid. 10,19-20 „Mivelhogy azért atyámfiai bizodalomunk van a szentélybe való bemenetelre a Jézus vére által, azon az úton, amelyet ő szentelt nekünk új és élő út gyanánt, a kárpit, azaz az ő teste által.”

(Mit jelzett az, hogy az Ószövetség idején csak egy évben egyszer léphetett be a főpap a szentek szentjébe, ahol Isten jelenléte nyilatkozott meg? Milyen értelemben jelképezte a szentek szentjét eltakaró kárpit Jézust, az ő testét?)

Az Írás kijelentései arra utalnak, hogy a bűneset óta létezik a mennyei szentély. Nyilvánvaló ugyanis, hogy nem a földi, jeruzsálemi, hanem a mennyei templomra utalnak az alábbi, ószövetségi igék: Zsolt. 11,4; Zsolt. 18,7–8. 10. 17.; Mik. 1,2–3.; Hab. 2,20.; Dn. 8,11–14.; Zsid. 8,5 vö. 2Móz. 25,40. Bár létezett ez a szentély, „nem nyílt meg az út” oda, amíg nem valósult meg Krisztus áldozata, majd mennybemenetele nyomán nem kezdte meg közbenjáró papi szolgálatát.

A földi szentély papjai nem járulhattak közvetlenül Isten színe elé. Csak a szentek szentjét eltakaró kárpiton innen, a szentély első részében, az úgynevezett szenthelyen végezheték közbenjáró szolgálatukat a népért és az egyes áldozathozókért, bűnbocsánatért folyamodókért. Azt fejezte ki ez, hogy nincs még olyan közbenjáró, aki közvetlenül az Atya színe elé járulhatna. Jézus azonban Isten emberré lett fia, Isten és ember, aki emberfiaként sem vétkezett soha. Ezért Ő tökéletes közvetítő az Atya és a bűnbocsánatért folyamodó emberek között. Amiképpen a szentek szentjébe, Isten színe elé csak a kárpiton (függönyön) keresztül lehetett eljutni, az Atyához sem járulhatunk másképpen, csak Krisztus által. „*Én vagyok az út, az igazság és az élet, senki sem mehet az Atyához, hanem csak én általam*” – jelentette ki Jézus (Ján. 14,6).

„*Jézus emberré lett, hogy közbenjárhasson Isten és az emberek között. ... Emberi mivoltának teljessége és isteni mivoltának tökéletessége az a szilárd alap, amelyen létrejöhet Istennel való megbékélésünk. Egyik kezével e föld bűnöseit ragadja meg, másikkal az örökkévaló Isten trónját. Így szerez megbékélést számunkra.*” (E. G. White: *Review and Herald*, 1905. március 9.)

„*Ő a nagy, büntelen engesztelő áldozat, s az ő érdemei révén Isten és ember szólhatnak egymással. Krisztus az örökkévalóságba vitte az emberi természetet. Abban áll Isten előtt, mint az emberiség Képviselője.*” (E. G. White: *Youth Instructor*, 1897. november 28.)

„*Az ember Istennel való megbékéltetését csak olyan Közbenjáró végezhetette el, aki egyenlő volt Istennel, isteni jellemvonásokkal rendelkezett, és méltónak találtatott arra, hogy Istennel szólhasson az ember érdekében, ugyanakkor Istent is képviselhesse az elbukott világ előtt. A Végtelennel kellett kapcsolatban állnia, hogy kijelenthesse Istent a világ előtt, és közbenjáró lehessen közte és az ember között.*” (E. G. White: *Review and Herald*, 1891. december 22.)

2. Milyen félreértéstől óvott Krisztus közbenjáró papi szolgálatát illetően?

Ésa. 1,27 „Sion jogosság által váltatik meg, és megtérői igazság által.”

Jn. 16,26-27/a „Azon a napon az én nevemben kértek majd, és nem mondom néktek, hogy én kérni fogom az Atyát ti értetek, mert maga az Atya szeret titeket...”

Ján. 17,23 „... hogy megismerje a világ, hogy Te küldtél engem, és hogy szeretted őket, amiként engem szeretted.”

(Van-e különbség Jézus és az Atya között az emberiség iránti szeretetet és megmentő szándékot illetően?)

Sem az ó-, sem az újszövetségi papi közbenjárás nem értelmezhető a jogossággal és az igazsággal szembeni előnyszerzésnek, valamiféle a közbenjáró érdemére alapozott protekció-érvényesítésének. Ez emberi elképzelés. Az ószövetségi előkép szerint éppen a jogosság és az igazság érvényesítése az alapeszme: a papok a helyettes áldozatra hivatkozva kértek bűnbocsánatot a bűnbánó bűnös számára. A megváltás minden mozzanata az Ésa. 1,27-ben megfogalmazott alapelvvel van összhangban.

Egyrészt tehát nem lehetséges bűnbocsánatot szerezni a bűnös számára helyettes áldozat nélkül, azaz az igazság érvényesítése nélkül. Másrészt viszont nincs szükség arra, hogy Jézus az Atyát „engesztelje” a bűnös iránt az Atya iránta való érzelmeire apellálva, avagy az Ő érdemei alapján. (Az engesztelés és engesztelő áldozat kifejezések nem pontos fordításai az eredeti ó- és újszövetségi szavaknak, és súlyos félreértésre adhatnak okot.) Jézus kijelentette, hogy nem arról van szó, hogy ha Ő kéri az Atyát, akkor Őrá való tekintettel készségesebb lenne megbocsátani. Ő csupán közvetíti a bűnös kérését, és igazság alapján, azaz helyettes áldozata alapján kér bocsánatot számára. Krisztus közbenjárása tehát nem arra irányul, hogy szeretetre hangolja az Atyát irántunk.

„Nem azért volt szükség a nagy áldozatra, hogy szeretetet ébresszen az Atya szívében az ember iránt... Az Atya nem a nagy engesztelő áldozat következtében szeret minket, hanem azért hozta meg ezt az áldozatot, mert szeret bennünket. Krisztus volt a Közvetítő, aki által Isten az elveszett világra árasztotta végtelen szeretetét.” (E. G. White: *Krisztushoz vezető lépések*; A bűnösnek Krisztusra van szüksége című fejezetből)

Sajnos annyira elterjedt Jézus közbenjárásának az emberi értelmezése, hogy keresztény szerzők verseiben és olykor énekekben is megjelenik. (Régebben gyakran szavalt vers volt például gyülekezeteinkben az Elmegek most még utoljára című vers, amelynek az utolsó sora szerint Jézus így szól az Atyához a kegyelemidő lejárta előtt: „Mert ahogy Te engem, én őket éppúgy szeretem”.)

3. Mi a tartalma, lényege Krisztus közbenjáró szolgálatának?

1Tim. 2,5-6 „Egy az Isten, és egy a közbenjáró is Isten és emberek között: az ember Krisztus Jézus, aki önmagát adta váltságul mindenkiért...”

1 Ján. 2: 1-2 „Fiacskáim, ezeket azért írom, hogy ne vétkezzetek. És ha valaki vétkezik, van Szószólónk az Atyánál, az igaz Jézus Krisztus. Ő engesztelő áldozat a mi vétkeinkért, de nem csak a miénkért, hanem az egész világért is.”

Rm. 8, 34 (vö: Zak. 3,1-5) „Kicsoda az, aki kárhóztat? Krisztus az, aki meghalt, sőt aki fel is támadott, aki az Isten jobbán van, aki esedezik is értünk.”

Zak. 3,1-3 „Azután megmutatta nekem Józsuát, a főpapot, aki az Úr angyala előtt állt, és Sátánt, aki jobb keze felől állt, hogy vádolja őt. Mondta az Úr Sátánnak: Dorgáljon meg téged az Úr, te Sátán, dorgáljon meg az Úr, aki magáévá fogadja Jeruzsálemet! Avagy nem tűzből kikapott üszög-e ez? Józsua pedig szennyes ruhába volt öltöztetve, és áll az angyal előtt.” (vö. Jel 12,10)

(Hogyan lehetséges, hogy 1Tim. 2,5-6 egyértelmű és határozott kijelentése ellenére mégis oly sok keresztény bízik más közbenjárókban? Mi lehet az oka ennek? Mi legyen a keresztény elsődleges vágya és célja a második ige szerint, de ha mégis bűnbe esik, szabad-e kétségbe esnie? Mit fejez ki az a hasonlat, amivel Jézus érvel a vádoló Sátánnal szemben, amivel visszautasítja vádjait?)

Egyértelműen kimondja az ige, hogy Jézus az egyedüli közbenjáró Isten és ember között, és magában foglalja ennek az állításnak az indoklását is. Jézus azért az egyetlen lehetséges Közbenjáró, mert Ő önmagát adta váltságul mindenkiért. Az a valaki lehet csak ténylegesen közbenjáró, aki helyettesként elszenvetted az emberi bűnök isteni törvény szerinti büntetését, és ezen az alapon bűnbocsánatot kérhet számukra. Mintegy befedezheti őket a törvény jogos ítéletével szemben helyettes áldozata által. Akiket Krisztus megvall, azoknak a javára egy különleges és csodálatos csere valósul meg: bűneiket azok közé a bűnök közé számítják, amelyekért Krisztus meghalt, Krisztus igaz, tökéletes földi életét pedig nekik számítják be.

„A testté lett Ige emberi természetében és alakjában tért vissza a mennybe. A világmindenség trónját foglalta el ismét... Isten-emberként. Ebben az új létformájában azonban semmit sem veszített korábbi dicsőségéből. Név szerint ismeri valamennyi »juhát«, akik szétszórtan élnek az egész földön. Külön-külön hallja az imádságok millióit, amelyeket egy időben intéznek hozzá. Közvetítésével, általa megtisztítva jutnak ezek az Atya elé. Ez az Isten-ember szüntelen közbenjárását igényli az emberek érdekében. A közbenjáró Krisztus az örök Papkirály, az igazi Melkicedek, aki az eget fölé emelkedett. Ebben a minőségében Ő az új szövetség Kezese... Kezesedik Isten előtt a hívők megtérésének őszinteségéért.” (Frédéric de Rougemont)

„Krisztus halála olyan érv az ember javára és érdekében, amely legyőzhetetlen. A törvény büntetését Ő szenvedte el... Isten elfogadja Krisztus engedelmisségét, és a bűnös javára számítja be. Ez a módja annak, ahogyan a hitet igazsággal számítja be.” (E. G. White: *Review and Herald*, 1890. november 4.)

„Krisztus a mi Közbenjárónk az Atya jobbján... Szüntelenül számon tart minket, hiszen éppolyan szükséges, hogy megtartsa, mint amilyen szükséges volt, hogy megváltson. Ha egy percre is magunkra hagyna, Sátán ott áll, készen arra, hogy elpusztítsa. Akiket vérén váltott meg, azokat most közbenjárása által tartja meg.” (E. G. White: 73. kézirat, 1890)

„Ha fölemelhetnénk a láthatatlan és látható világot elválasztó fátylat, akkor Isten népe szemlélhetné a nagy küzdelmet, amely Krisztus és Sátán közt, a szent angyalok és a gonosz seregek között dúl az ember körül. Ha megértenénk Isten csodálatos munkálkodását az ember megmentéséért, hogy kiszabadítsa a bűn fogságából, és látnánk, hogyan védi meg folyamatosan Sátán rosszindulatától, akkor felkészültebbek lennénk arra, hogy elhárítsuk a gonosz cselvetéseit. Szívének megtelne alázattal, de fel is bátorodnánk, tudva, hogy a menny szívében viseli megmentésünket.” (E. G. White: *Bizonyosságtételek V. kötet; Józsua és az angyal* című fejezetből)

„Krisztus figyel. Ismeri összes terhünket, veszedelmeinket, nehézségeinket, védelmünkre fölhozott érvekkel tölti meg száját. Közbenjárását minden egyes lélek szükségleteihez szabja. Védő ügyvédünk megtölti száját érvekkel, hogy Sátán kísértéseivel való szembeszegülésre tanítsa a megfáradtakat, megkísértetteket. Krisztus ismeri az ellenség minden mozdulatát. Ő rendel el eseményeket.” (E. G. White: 90. levél, 1906)

4. Mi tartozik még hozzá szorosán Krisztus közbenjáró szolgálatához?

Zsid. 7,25 „Azért Ő mindenképpen üdvözítheti azokat, akik Általa járulnak Istenhez, mert mindenha él, hogy esedezzék értük.”(Vö: Luk 22,32)

Zsid. 7 ,22 „Annyival jobb szövetségnek lett kezesévé Jézus...”

Luk. 13,6-9 „Ezt a példázatot mondta [Jézus]: Volt egy embernek egy fügefája szőlőjébe ültetve, és elment, hogy azon gyümölcsöt keressen, de nem talált. Mondta a vincellérnek: Íme három esztendeje járok gyümölcsöt keresni e fügefán, és nem találok, vágd ki azt, minek foglalja a földet hiába? Ő pedig felelvén, mondta neki: Uram, hagyj békét neki még ez esztendőben, körös-körül megkapálom és megrágyázom. Ha ezután gyümölcsöt terem, jó, ha pedig nem, vágd ki azt.”

(Gondolunk-e a hétköznapiakban arra, hogy Jézus értünk is imádkozik „hogya el ne fogyatkozzék a hitünk”? Hisszük-e, hogy kegyelmi eszközöket kér és rendel a mi javunkra, hogy kitarthassunk, avagy visszaforduljunk arról az útról, ami Sátán törébe vinne?)

Jézus felelősséget vállal azért, hogy kegyelemből megigazított megváltottai életében a megszentelés munkáját is elvégzi. A maga részéről mindent megtesz azért, hogy az érdemtelenül nekik tulajdonított igazságnak a részesévé is legyenek végül, és így ne legyen hiábavaló Isten irántuk tanúsított kegyelme. Micsoda felelősségvállalás ez bűnös, állhatatlan emberekért! Micsoda munkát, feladatot vállal magára Jézus kezesévével! Ez felel meg azonban szeretetének és hűségének: akikért olyan hallatlan árat fizetett, azokat a teljes győzelemig akarja segíteni, alkalmassá akarja tenni őket az örök életre, Isten országára.

„A vincellér nem utasítja vissza, hogy annyira semmit sem ígérő növényvel foglalkozzon. Kész még több figyelmet szentelni neki. A lehető legkedvezőbb körülményeket teremti meg számára, és figyelmesen gondozza. A tulajdonos és a vincellér egyaránt odafigyel a fügefára. Ugyanígy az Atya és a Fiú is egyek a választott nép iránti szeretetükben. Isten szeretete mindent megpróbál, ami csak elgondolható és megvalósítható, hogy igazságosság fáivá lehessenek, és gyümölcsöt hozhassanak a világ áldására.” (E.G. White: *Krisztus példázatai* „Hagyj békét neki még ez esztendőben...” c. fejezetből)

5. Hogyan tudatosítsuk mindezt, amikor imádkozunk, különösképpen a belső szobában való imádkozásunk során? Milyen bátorítást jelent számunkra a Krisztus közbenjáró szolgálata felől nyert ismeret?

Jn. 14,13-14 „Akármit kértek majd az én nevemben, megcselekszem azt, hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban. Ha valamit kértek az én nevemben, én megcselekszem azt.”

Jn. 15,7 „Ha énbennem maradtok, és az én beszédeim bennetek maradnak, kérjétek, amit csak akartok, és meglesz az néktek.”

Zsid. 10,19-22 „Mivelhogy azért atyámfiak, bizodalunk van a szentélybe való bemenetelre a Jézus vére által, azon az úton, amelyet ő szentelt nekünk új és élő út gyanánt, a kárpit, azaz az ő teste által, lévén nagy papunk az Isten háza felett. Járuljunk hozzá igaz szívvel, hitnek teljességével, mint akiknek szívük tiszta a gonosz lelkiismerettől.”

Zsid. 4,14-16 „Lévén annak okáért nagy Főpapunk, aki áthatolt az egeken, Jézus, az Isten Fia, ragaszkodjunk hitvallásunkhoz. Mert nem oly Főpapunk van, aki ne tudna megindulni erőtlenségeinken, hanem aki megkísértetett mindenben, hozzánk hasonlóan, anélkül, hogy vétkezett volna. Járuljunk azért bizodalommal a kegyelem királyi székéhez, hogy irgalmasságot nyerjünk, és kegyelmet találjunk, alkalmas időben való segítségül.”

(Mit jelent „Jézus nevében” imádkozni? Mi a feltétele annak, hogy Isten minden imakérésünket teljesítse? Milyen lelki magatartással járulunk a kegyelem királyi székéhez Jézus által a harmadik ige szerint? Mi ad alapot arra, hogy bizalommal forduljunk a mi Közbenjárónkhoz? Mit jelent ez a kifejezés: „alkalmas időben való segítségül”, mikor van az alkalmas idő?)

Általában jellemző, hogy nincs igazán bizalmunk Istenben. Nem mertünk kérni, és nem várjuk és hisszük igazán, hogy Isten teljesíteni fogja kéréseinket. Pedig adhatott volna-e Isten meggyőzőbb, csodálatosabb bátorításokat, mint például a fenti igék? Többnyire még mindig nem tartunk ott, hogy Jézushoz úgy járuljunk, mint Megmentőnkhez, Barátunkhoz! Mielőtt belső szobánkban imádkozni kezdenénk, idézzük fel emlékezetünkben, amit a názáreti Jézusról az evangéliumok által megismertünk. Ezt követően olyan bizalommal tárjuk ki szívünket előtte, mint amilyen bizalommal a tanítvány járul Mesteréhez.

„Folyamatosan tárjátok Isten elé szükségleteiteket, örömeiteket, szomorúságaitokat, gondjaitokat és félelmeiteket. Nem tudjátok megterhelni, nem tudjátok elfárasztani Őt, aki fejünk hajszálait is számon tartja, s nem közömbös gyermekei szükségletei iránt. »Igen irgalmas az Úr és könyörületes.« (Jak. 5,11) Szerető szíve mindenképpen érzékeli bánatunkat, hát még ha el is mondjuk neki. Vigyétek hozzá mindazt, ami zavarja és gyötri lelketeket! Semmi, ami békénket zavarja, nem túl kis dolog neki, hogy észre ne venné. Élettapasztalatunk egyetlen fejezete sem túl sötét neki, hogy el ne olvasná és semmilyen bonyolult ügy nem túl nehéz, hogy ki ne bogozná. Nem sújthatja nyomorúság a legkisebbet sem az övéi közül, nem zaklathatja fel lelküket semmilyen aggodalom, nem vidíthatja fel őket semmilyen öröm, és nem hagyhatja el az ajkukat semmilyen őszinte ima, amit mennyei Atyánk figyelmen kívül hagyyna, ami ne keltené fel azonnal az ő érdeklődését. Ő meggyógyítja a megtört szívűeket.” (E. G. White: Krisztushoz vezető lépések; Az ima kiváltsága című fejezetből)

„Jézus nevében imádkozni többet jelent e név pusztá említésénél imánk elején és végén. Az ő nevében imádkozni azt jelenti, hogy az Ő gondolata és lelkülete szerint imádkozunk, hiszünk ígéreteiben, kegyelmére támaszkodunk, és munkáját végezzük.” (E. G. White: Krisztushoz vezető lépések, Az ima kiváltsága című fejezetből)

„Az ima és a hit közeli rokonok. A hit imájában isteni tudomány rejlik, amelyet mindenkinek meg kell érteni, aki életét sikeressé akarja tenni. Kérhetjük bűneink bocsánatát és a Szentlelket, kérhetünk krisztusi lelkületet, bölcsességet és erőt munkájának végzéséhez, kérhetjük bármely ajándékát, amelyet megígért. Hinniünk kell, hogy elnyerjük, és hálát kell adnunk, ha megkaptuk! Nem kell az áldás külső bizonyítékait keresniünk! Az ajándék benne van az ígéletben, ezért azzal a bizonyossággal mehetiünk el munkánkba, hogy amit Isten megígért, képes teljesíteni, és az az ajándék, amely már a miénk, testet ölt akkor, amikor a legnagyobb szükségünk lesz rá. Az Isten Igéje által folytatott élet azt jelenti, hogy egész életünket alárendeljük Istennek.” (E. G. White: Nevelés/Előtted az élet; Hit és ima című fejezetből)

6. Krisztus egy személyben Papja, együtt érző Közbenjárója, valamint Főpapja, Bírája

is az ő népének. Milyen hitbeli bátorítást jelent ez számunkra?

Jn. 5,22, 27 „Az Atya nem ítél senkit, hanem az ítéletet egészen a Fiúnak adta... Hatalmat adott néki az ítélettelre is, mivelhogy Emberfia.¹”

Fil. 1,6 „Meg lévén győződve arról, hogy aki elkezdte bennetek a jó dolgot, elvégezi a Krisztus Jézus napjáig.”

1Jn. 4,17 „Az által lesz teljessé az szeretet közöttünk, hogy bizalmunk van az ítélet napjához².”

Fil. 3,9 „Találtassam Őbenne, mint akinek nincs saját igazságom a törvényből, hanem van igazságom a Krisztusban való hit által, Istentől való igazságom a hit alapján...³”

(Mi volt a főpap egyik funkciója Izraelben, amit egész éven át gyakorolt? (1Sám. 7,15-17) Az ószövetségi előkép-szolgalatban pap és főpap nem volt azonos személy. Mi az örömhír abban, hogy az Újszövetségben Jézus mindkét funkciót betölti? Lehet-e üdvbizonyossága a hívő embernek, és ha igen, milyen alapon?)

„Krisztus személyes tapasztalatból ismeri azt a küzdelmet, ami Ádám bukása óta folyik. Milyen kegyelmes intézkedés tehát, hogy éppen Ő az ítélőbíró!” (E. G. White: Review and Herald, 1901. március 12.)

„Ő, aki tűrte, hogy földi bíróság előtt bevádolják, elítéljék, s elviselte a gyalázatos kereszthalált – egyedül Ő mondja ki az ítéletet, jutalmat vagy büntetést... A végső büntetés és jutalom ama napján, szentek is, bűnösök is felismerik benne, az egykor megfeszítettben minden élők bíróját.” (E. G. White: Review and Herald, 1898. november 22.)

„Aki csak akarja, elmondhatja, barátom az Ítéelő! Olyan főpap Ő, akit megindít erőtlenségeink sokasága.” (E. G. White: 1897. 101. sz. kézirat)

Milyen csodálatos dolog ez, hogy aki élethossziglan az együttérző Közbenjárónk volt, aki minden küzdelmünket, elesésünket, talpráállításunkat és győzelmünket tudja, Ő lesz az ítélőbíró! Bizonyos, hogy nem akarja, hogy kimondhatatlan áldozata hiábavaló legyen! Mindenkit üdvözít, akit csak üdvözíthet, aki végül győztes lett, akinek a szívét tisztává tehetette, aki nem viszi az újjáteremtett földre a bűn fertőzését.

¹ Pontosított fordítás szerint

² Pontosított fordítás szerint.

³ Pontosított fordítás szerint.

VI. Az évenkénti ünnepek és jelentésük - 2013. november 09.

1. Milyen szemléletet fedezhetünk fel a bűnrendezés etikai tanításán túlmenően a szentélyhez kapcsolódó ceremóniákban, köztük az évi ünnepek körében?

Ésa. 46:9-10 „Emlékezzetek meg a messze régi dolgokról, hogy én vagyok Isten és nincsen több; Isten vagyok, és nincs hozzám hasonlatos. Ki megjelentem kezdettől fogva a véget, és előre azokat, amik még meg nem történtek, mondván: tanácsom megáll, és véghezviszem minden akaratomat.”

Jel. 19:10 „... szolgatársad vagyok neked és a te atyádfiainak, akiknél a Jézus bizonyágtétele van; Istent imádd, mert a Jézus bizonyágtétele a prófétaság lelke.”

(Mi a visszatérő hitelesítő jegye a Biblia szerint az igaz Istennek, illetve az Ő útján járó hívő népnek? Jelen van-e ez – s ha igen, miképpen – az ószövetségi ceremóniális rendszerben?)

Az eddigi tanulmányok részletes képet adtak arról, miként közvetítették az ószövetségi szentély jelképei és ceremóniái a bűnrendezés illetve a megigazulás Istentől rendelt módját. A megváltás ezek által kiábrázolt etikai szempontjain túlmenően a szentélyhez kapcsolódó szertartásokban prófétai szemlélet, prófétikus üzenet is megnyilatkozott.

A prófétikus üzenetek kapcsán mindenekelőtt arra gondolhatunk, hogy a szentély mindenestől az eljövendő Megváltóra s az általa véghezvivendő váltságáldozatra mutatott előre. Emellett különösképpen is megjelenítették az eljövendő eseményeket az évi ünnepek körében.

Az évi ünnepek kör kapcsán fontos hangsúlyoznunk, hogy az éppúgy az ószövetségi szentélyhez kapcsolódott, mint az áldozati rendszer. (Jegyezzük meg: a szentélyt éppen ez a két fő témakör alkotja, vagyis az áldozati rendszer és az évi ünnepek.) Található a megfogalmazás, mely szerint az áldozati rendszer a megváltás keresztmetszetét, az évi ünnepek pedig annak hosszmetézetét nyújtja. Valóban, például az áldozati állatok megölése, vagy a papi és a főpapi szolgálat a megváltás történetének legfontosabb szelvényeibe adott bepillantást: a Messiás szenvedését, értünk végzett közbenjárását és az ítélet lefolytatását ábrázolták. Az egymást követő ünnepek pedig a megváltás történetének legfontosabb mérföldköveit, illetve ezek sorrendiségét és időbeli tájolását mutatták. Más szóval úgy is összegezhethetnénk, hogy az áldozati rendszer azt jelenítette meg, miként lehetséges a szabadulás a bűn fogságából a személyes életben, míg az évi ünnepek arról prófétáltak, mi az útja a bűntől való szabadulásnak a történelemben.

A tanulmányokban áttekintendő konkrét prófétikus üzeneteken túlmenően vegyük észre, milyen hallatlan jelentőségű, hogy egyáltalán prófétai szemléletről beszélhetünk az ószövetségi ceremóniák és ünnepek kapcsán. A Biblia kijelentése szerint a jövő ismerete és megjelentése Isten egyik legfőbb hitelesítő jegye. Hasonlóképpen áll ez Isten mindenkori népére is: a mai, vallásos zajtól egyre hangosabb világban is az az Isten igazi népe, amely egyrészt ismeri, másrészt közli – meri közölni – mindazt, ami eljövendő. Óriási hatalmat, egyben felelősséget kaptunk tehát a prófétaság lelkével, a megváltás története hátralévő eseményeinek ismeretével.

2. Mely két időszakhoz kapcsolódtak az évi ünnepkör ünnepei? Mit fejez ki ez a tagolódás?

Részletesen lásd: 3. Móz. 23. fejezet; alább az egyes ünnepek elrendelését kivonatoljuk:

„... Ezek az Úrnak ünnepei, szent gyülekezések napjai, amelyekre szabott idejűnkben kell összegyülekeznetek:

Az első hónapban, a hónapnak tizennegyedikén, estensen az Úrnak paskája.

E hónapnak tizenötödik napján pedig az Úr kovásztalan kenyerének ünnepe. Hét napig egyetek kovásztalan kenyeret. (...)

Mikor bementek a földre, amelyet én adok nektek, és megaratjátok annak vetését: a ti aratástok zsongójának első kévét vigyétek a papnak. Az pedig lóbálja meg a kévét az Úr előtt, hogy kedvesen fogadtassék érettetek; a szombat után való napon lóbálja azt meg a pap. (...)

Számláljatok azután a szombatra következő naptól, attól a naptól, amelyen beviszitek a meglóbálni való kévét, hét hetet, egészek legyenek azok. A hetedik hétre következő napig számláljatok ötven napot, és akkor járuljatok új ételáldozattal az Úrhoz. (...)

A hetedik hónapban, a hónap első napján ünnepetek legyen néktek, emlékeztető kürtzengéssel, szent gyülekezéssel. (...)

Ugyanennek a hetedik hónapnak tizedikén az engesztelés napja van ... Ünnepek ünnepe ez nektek (...)

Ugyanennek a hetedik hónapnak tizenötödikén a sátorok ünnepe legyen az Úrnak hét napig. (...)

(Melyek voltak az évi ünnepkör ünnepei? Melyek voltak a tavaszi ünnepek? Melyek voltak az őszi ünnepek? Minek felel meg a ceremoniális év? Milyen átfogó menetrendet jelzett előre a megváltást illetően a tavaszi és az őszi ünnepek tagolása? Mit fejezett ki a tavaszi és az őszi ünnepek között levő hosszabb időszak?)

Az ószövetségi ünnepkört az alábbi hét ünnep alkotta. (Az ünnepek időpontjainál az ószövetségi időszámítás szerinti hónapok szerepelnek. Ezek számozása közelítőleg hárommal elmarad a mi időszámításunkban szereplő hónapok számozásához képest, azaz a lent jelzett dátumokhoz körülbelül három hónapot kell hozzáadni, hogy a mai hónapok viszonylatában be tudjuk tájolni az ószövetségi ünnepeket. A zarándokünnep megjegyzés arra utal, hogy Izrael népnek az ország minden pontjáról a jeruzsálemi templomhoz kellett gyűlnie ezeknek az ünnepeknek a megtartásához.)

Ünnepek	Időpontok (hónap, nap)	Megjegyzés	Az éven belüli tagolás
Az elkerülés ünnepe (páska)	01.14.		<i>Tavaszi ünnepek</i>
Kovásztalan kenyerek ünnepe	01.15 - 22.	Zarándokünnep	
Zsenge kéve ünnepe	01.16.	Az első 3 ünnep összefüggő ünnepsorozatot alkotott	
Hetek ünnepe (pünkösöd)	03.06.	Zarándokünnep	
Kürtzengés (harsonariadás) ünnepe	07.01.		<i>Őszi ünnepek</i>
Nagy engesztelési nap	07.10.		
Sátoros ünnep	07.15 - 22.	Zarándokünnep	

Az évi ünnepkör – amint erre a neve is utal – az egy ceremoniális¹ év során megtartott, a Mózesnek adott kinyilatkoztatás szerint elrendelt ünnepeket ölelte fel. Az ünnepkörbe tartozó ünnepeket évről-évre kivétel nélkül meg kellett tartani.

Prófétikus szemlélettel egy ceremoniális év a történelemnek, illetve a megváltás történetének feleltethető meg. Az egyes ünnepek – mint már utaltunk rá – a megváltás történetének fő eseményeit fejezték ki.

Az iméntiekből is következik, hogy az ünnepeknek az év hosszán való eloszlása fontos üzenetet közvetít a megváltás történelmi menetrendjét illetően: a tavaszi ünnepek (a páska, a kovásztalan kenyerek, a zsenge kéve és a pünkösdi ünnep) Jézus első eljövételének eseményeit jelezték előre. Hasonlóképpen az őszi ünnepek (a kürtzengés, a nagy engesztelési nap és a sátoros ünnep) a második eljövételhez kapcsolódó történésekre mutattak. A tavaszi és az őszi ünnepek között levő hosszabb – mintegy négy hónapnyi – szünet azt jelezte, hogy Jézus első és második eljövétele között hosszú időnek kell eltelnie. Az viszont, hogy az egyes tavaszi ünnepek, hasonlóképpen az egyes őszi ünnepek egymáshoz közel estek – mintegy ünnepcsokrokat alkottak –, azt fejezte ki, hogy az első és a második advent eseményei a maguk idejében – történelmi léptékkal mérve – gyorsan lefutnak.

Nem nélkülözhetjük egyik ünnep profétikus üzenetének ismeretét sem. A végidőt tekintve azonban, amelyben élünk, az őszi ünnepek tanítása különleges időszerűséggel bír.

Az alábbiakban részletesebben áttekintjük a zsenge kéve, a hetek, a kürtzengés és a sátoros ünnep mózesi elrendelését és profétikus üzenetét. Nem térünk itt ki viszont a páskára és a kovásztalan kenyerek ünnepére, valamint a nagy engesztelési napra, mivel a következő két tanulmány teljes egészében ezekkel foglalkozik.

3. Mikor kellett megtartani a zsenge kéve ünnepét? Milyen esemény előképe volt?

3Móz. 23:9-14 „Szólt ismét az Úr Mózesnek, mondván: Szólj Izráel fiainak és mondd meg nekik: Mikor bementek a földre, amelyet én adok nektek, és megaratjátok annak vetését: a ti aratástok zsengejének első kévéjét vigyétek a papnak. Az pedig lóbálja meg a kévét az Úr előtt, hogy kedvesen fogadtassék érettetek; a szombat után való napon lóbálja azt meg a pap. Amely napon pedig meglóbáltatjátok a kévét, áldozatok az Úrnak egy ép, esztendő bárányt egészen égőáldozatul. Ahhoz pedig ételáldozatul két tized efa lánglisztet, olajjal elegyítve; tűzáldozatul az Úrnak, kedves illatul; italáldozatul pedig egy hin bornak negyedrésztét. Új kenyeret pedig és pergelt búzaszemeket és zsenge kalászokat ne egyetek mind a napig, amíg be nem viszitek a ti Isteneteknek áldozatát. Örök rendtartás ez nemzetségről nemzetségre minden lakóhelyeteken.”

1Kor. 15:20 „Ámde Krisztus feltámadott a halottak közül, zsengejük lett azoknak, kik elaludtak.”

Luk. 24:44-46 „És mondta nekik: Ezek azok a beszédek, melyeket szóltam nektek, mikor még veletek voltam, hogy szükség beteljesedni mindazoknak, amik megírtak a Mózes törvényében, a prófétáknál és a zsoltároknál én felőlem. Akkor megnyilatkoztatta az ő elméjüket, hogy értsék az írásokat. És mondta nekik: Így van megírva, és így kellett szenvedni a Krisztusnak, és feltámadni a halálból harmadnapon...”

(Hol és hogyan azonosítják az újszövetségi iratok a zsenge kéve ünnepét? Miből tűnik ki az ünnep ószövetségi leírásában, hogy már akkor sem tekinthettek rá pusztán mezőgazdasági ünnepként? Mire utalhat az a részlet, hogy az új gabonát csak a zsenge kéve felmutatása után szabadott fogyasztani?)

¹ A ceremoniális jelző itt az ószövetségi polgári év időszámításától történő megkülönböztetés miatt szükséges. Erről a Kürtzengés ünnepé kapcsán részletesebben is olvashatunk.

A zsenge kéve ünnepe közvetlenül egy mezőgazdasági eseményhez, az árpa – Palesztina koránérő gabonája – betakarításának megkezdődéséhez kapcsolódott. Másfelől viszont az egyiptomi kivonulásra vissza-, és a Jézus kereszthalálára előretekintő Páska ünnepéhez illeszkedett. Jelentőségteljes az a kis részlet is az ünnep elrendelésében, amely az ígért földjére mint Isten adományára emlékeztetett: „*Mikor bementek a földre, amelyet én adok nektek...*” Ez önmagában is kifejezte, hogy többről van szó, mint pusztán mezőgazdasági eseményről, aminek megünneplése egyébként más népek körében is bevett volt.

Az ünnep prófétikus üzenetét illetően annak időpontja a legfontosabb azonosító jegy: A zsenge kévét a páskát követő nap utáni napon kellett meglóbalni, azaz – a páska napját is beleszámítva – harmadnapon. Az időpont meghatározása – „*a szombat után való napon lóbalja azt meg a pap*” (3Móz. 23:11) – nem a szokásos heti nyugalomnapra utal, hanem a kovásztalan kenyerek ünnepét megnyitó munkaszüneti napra, az első hónap (a Niszán hó) 15. napjára:

„*Az első hónapban, a hónapnak tizenegyedikén, estennen az Úrnak páskája. E hónapnak tizenötödik napján pedig az Úr kovásztalan kenyérének ünnepe. Hét napig egyetek kovásztalan kenyeret. Az első napon szent gyülekezések legyen, semmi robota munkát ne végezzetek.*” (3Móz. 23:5-7)

Megjegyezzük, hogy – amint például a Hertz-féle kommentár rámutat – a második templom idején vita volt a zsidóság körében abban, hogy a zsenge kéve ünnepének időmeghatározásában szereplő szombaton a soron következő heti nyugalomnapot kell-e érteni, vagy a kovásztalan kenyerek ünnepének első napját. Azonban a szövegösszefüggés szerint, vagyis annak alapján, hogy az ünnepek időpontjának kijelölése az igeszakasz teljes egészében vagy konkrét dátummal, vagy a megelőző ünnephez viszonyítva történik – ez utóbbi kapcsán lásd a hetek ünnepét – a fentebb közölt időmeghatározás a helyes. A hetek ünnepe elrendelésének módja abból a szempontból is megerősíti ezt, hogy itt éppen a zsenge kéve ünnepét nevezi az Írás szombatnak: „*Számláljatok azután a szombatra következő naptól, attól a naptól, amelyen beviszitek a meglóbalni való kévét...*” (3Móz. 23:15)

A zsenge kéve felmutatása – amely tehát a Jézus kereszthalálát előképező páska harmadnapján történt – a Messiás feltámadását jelképezte, aki „*zsengejük lett azoknak, kik elaludtak*” (1Kor. 15:20), és „*a halottak közül az elsőszülött*” (Jel. 1:5). Bizonyára a Messiás feltámadásának elsőségét jelképezi az is, hogy az új gabonát csak a zsenge kéve felmutatása után szabadott fogyasztani.

Jézus maga is többször kijelentette, hogy kivégzése után, harmadnapon fel fog támadni (lásd Mt. 16:21, 17:23 stb.). Közvetlen utalást fedezhetünk fel viszont a zsenge kéve ünnepére Jézusnak abban a prófécia-magyarázatában, amelyet az emmauszi, majd a Jeruzsálemben összegyűlt tanítványoknak mondott, a feltámadását követően: ebben a harmadnapi feltámadás megjövendölését a Mózes által adott kijelentésnek is tulajdonítja (lásd Lk. 24:27, 44-46).

4. Mikor tartották a Hetek (Pünkösöd) ünnepét? Mire mutatott előre?

3Móz. 23:15-22 „*Számláljatok azután a szombatra következő naptól, attól a naptól, amelyen beviszitek a meglóbalni való kévét, hét hetet, egészek legyenek azok. A hetedik hétre következő napig számláljatok ötven napot, és akkor járuljatok új ételáldozattal az Úrhoz. A ti lakóhelyeitekből hozzatok fel két meglóbalni való kenyeret; két tized efa lisztlángból legyenek azok, kovással sütve, zsengekül az Úrnak. A kenyérrel együtt pedig áldozatok meg hét bárányt, épeket, esztendősöket, és egy tulkot, fiatal bikát, és két kost; egészen égőáldozatul legyenek ezek az Úrnak, étel- és italáldozatukkal egybe; kedves illatú tűzáldozat ez az Úrnak. Készítsetek el egy kecskebakot is bűnért való áldozatul, és két bárányt, esztendősöket, hálaadó áldozatul. És lóbalja meg azokat a pap a zsengekül való kenyérrel az Úr előtt való lóbalással a két báránnyal egybe. Szentek legyenek ezek az Úrnak a pap számára. És gyülekeztek egybe ugyanazon a napon;*

szent gyülekezések legyen nektek, semmi robot munkát ne végezzetek. Örök rendtartás ez minden lakóhelyeteken a ti nemzetségeitek szerint. Mikor pedig földetek termését learatjátok: ne arasd le egészen a mezőnek széleit, és az elhullott gabonafejeket fel ne szedd; a szegénynek és jövevénynek hagyj azokat. Én vagyok az Úr, a ti Istenetek.”

Részletesen lásd: Ap. csel. 2. fejezet; alább az 1-6., 14., 38. és 41. verseket kivonatoljuk:

„És mikor a pünkösöd napja eljött, mindnyájan egy akarattal együtt voltak. És lett nagy hirtelenséggel az égből mintegy sebesen zúgó szélnek zendülése, és betöltötte az egész házat, ahol ültek. És megjelentek előttük kettős tüzes nyelvek és ült mindenikre azok közül. És megteltek mindnyájan Szentlélekkel, és kezdtek szólni más nyelveken, amint a Lélek adta nekik szólniuk. Lakoztak pedig Jeruzsálemben zsidók, istenfelő férfiak, minden nép közül, melyek az ég alatt vannak. Minekutána pedig ez a zúgás lett, egybegyűlt a sokaság és megzavarodott, mivelhogy mindegyik a maga nyelvén hallotta őket szólni. (...)”

„Péter azonban előállván a tizeneggyel, felemelte szavát, és szólt nekik: Zsidó férfiak és mindnyájan, kik lakoztok Jeruzsálemben, legyen ez nektek tudtotokra, és vegyétek füleitekbe az én beszédimet! (...)”

„Péter pedig mondta nekik: Térjete meg és keresztelkedjete meg mindnyájan a Jézus Krisztusnak nevében a bűnöknek bocsánatára; és veszitek a Szentlélek ajándékát.”

„Akik azért örömet vettek az ő beszédét, megkeresztelkedtek; és hozzájuk csatlakozott azon a napon mintegy háromezer lélek.”

(Mire utal a „hetek” illetve a „pünkösöd” megnevezés? Hogyan azonosítja az Újszövetség az ünnep prófétikus üzenetét? Mire utal, hogy a kovásztalan kenyerek ünnepétől eltérően itt kovással sütött kenyereket kellett felmutatni? Mely prófétára hivatkozott még Péter a pünkösdi beszédében? Milyen etikai felhívást tartalmazott az ünnep mózesi leírása a prófétikus üzenet mellett?)

Az ünnep nevei (hetek, pünkösöd) abból származnak, hogy hét hetet kellett számlálni a zsenge kéve ünnepére, s az arra következő – az ötvenedik – napon kellett megtartani az ünnepet. (A görög „*hé pentékosté*” szó jelentése: az ötvenedik. Ennek magyarított alakja a pünkösöd.)

Az Újszövetség a „*pünkösöd napja*” időmeghatározással (lásd Ap.csel. 2:1) azonosítja be az ünnep prófétikus tartalmának teljességét.

„Ez az ünnep, illetve esemény azonban nemcsak időileg kapcsolódott hozzá Jézus feltámadásához. A valóságban Jézus feltámadása tette örömhírré Krisztus halálát és pecsételte meg hatalmasan az ő Messiás voltát. Ennek a hallatlan, csodálatos események a minden kétséget kizáró tapasztalása indította el a tanítványokat a Szentlélek kiárasztására való komoly előkészület útján. És bár Jézus 50 nappal előbb feltámadt már, ezen a napon és ettől fogva lett közhírré az egész zsidó nép körében.” (Vankó Zsuzsa – Reisinger János: *Mózes III. könyve, a Leviticus, A hetek ünnepe vagy pünkösöd c. fejezet*)

A hetek ünnepe, közvetlen tartalmát tekintve, aratási hálaadó ünnep volt.

„Ezen a rendeltetésen túl azonban az első gazdag „lélekaratást” is ábrázolta és hirdette előre ez az ünnep, ami a Szentlélek kiárasztásának a következményeként valósult meg a Jézus feltámadása utáni 50. napon. A Bibliában ismerős az a hasonlat, hogy a tömeges megtérés, lelkek beérlelődése az aratásra. (Lásd: Jn. 4:35-38)

Érdekes, hogy míg a kovászos fogyasztása tilos volt a kovásztalan kenyerek ünnepe idején, most az új búzából kovással sütött kenyereket kellett bemutatni Istennek. Az a magyarázata ennek, hogy a kovász nemcsak a bűn jelképeként ismeretes a Szentírásban, hanem az evangélium erejének a szimbólumaként is, amint ezt Jézus példázatában is láthatjuk. Mindkét esetben a kovász erjesztő,

kicsiből nagyra kelesdő hatása szolgál alapul a hasonlathoz. Az első nagyszámú megtérés pünkösdi napján a Jézus által végzett lelki magvetés aratásra való beérése volt és az evangélium hatalmának első, csodálatos megnyilatkozása.

A Szentlélek kiárasztását úgy is tekinthetjük, hogy a „kovász” ekkor helyeztetett bele igazán az „ige kenyérébe”, azaz hatotta át teljesen a keresztény igehirdetést. Ennek eredménye volt, hogy naponként ezrek tértek meg, őszintén. Az evangélium kovásza nem más, mint a Szentlélek vele együttjáró hatalma, amely az emberi szíveket meggyőzi annak igazságáról és őket Krisztushoz vonzza.

Megjegyzésre méltó az is, hogy bár ebben a szakaszban az ünnepekkel kapcsolatos rendelkezésekről van szó, itt az aratási ünnepnél mégis megemlíti az Úr a szegények iránti kötelezettséget (22. v.), megismételve 19:9, 10 rendelkezését. Ilyen fontos Istennél a felebaráti szeretet, az együtt érző irgalmasság.” (Uo.)

5. Mire emlékeztetett a kürtzengés ünnepe? Milyen megváltástörténeti eseményt jövendölt meg?

3Móz. 23:23-25 „Szólt ismét az Úr Mózesnek, mondván: Szólj Izrael fiaihoz, mondván: A hetedik hónapban, a hónap első napján ünnepetek legyen nektek, emlékeztető kürt- [sófár-]² zengéssel, szent gyülekezéssel. Semmi robotmunkát ne végezzetek, és tűzáldozattal áldozatok az Úrnak.”

Jóel 2:1 „Fújjátok a kürtöt [sófárt] a Sionon, és rivalgjatok az én szent hegyemen! Rémüljenek meg [riadjatok fel] e föld minden lakói; mert eljön az Úrnak napja; mert közel van az.”

(Milyen jelzést találunk az ünnep elrendelésében az ünnep lényegét, tartalmi jelentőségét illetően? Milyen, viszonylag elterjedt tévedés kapcsolódik a kürtzengés ünnepe értelmezéséhez? Miért nehezebb a kürtzengés ünnepe prófétikus üzenetének biblikus beazonosítása, mint a többi ünnep esetében?)

A **kürtzengés** ünnepével az őszi ünnepek vették kezdetüket, amelyek prófétikus üzenete Jézus második eljövételéhez kapcsolódott.

Mielőtt azonban a kürtzengés ünnepének prófétikus tanításáról esne szó, tisztáznunk kell annak közvetlen, elsődleges tartalmát, azaz hogy mire irányult az ószövetségi Izraelben. Ezt a szűkszavú bibliai leírás nem feltétlenül könnyíti meg.

Az ünnep elrendelésében bizonyára az „*emlékeztető*” jelző a kulcsszó az ünnep közvetlen tartalma, illetve egykori jelentősége tekintetében. Az emlékeztető funkció azért is kézenfekvő, mert egyrészt hosszú idő, mintegy négy hónapnyi szünet telt el a tavaszi ünnepek egymáshoz kapcsolódó sorozata óta. Másrészt pedig küszöbön állt az az ünnep, ami a legnagyobb jelentőséggel bírt az egyes ember sorsát illetően, s amelyet éppen ezért „*ünnepek ünnepeinek*” (3Móz. 23:32) nevez a Szentírás: a **nagy engesztelési nap**. Minden bizonnyal az volt tehát a Kürtzengés ünnepének közvetlen, bibliai jelentősége, hogy emlékeztette Izrael népét a közelgő eseményre.

Emellett szól az a fordítási, egyben tartalmi pontosítás is, mely szerint az ünnepen valójában nem kürtöket, hanem sófárokat fújtak. A Hertz-féle kommentárban a következőket olvashatjuk ezzel kapcsolatban:

„Ezt az ünnepet »a *harsonariadás napjának*« is nevezik (Num. XXIX,1), ti. kosszarv-, vagy sófárfúvás

² Az igeverseket fordítási pontosításokkal ellátva közöljük.

napja (Józs. VI,4). A sófárfúvást meg kell különböztetni a „trombita”-fúvástól, ami ünnepi és újholdnapi áldozatok bemutatása alatt volt kötelező (Num. X,10). A sófárfúvásnak egész más értelme volt, inkább félelemkeltés vagy felriasztás (Ámós III,6), míg az ezüst trombiták fúvása általában ujjongást fejezett ki. A sófárhangot, amely régi hagyomány szerint meghatározott dallamú volt, ősidők óta **figyelmeztetésnek** tekintették, amely megtérésre és bűnbánatra serkent, emlékeztetvén a Sinai sófárhangokra. Az Emlékeztető napot pedig a Jóm Kippurral végződő „tíz bűnbánati nap” kezdetét, az önvizsgálat és alázatos bűnbocsánatért való fohászkodás napjának tartották. „Az Újév sófárjának bibliai parancsa nagy jelentőségű. Azt jelenti: »Serkenjete fel, ti szunnyadozók és mérlegetek tetteiteket; gondoljatok Teremtőkre és térjete vissza Hozzá bűnbánatban. Ne tartozzatok azok közé, akik szem elől tévesztik a valóságot és árnyakat kergetnek és eltékozzolják éveiket hiábavalóságok kergetésével, amelyek semmit sem használnak. Vizsgáljátok jól meg lelketeket és vegyétek szemügyre tetteiteket; hagyjátok el valamennyien gonosz útjaitokat és gondolataitokat és térjete vissza Istenhez, hogy könnyörüljön rajtatok« (Maimonidesz).”

A Biblia fényében helyesnek, előrevivőnek tűnik a törvényadást – az akkor is megszólaló sófárhangok (lásd 2Móz. 19:16, 19) alapján – ide vonatkozó magyarázat: Az ünnepen felhangzó sófárok ilyen módon egyszerre emlékeztettek a nagy engesztelési nappal közelgő ítéletre, és az ítélet alapját jelentő Tízparancsolatra. Úgy is fogalmazhatunk, hogy az ünnep célja a felriasztás volt. Ezt a kifejezést használja a Jóel prófétától idézett ige is, amely a kürtzengés (avagy harsonariadás) ünnepére, valamint – az Úr napját említve – a közelgő ítéletre utal. Jó, ha tudjuk mindezek kapcsán, hogy a kosszarvból készült sófár nem az ünnepélyesség, az ujjongás vagy a művészet hangszere volt. Csupán néhányféle hangot lehetett előcsalni belőle, amelyek inkább panaszosan, mintsem harsányan vagy vidáman szóltak.

Röviden ki kell térnünk arra is, hogy több Biblia-kommentár – köztük a már többször hivatkozott Hertz-féle kommentár vagy az Adventista Biblia-kommentár (The Seventh-day Adventist Bible Commentary) is – egyfajta újévi ünnepként említi a kürtzengés ünnepét. Ennek az az alapja, hogy a polgári év kezdete a ceremóniális év hetedik hónapjának első napjára – azaz a kürtzengés ünnepére – esett. A Bibliában azonban nincs utalás arra, hogy a kürtzengés ünnepe újévi ünnep lenne. (Már csak azért sem lehet, mert az újév-ünneplés, illetve az a mögött húzódó elképzelések egyszerűen nem illeszkednek az évi ünnepkör által közvetített, a megváltás történetét megvilágító szemléletbe.)

„A Biblián kívüli források szerint a zsidók csak a babilóniai száműzetés után kezdték az új esztendőzt ősszel ünnepelni, és ez a hagyomány azóta mindmáig megmaradt.” (John de Wolf: *Leviticus – Bibliai tanulmányok Mózes harmadik könyvéről*, 74. o.)

Annyi mindenesetre tény, hogy az említett polgári időszámítás más ókori népeknél is megtalálható. Helyesnek tűnik tehát feltételezni, hogy a szóban forgó újév-ünneplés valamely külső hatás nyomán keletkezett hagyomány, amely véletlenül, vagy legalábbis ma már nehezen visszafejthető okból esett éppen a kürtzengés ünnepének időpontjára. Mindezek fényében határozottan kijelenthető viszont, hogy az évi ünnepkörről való gondolkodásunk során nem helyes a kürtzengés ünnepét az újév-ünnepléssel összekapcsolni.

A kürtzengés ünnepe prófétikus üzenetének feltárásakor nehézséget okoz, hogy – legalábbis e sorok írójának jelenlegi legjobb tudomása szerint – a Biblia ennek az ünnepnek az esetében nem tesz olyan közvetlen megfeleltetést, mint a többi ünnep esetében (lásd a páskabarány és a zsenge kéve egyértelmű megfeleltetését Pál apostol leveleiben, a pünkösödnek a dátummal történő beazonosítását, a nagy engesztelési nap számos újszövetségi magyarázatát illetve párhuzamát, valamint – miként az utolsó kérdésben látni fogjuk – a sátoros ünnep kapcsán, annak a központi kelléke említésével adott értelmezési támpontot.) Talán Jóel próféta idézett kijelentése tekinthető még viszonylag konkrét iránymutatásként a kürtzengés ünnepének prófétikus üzenete tekintetben. Emellett az évi ünnepkör prófétikus szemléletéből, avagy a megváltás története fő eseményeit előre jelző voltából kiindulva kézenfekvő magyarázat kínálkozik: a kürtzengés ünnepe azoknak a hívő csoportoknak a fellépésére mutatott előre, amelyek világszéles figyelmeztetést közvetítettek az ítélet – azaz a Dn. 8:14 alapján pontosan datált nagy esemény – közeledtét illetően.

„A múlt század [azaz a 19. század – P. Z.] első felében, egymástól függetlenül különböző országokban és felekezetekben mintegy hetven bibliamagyarázó ismerte fel, hogy 1844-ben jár le a 2300 esztendő. Nem értették teljesen világosan még először, hogy az újszövetségi nagy engesztelési nap ill. főpapi szolgálat kezdetét jelzi ez az időpont, hanem azt gondolták, hogy Jézus eljövele fog ekkor bekövetkezni. Még az ő tévedésük is jóra fordult azonban abban a vonatkozásban, hogy annál inkább beteljesítették az emlékeztető kürtzengés előre megjövendölt eseményét. Nagy adventváro mozgalom bontakozott ki Európában és különösen Észak-Amerikában William Miller és munkatársai igehirdetése nyomán. Sokezes tömegeket vonzó szabadtéri és sátor-összejöveteleken és sok-sok folyóirat által hangzott a »sófárfúvás«: Itt a végidő, készüljön mindenki a bíró és megváltó Jézus Krisztussal való találkozásra.” (Vankó – Reisinger: I. m., A kürtzengés ünnepe c. fejezet)

6. Miért laktak sátrakban a sátoros ünnepen? Mely bibliai részlet kínál egyértelmű támpontot a sátoros ünnep prófétikus üzenetének megértéséhez?

3Móz. 23:33-43 „Szólt ismét az Úr Mózesnek, mondván: Szólj Izrael fiainak, mondván: Ugyanennek a hetedik hónapnak tizenötödikén a sátorok ünnepe legyen az Úrnak hét napig. Az első napon szent gyülekezés legyen, semmi robota munkát ne végezzetek. Hét napon áldozatok az Úrnak tűzáldozatot, a nyolcadik napon pedig szent gyülekezések legyen és újra tűzáldozattal áldozatok az Úrnak; berekesztő ünnep ez, semmi robota munkát ne végezzetek azon. Ezek az Úrnak ünnepei, amelyeken szent gyülekezésekre kell gyülekeznetek, hogy áldozatok az Úrnak tűzáldozattal, egészen égőáldozattal, ételáldozattal, véres- és italáldozattal: minden napét a maga napján, az Úrnak szombatjain kívül, adományaitokon kívül, fogadásból és szabad akaratból való minden ajándékaitokon kívül amelyeket adni szoktatok az Úrnak. Ugyancsak a hetedik hónapnak tizenötödik napján, amikor a földnek termését betakarítjátok, az Úrnak ünnepét ünnepeljétek hét napig: az első napon nyugalom napja, és a nyolcadik napon is nyugalom napja legyen. És vegyetek magatoknak az első napon szép fának gyümölcsét, pálmafa ágait, sűrű levelű fa lombját, és patak mellett való fűzgallyakat, és örvendeztetek az Úr előtt, a ti Istenetek előtt hét napig. Így ünnepeljétek meg azt az Úrnak ünnepét minden esztendőben hét napig. Örökkévaló rendtartás legyen ez a ti nemzetségeiteknél; a hetedik hónapban ünnepeljétek azt. Sátorokban lakjatok hét napig, minden bennszülött sátorokban lakjék Izraelben. Hogy megtudják a ti nemzetségeitek, hogy sátorokban lakattam Izrael fiait, amikor kihoztam őket Egyiptom földéről. Én vagyok az Úr, a ti Istenetek.”

1Móz. 2:8-9 „És ültetett az Úr Isten egy kertet Édenben, napkelet felől, és abba helyezte az embert, akit formált. És nevelt az Úr Isten a földből mindenféle fát, tekintetre kedvest és eledelre jót...”

Jel. 7:9-10 „Azután láttam, és íme egy nagy sokaság, amelyet senki meg nem számlálhatott, minden nemzetből és ágazatból, és népből és nyelvből; és a királyiszék előtt és a Bárány előtt álltak, fehér ruhákba öltözve, és kezeikben pálmaágak. És kiáltanak nagy szóval, mondván: Az üdvösség a mi Istenünké, aki a királyiszékben ül, és a Bárányé!”

(Mi volt a sátoros ünnepen az ünneplés közvetlen oka? Milyen utalást találunk az ünnep elrendelésében Izrael történetére? Uthalhat-e kellékei révén a sátoros ünnep az Édenre és az újjáteremtett földre?)

A sátoros ünnep a nagy engesztelési napot követő, egyben az egész évi ünnepekört lezáró ünnep („*berekesztő ünnep*”) volt. Elrendeléséből kitűnik, hogy egyrészt a betakarított termésért érzett hála

kifejezésének, másrészt a pusztai vándorlásról való megemlékezésnek az alkalmaként szolgált. Ez utóbbi kapcsán ugyanakkor minden bizonnyal elmondható:

„A sátorokban lakás nemcsak a pusztai sátorozásra emlékeztette ... Izraelt, hanem hívő ősatyáik lelki magatartására is, akik »idegeneknek és vándoroknak« tekintették magukat egész életükben az Isten által megígért jobb hazára várakozva.” (Vankó – Reisinger: I. m., A sátoros ünnep c. fejezet)

A sátoros ünnep prófétikus üzenetének azonosításához bibliai támpontot jelenthet a Jelenések könyvéből idézett 7:9-10 szakasz. Ebben János apostol az örvendező üdvözült sokaságot látja. Kezeikben palmaágakat tartanak, azaz a sátoros ünnep jellegzetes kellékét. Ez lehet tehát egy olyan bibliai összekötőkapocs az egykori ünnep és az apostol látomása között, amely alapján kimondható, hogy a sátoros ünnep a vándorlást követő végső célba érkezést, az üdvösséget is jelképezte. Ez a magyarázat teljes összhangban áll azzal is, hogy a sátoros ünnep kifejezetten örömnép volt, amely közvetlenül a nagy engesztelési napot (vagyis az ítéletet) követte, és lezárta a teljes ceremóniális évet (vagyis a megváltás történetét).

Az ünnep kellékei – például a szép fák gyümölcsei – és a sátrakban, azaz a természet közelségében lakás ugyanakkor az egykori Éden körélményeit is felidézhetette. Ilyen módon is az elveszített, de visszanyerhető Édenre, az újjáteremtett földre, avagy az Istennel leendő együtt lakásra irányította előre a figyelmet.

Ellen White a következőképpen ír minderről:

„A Föld első lakói Éden fáit választották szentélyüknek. Krisztus ott érintkezett az emberiség atyjával. A Paradicsomból történt kiűzetés után még mindig az erdőkön, mezőkön imádkoztak őszüleink, Krisztus ott kereste fel őket kegyelmének evangéliumával. Krisztus beszélt Ábrahámmal Mamré tölgyesében, Izsákkal, amikor kiment estefelé a mezőre elmélkedni, Jákóbbal a betheli domboldalon, Mózesrel Midión hegyein, és a nyáját őrző gyermek Dáviddal. Krisztus az, aki úgy rendelte, hogy Izrael népe tizenöt évszázad óta minden évben egy hétre elhagyja otthonát, vegyék »szép fának gyümölcseit, pálmafa ágait, sűrű levelű fa lombját, és patak mellett való fűzgallyakat« (3Móz. 23:40), és lakozzanak az ezekből készített sátorokban.” (Jézus élete, „Választa tizenkettőt” c. fejezet)

„Ez az ünnep mindenekelőtt örömnép volt. Közvetlenül a nagy engesztelési nap után következett, amikor elnyerték annak bizonyosságát, hogy bűneikről nem lesz többé emlékezés. Istennel megbékélve jöttek most az Úr elé, hogy elismerjék jóságát, dicsőítsék irgalmáért. A betakarítás munkája befejeződött, de az új év munkálatai még nem kezdődtek el. Az emberek így mentesek voltak minden gondtól, és átadhatták magukat az óra szent és örömteli élményének. Jóllehet csak a családfők és fiaik voltak kötelesek megjelenni az ünnepen, amennyire csak tehették, az egész háznép elkísérte őket, s ez alkalommal szeretettel látták vendégül a szolgálókat, lévitákat, jövevényeket és szegényeket is. (...)

A sátoros ünnep nemcsak emlékünnepe volt, hanem előkép is. Nem csupán a pusztai tartózkodásra mutatott vissza, hanem mint az aratás ünnepe, a föld termésének betakarítását magasztalta, és előre mutatott a végső egybegyűjtés nagy napjára (...)

Izrael népe Istent dicsérte a sátoros ünnepen, amikor megemlékeztek az egyiptomi fogságból való szabadításukban nyilvánuló kegyelméről és pusztai vándoréletük során tapasztalt gondviseléséről. Annak tudatában is örvendeztek, hogy bűneik megbocsáttattak, és Isten elfogadta őket az éppen befejeződött engesztelési nap szolgálataival. De amikor az Úr megváltottai biztonságban egybegyűjtetnek a mennyei Kánaánba, örökre megszabadulva az átok kötelékétől, amely alatt „az egész teremtett világ egyetemben fohászodik és nyög” (Rm. 8:22), akkor kibeszélhetetlen és megdicsőült örömmel örvendeznek majd.” (Pátriárkák és próféták, Az évenkénti ünnepen c. fejezet)

VII. A húsvét ünnepe – az előkép és a beteljesedés - 2013. november 16.

1. Milyen nagy szabadulás emlékére rendelte el Isten a húsvét megünneplését?

2Móz. 1,8. 11; 2,23. 25 „Új király támadt Egyiptomban, aki Józsefet nem ismerte... Rendeltek azért följük robotmestereket, hogy nehéz munkákkal sanyargassák őket... Izrael fiai pedig fohászkodtak a szolgaság miatt, és kiáltottak és feljutott a szolgaság miatt való kiáltásuk Istenhez... Megtekintette Isten az Izrael fiait és gondja volt rájuk Istennek.”

2Móz. 12,3. 6-7. 12-14 „Szóljatok Izráel egész gyülekezetének, mondván: E hónap tizedikén mindenki vegyen magának egy bárányt az atyáknak háza szerint, házanként egy bárányt... Legyen nálatok őrizet alatt e hónap tizennegyedik napjáig, és ölje meg Izráel községének egész gyülekezete este. Vegyenek a vérből, és azokban a házakban, ahol azt megeszik, hintsenek a két ajtóféltre és a szemöldökfára... Átmegyek Egyiptom földjén ezen az éjszakán és megölök minden elsőszülöttet Egyiptom földjén, az embertől kezdve az állatig, és Egyiptom minden istene felett ítéletet tartok, én, az Úr. A vér jelül lesz néktek a házakon, amelyekben lesztek, s meglátom a vért és elmegyek mellettetek és nem lesz rajtatok a csapás veszedelmeire, mikor megverem Egyiptom földét. Legyen ez a nap néktek emlékezetül, és ünnepnek szenteljétek azt az Úrnak nemzetségről nemzetségre; örök rendtartás szerint ünnepeljétek azt.”

2Móz. 12,26-27 „Mikor pedig a ti fiaitok mondják nektek: Micsoda ez a ti szertartások? Akkor mondjátok: Páskha-áldozat ez az Úrnak, aki elment az Izráel fiainak házai mellett Egyiptomban, mikor megverte az Egyiptombelieket, a mi házainkat pedig megoltalmazta.”

5Móz. 14,9 „Csak vigyázz magadra, és őrizd jól a te lelkedet, hogy el ne felejtkezzél azokról, amelyeket láttak a te szemeid, és hogy el ne távozzanak a te szívedtől teljes életedben, hanem ismertesd meg azokat a te fiaiddal és fiaidnak fiaival.”

(Milyen körülmények tették az egyiptomi kivonulást különösen nagy szabadulássá? Miért szólít fel Isten bennünket is a vele szerzett tapasztalataink emlékének őrzésére és gyakori felidézésére?)

A húsvét ünnepe *páska* néven is ismert, s a Károlyi-fordítású Bibliában mindkét elnevezéssel találkozunk. Az eredeti héber szövegben a *peszah* szó szerepel, amely a *pászah* igéből származik (elmegy mellette, kihagy, megkímél), s így a jelentése: „elkerülés”, „megkímélés”. Így a pontos fordítás szerint tulajdonképpen az elkerülés vagy megkímélés ünnepéről kellene beszélni 2Móz. 12,26-27-tel összhangban.

A magyar húsvét szó már eltávolodott az eredeti ünneptől és jelentésétől, s onnan származik, hogy a hívők a Krisztus feltámadásának emlékünnepét megelőző böjt után e napon vettek magukhoz húst, tehát ez volt a hús vételének a napja, a hús-vét.

Visszatérve az ünnep bibliai elrendeléséhez láthatjuk, hogy a páskaünnep eredetét tekintve az Isten szabadító hatalmára való emlékezést szolgálta. „Emlékezetet szerzett az ő csodálatos dolgainak, kegyelmes és irgalmas az Úr.” (Zsolt. 111,4)

József halála (Kr. e. 1589) után nem sokkal a hükszosz fáraók (XV–XVI. dinasztia) uralma (kb. Kr. e. 1750–1580) véget ért, s az új – immár egyiptomi – XVII. dinasztia hatalomra jutása után az új fáraó, az „új király nem ismerte Józsefet” (2Móz. 1,8). Nehezen elképzelhető, hogy ilyen hamar elfelejtette volna a szolgálatait, nemzetmentő szerepét, az éhínség elkerülésében szerzett érdemeit. Sokkal valószínűbb, hogy az új dinasztia tagjaként már nem akart emlékezni rá, mint a gyűlöletes emlékű idegen elnyomók ugyancsak idegen főemberére és kiszolgálójára, aki népével együtt haszonélvezője

volt a korábbi állapotoknak. A dinasztiaaváltást követően Egyiptom életében bekövetkezett változások alapjaiban változtatták meg Izrael helyzetét is. Kényszermunkára fogták őket, és minden lehető módon sanyargatták, hogy ne szaporodjanak, számuk ne növekedjen.

Mózes születése (Kr. e. 1525) idején, amikor a fiúgyermek megölésére rendeletet adtak ki, az izraeliták elnyomása már hosszú évtizedek óta tartott, s egyre csak fokozódott. Ebben a helyzetben érkezett a különleges isteni szabadítás, amelynek emlékezetét a húsvét ünnepe hivatott szolgálni.

Ma is sok erőt, bátorítást meríthetnénk abból, ha visszaemlékeznénk azokra a kisebb-nagyobb szabadításokra, amelyekben már részünk volt hívő életünk során.

„A legkisebb áldásban is, amelyben részesülünk, több bátorítás rejlik számunkra, mint az Isten jeles embereinek hitéről és tapasztalatáról szóló életrajzi művekben. Őrizzük és gyakran idézzük fel azokat az áldott tapasztalatokat, amelyeket mi magunk éltünk át Isten kegyelmes ígéreteinek beteljesedéseként... Gondoskodásának, jóságának és kegyelmének megannyi jele kitörölhetetlen emlékeztetőként függhetne emlékezetünk csarnokában. Úgy őrizzük ezeket az értékes kinyilatkoztatásokat, hogy egyetlen betűjük se törldődjék ki vagy halványuljon el... Így visszatekintve a múltra, szorongás és félelem nélkül nézhetnénk az új megpróbáltatások, nélkülözések és gyász elébe is.” (Ellen G. White: *Kiben bízhatunk*, II. kötet, 457-458. o.)

2. Emlékünnep jellege mellett milyen szabadítás előképe is volt még egyúttal a húsvét?

2Móz. 12,5. 46/b vö. Jn. 19,33. 36 „A bárány ép, hím, egy esztendő legyen; a juhok közül vagy a kecskék közül vegyétek... és csontot se törjetek össze abban.” „Mikor pedig Jézushoz értek és látták, hogy ő már halott, nem törték meg az ő lábszárait... azért lettek ezek, hogy beteljesedjék az írás: Az ő csontja meg ne törettessék.”

1Kor. 5,7/b „...a mi húsvéti bárányunk, a Krisztus, megáldoztatott érettünk.”

1Jn. 1,7 „Jézus Krisztusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől.”

Mt. 1,21 „Szül pedig fiat, és nevezd annak nevét Jézusnak, mert ő szabadítja meg az ő népet annak bűneiből.”

Kol. 1,13 „Aki megszabadított minket a sötétség hatalmából, és átvitt az Ő szeretett Fiának országába.”

(Melyik tekinthető nagyobb szabadításnak: a külső, szorongató körülményekből való szabadulás vagy a belső, lelki életünk szabaddá válása? Elegendő-e, valódi megoldást hozhat-e problémáinkra a külső szabadítás a belső szabadság elnyerése, illetve visszanyerése nélkül?)

János és Pál apostol is felismerte Jézusban a húsvéti bárányt, amely „megáldoztatott érettünk.” „A páska emlékünnep és előkép is volt egyszerre, ami nemcsak az Egyiptomból való szabadulásra emlékeztetett, hanem **előre is mutatott arra a nagyobb szabadításra, amelyet Krisztus visz végbe, megszabadítva népét a bűn fogságából.**” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A páska ünnepe című fejezet)

Izrael történetében azt látjuk, hogy az Egyiptomból történő nagyszerű szabadulást sokak életében sajnos nem kísérte, illetve követte a bűnből való szabadulás, noha a páskaáldozatnak ez a jelentése és célja is ismert lehetett előttük. Az ismételt lázadásaik ezt mutatják, amelyek közül talán a legfájdalmasabb, és a legrövidebb történelmi emlékezetéről tanúságot tevő az aranyborjú imádása volt a következő felkiáltással: „*Ez a te istened Izrael, aki kihozott téged Egyiptom földjéről.*” (2Móz. 32,4)

A nép megmenekült ugyan az egyiptomiak fegyvereitől Isten kegyelmes közbelépése folytán, de nem menekült meg bűnük, lázadásuk következtében Isten büntető ítéleteitől, s ezek haltak meg közülük emiatt a pusztában. E „vas” törvényszerűségeket látva csak egyetérthetünk Kempis Tamás máig érvényes megállapításával: „Ha nem keresi Istent, az ember sokkal több kárt okozhat magának, mint valamennyi ellensége okozhat neki.”

Ellen White egyik írásában érdekes összefüggésben beszél az eddigiekben említett kétfajta szabadulásról, s kifejti, hogy a külső szabadítás késlekedése az életünkben Isten részéről sok esetben a „nagyobb” belső szabadítást szolgálja:

„Krisztus leghőbb vágya, hogy örökségét kiszabadítsa Sátán hatalmából. Mielőtt azonban külsőleg megszabadulhatnánk tőle, belső életünknek kell szabaddá válnia. Az Úr azért enged meg próbákat, hogy megtisztuljunk a földiességünkől, önzésünkől, jellemünk durva, Krisztustól idegen vonásaitól. Isten hagyja, hogy a szenvedés áradata elborítsa lelkünket, hogy megismerjük őt, és Jézus Krisztust, akit elküldött, hogy szívünk mélyéből vágyakozzunk megtisztulni minden szennytől, és a próbából tisztábban, szentebben és boldogabban kerüljünk ki.

Sokszor önzéstől elsötétült lélekkel lépünk be megpróbáltatásaink kohójába. De ha türelmesen viseljük a próbát, Isten jellemét tükrözve kerülünk ki belőle.” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, A hamis bíró és az özvegyasszony c. fejezetből)

3. Melyik évenkénti ünnep kapcsolódott szorosan a húsvét ünnepéhez? Milyen gazdag jelentést hordoztak a két ünnephez kapcsolódó jelképek, illetve jelképes cselekedetek?

2Móz. 12,17-20 „Megtartsátok a kovásztalan kenyér ünnepét; mert azon a napon hoztam ki a ti seregeiteket Egyiptom földjéről; tartsátok meg hát e napot nemzetségről nemzetségre, örök rendtartás szerint. Az első hónapban, a hónapnak tizennegyedik napján este egyetek kovásztalan kenyeret, a hónap huszonegyedik napjának estéjéig. Hét napon át ne találtassék kovász a ti házaitekben; mert valaki kovásztot eszik, az a lélek kiirtatik Izrael gyülekezetéből, akár jövevény, akár az ország szülöttje legyen. Semmi kovásztot ne egyetek, minden lakóhelyeteken kovásztalan kenyeret egyetek.”

2Móz. 12,22. 8-11 „Vegyetek egy kötés izsópot és mártsátok a vérbe, amely az edényben van, és hintsétek meg a szemöldökfát és a két ajtófelet abból a vérből, amely az edényben van; ti közületek pedig senki se menjen ki az ő házának ajtaján reggelig... A húst pedig egyék meg azon éjjel, tűzön sütve, kovásztalan kenyérral és keserű füvekkel egyék meg azt. Ne egyetek abból nyersen, vagy vízben főtten, hanem tűzön sütve, a fejét, lábszáraival és belsejével együtt. Ne hagyjatok belőle reggelre, vagy ami megmarad belőle reggelre, tűzzel égessétek meg. Ilyen módon egyétek azt meg: Derekaitokat felövezve, saruitok lábaitokon és pálcáitok kezetekben, és nagy sietséggel egyétek azt; mert az Úr paskája az...”

(Milyen különleges tanítással járult hozzá a kovásztalan kenyerek ünnepe a húsvét ünnepléséhez? Mit jelentett a vérnek az ajtófélfára hintése? Mire utalt az izsóp használata? Miért kellett megenni a bárányt? Mit jelképeztek a keserű füvek, s miért kellett sietséggel elfogyasztani ezeket?)

„Szorosan kapcsolódott a páskához – noha el volt különítve attól – a kovásztalan kenyerek ünnepe. A két ünnep valójában ugyanazon rendtartás része volt úgyannyira, hogy a neveiket is egymást váltogatva használták, ugyanakkor rendeltetésük szerint némiképp eltértek egymástól.” (Milian L. Andreasen: *Az*

ószövetségi szentély és az evangélium, 202. o.)

- Az a rendelkezés, hogy **a bárányt négy napos együttlét**, szinte „családtaggá válás” után kellett megölni csak növelte az áldozatbemutatás lelki súlyát. Halványan érzékeltette ez azt a tényt, hogy az Atya „*egyetlen szeretett fiát*” (Mk. 12,6) adja oda áldozatul.
- „*Nem volt elég csupán megölni a bárányt, hanem vérét az ajtófélfára kellett hinteni; így kell Krisztus vérének érdemeit a lélekre alkalmazni. Nemcsak azt kell hinnünk, hogy ő meghalt a világért, hanem hogy személyesen értünk áldozta fel magát. Magunkra kell vonatkoztatnunk az engesztelő áldozat érdemeit.*”
- **A kovásztalan kenyér fogyasztása** ugyancsak jelentőséggel bírt. A páska ünnepének beiktatásakor az Úr kifejezett rendelkezése volt, hogy kovász az ünnep napjai alatt ne találtassék házaikban – és ezt a zsidók szigorúan be is tartották. Hasonlóképpen azoknak, akik Krisztustól életet és táplálékot fogadnak el, távol kell tartaniuk maguktól a bűn kovaszát (1Kor. 5,8).
„Mélyen elgondolkoztató az a tanítás, hogy ha valaki meghintette is az ajtófélfát a páskabárány vérével, de utána kovászoszt evett, nem menekülhetett meg a halálos ítélettől. „*Ha valaki kovászoszt eszik, az a lélek kiirtatik Izrael gyülekezetéből*” – jelentette ki az Úr. A lehető leghathatósabb bizonyoságtétel ez nekünk is arról, hogy hiába bizakodunk Krisztus bűntörlő vérében és hivatkozunk rá, ha elmarad a bűn feletti győzelem életünkben ugyanennek a bűntörlő vérnek az ereje, vagyis a szívünkre ható lelki hatalma által. Krisztus áldozatában való hitünk csak akkor igazi, és csak akkor ment meg minket a kárhozattól, ha nemcsak bűnbocsánatért folyamodunk általa, hanem Krisztus vérének bűntől megtisztító, bűn felett győzelemre segítő erejét is igénybe vesszük (Lásd: 1Jn 1,7; Jel 7,14)” (Vankó Zsuzsa – Reisinger János: *Mózes III. könyve, a Leviticus*, 43. o.)
- A vér hintéséhez használt **izsóp a megtisztulás jelképe volt**, ezért ezt alkalmazták a bélpoklosok és a halottak érintése által fertőzöttek megtisztítására is. Az izsóp jelképes jelentését mutatja a zsoltáríró imája is: „*Tisztíts meg engem izsóppal, és tiszta leszek; moss meg engemet, és fehérebb leszek a hónál.*” (Zsolt. 51,9)
- **A bárányt egészben kellett elkészíteni, egyetlen csontja megtörése nélkül** – ugyanúgy Isten Báránya egyetlen csontjának sem volt szabad megtörnie (Jn. 19,36). Így jelképezte a páskabárány Krisztus áldozatának tökéletes voltát.
- **A bárány húsát meg kellett enni.** Nem elég, ha hiszünk Krisztusban a bűnök bocsánatára, hanem hit által állandóan lelki erőt és táplálékot kell merítenünk az Ő igéjéből. (Jn. 6,53-54. 63)...
- A húsvéti bárány mellé **keserű füveket ettek**, ami az egyiptomi szolgaság keserűségét jelképezte. Mi pedig, ha Krisztus testét vesszük magunkhoz, bűnbánattól megtört szívvel tegyük.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A páska ünnep című fejezet)

A „**nagy sietség**” (2Móz 12,11) a kivonulás körülményein túlmutatóan arra utalhat, hogy ha már látjuk életünknek azokat a területeit, ahol változásra, sőt szabadításra van szükségünk, akkor ne halogassuk igényelni az ehhez szükséges segítséget „felülről”, mert mindenfajta késlekedés súlyos és örök veszteségekkel járhat.

4. Hogyan valósította meg a választott nép történelme során a húsvét megtartására vonatkozó isteni rendelkezéseket? Melyik volt a két legemlékezetesebb húsvétünneplés?

2Kron. 30,1. 10-11. 22/b-23. 26 „Küldött Ezékiás az egész Izraelhez és Júdához, sőt Efraimnak és Manassénak is írt leveleket, hogy jönnének el az Úr házához Jeruzsálembe, hogy megtartsanak a páskhát az Úrnak, Izrael Istenének... Mikor pedig a híradók városról-városra mentek az Efraim és a Manasse földjén, mind Zebulonig, nevelték és csúfolták őket; mindazáltal némelyek az Áser, Manasse és a Zebulon nemzetségéből megalázták magukat, és eljöttek Jeruzsálembe... Ünnepi lakomát tartottak hét napon át, áldozva hálaadó-áldozatokkal, és dicsérve az Urat, atyáik Istenét. Tanácsot tartott pedig az egész gyülekezet, hogy még hét napig szentelne ünnepet; és így

még hét napot töltöttek el vigasságban...Nagy vigasság volt Jeruzsálemben; mert Salamonnak, az Izrael királyának, Dávid fiának idejétől fogva nem volt ehhez hasonló ünnep Jeruzsálemben. Ezek után felálltak a papok és a lévíták, és megáldották a gyülekezetet; és meghallgatásra talált az ő szavuk, és felhatott az ő könyörgésük a mennybe Isten szentséges lakhelyébe.”

2Kir. 23,21-23 „Parancsolt a király az egész népnek, és mondta: Ünnepeljétek pászkát az Úrnak, a ti Isteneteknek, amint meg van írva e szövetség könyvében, mert nem szereztetett olyan pászka a bírák idejétől fogva, akik az Izraelt ítélték, sem pedig az Izrael és a Júda királyainak minden idejében, hanem csak Jósias király tizennyolcadik esztendejében szereztetett ilyen pászka az Úrnak Jeruzsálemben.”

(Mennyi idő után került sor ismét a húsvét megünneplésére Ezékiás király idején? Milyen hatással volt a népre ez az esemény? Milyen körülmények között hirdette meg ismét a húsvétot egy másik reformkirály, Jósias?)

Salamon (Kr. e. 970-930) és Ezékiás uralkodása (Kr. e. 729-686) között közel két évszázad telt el. Ilyen hosszú időn át nem ünnepelte meg a zsidó nép a gyakorlatilag a nemzetük születését jelentő nagy eseményt! Ezékiás húsvétünnepelése még az északi országrész pusztulása, Kr. e. 722 előtt történt, tehát valamikor Kr. e. 729 – 722 között. Jósias király (Kr. e. 639-608) a reformjait Kr. e. 622-ben hajtotta végre (2Kir. 23,23) tehát a két ünneplés között mintegy 100 év telt el. A köztes időszakban, Manasse uralkodása alatt még a Törvénykönyv templomi példánya is elveszett gondatlanságból... Jósias ünneplése méreteiben, a mózesi előírásokhoz való lelkiismeretes ragaszkodását tekintve meghaladta Ezékiás „jeles” húsvétünnepelését is – a bírák, illetve Sámuel korától fogva nem volt példa ilyen ünneplésre (vö. 2Krón. 35,18).

„Már hosszú évek óta nem tartották meg a páskabarány nemzeti ünnepét. Salamon uralkodása végén, a birodalom kettészakadása következtében ez kivihetetlennek látszott. A tíz törzset sújtó rettenetes büntetés azonban egyesek szívében vágyat ébresztett valami jobb után, és a próféták buzdító kijelentései nem maradtak hatástalanok. Királyi futárok tették közhírré a meghívást közelben és távolban. »A futárok városról városra jártak Efraim és Manassé földjén egészen Zebulonig...« és pászka ünnepre hívták a népet Jeruzsálembé. **A többség ridegen elutasította a szívélyes meghívás hordozóit. A megátalkodottak meggondolatlanul elfordultak. Mások azonban, akik nagyon vágytak Isten akaratának jobb megismerésére, megalázták magukat, és elmentek Jeruzsálembé... Júda földjén nagyon szíves fogadtatásban részesítették a hírnököket...**

A kitűzött napon megtartották a pászka ünnepét, és a nép hálaáldozatok bemutatásával és Isten akaratának tanulásával töltötte a hetet. A lévíták nap mint nap az Úr dolgait tanították, és akik szívből keresték az Urat, azok bocsánatban részesültek. Nagy öröm töltötte el az imádkozó sokaságot... A páskabarány ünnepére szokás szerint szentelt hét nap nagyon gyorsan eltelt. A nép további hét napot akart eltölteni tanulással, hogy jobban megismerje az Úr útját. A tanító papok folytatták az oktatást a törvény könyvéből. A nép naponként összegyűlt a templomban, hogy dicsérettel és hálával áldozzon. Ahogy a nagy összejövetel vége közeledett, kétségtelessé vált, hogy Isten csodálatosan cselekedett a bűnbe süllyedt Júda megtérése és a mindent elsöpréssel fenyegető bálványimádás áradatának feltartóztatása érdekében. A próféták nem hiába mondták ünnepélyes figyelmeztetéseiket. »Nagy volt az öröm Jeruzsálemben, mert Salamonnak, Dávid fiának, Izrael királyának az ideje óta nem történt ehhez hasonló Jeruzsálemben« ... **Semmi sem lelkesít jobban, mint a hit gyakorlása...**

A király Júdának atyái Istenébe vetett hitét nagy pászka ünnepséggel igyekezett tovább erősíteni, amelyet a törvénykönyvben foglalt rendelkezések szerint tartott meg. A szent szolgálatok irányításával megbízottak elvégezték az előkészületeket, és a nép bőkezűen hozta áldozatait az ünnep nagy napján...

Jósiás buzgósága azonban, bármilyen kedves is volt az Úr előtt, nem szerezhette engesztelést régebbi nemzedékek bűneiért. A király követőinek kegyessége sem hozhatott változást azok szívében, akik konokul ragaszkodtak a bálványimádáshoz, és nem akarták az igaz Istent imádni.” (Ellen G. White: Próféták és királyok, Ezékiás, és A törvénykönyv című fejezetek)

5. Hogyan foglalta mintegy keretbe a húsvét Jézus földi szolgálatát? Hogyan zajlott le az első és az utolsó „találkozása” ezzel az ünneppel?

Lk. 2,41-43. 49 „Az ő szülei pedig évenként feljártak Jeruzsálembe a húsvét ünnepére. Amikor tizenkét esztendő s lett, felmentek Jeruzsálembe az ünnep szokása szerint... s a gyermek Jézus visszamaradt Jeruzsálemben... Ő pedig monda nekik: Mi dolog, hogy engem kerestetek? Avagy nem tudjátok-e, hogy nekem azokban kell foglalatosnak lennem, amelyek az én Atyámnak dolgai?”

Lk. 22,15-20 „Mondta nekik: Kívánva kívántam a húsvéti bárányt megenni veletek, mielőtt én szenvednék: mert mondom néktek, hogy többé nem eszem abból, míglen beteljesedik az Isten országában. A poharat vévén, miután hálákat adott, monda: Vegyétek ezt, és osszátok el magatok között: mert mondom néktek, hogy nem iszom a szőlőtőkének gyümölcséből, míglen eljön az Isten országa. Miután a kenyeret vette, hálákat adva megszegte, és adta nekik, mondván: Ez az én testem, mely tiérettetek adatik: ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Hasonlóképpen a poharat is, miután vacsorált, ezt mondván: E pohár amaz új szövetség az én véremben, mely ti érettetek kiontatik.”

Vö. Kol. 2,16-17 „Senki azért titeket meg ne ítéljen evésért, vagy ivásért, avagy ünnep, vagy újhold, vagy szombatok¹ dolgában, melyek csak árnyékai a következő dolgoknak, de a valóság a Krisztusé.”

(Mikor ünnepelte meg Jézus első alkalommal a jeruzsálemi templomban a húsvétot? Mit értett meg már ekkor? Melyik volt az utolsó alkalom, amikor megünnepelte ezt az ünnepet? Miért ez volt az utolsó érvényes páska/húsvéti vacsora?)

Jézus első találkozása a húsvéti bárányáldozattal annyira jelentős esemény volt, hogy a gondos Lukács is megörökítette az evangéliumában (Lk. 2,41-51).

„Krisztus korában a húsvét megünnepélése a legtöbb ember számára pusztá formasággá süllyedt. De micsoda jelentősége volt Isten Fia számára! A gyermek Jézus első ízben lépett be a templomba. Láta a fehér ruhás papokat, amint ünnepélyes szolgálatukat végezték. Szemlélte az oltáron vérző áldozatot. Együtt borult le imában a hívőkkel, mialatt a tömjénfelhő felszállt Isten elé. Tanúja volt a húsvéti istentisztelet mély benyomást keltő szertartásainak, amelyek értelmét napról napra világosabban látta. Minden mozzanat az Ő életéhez kapcsolódott. Új érzések ébredtek benne. Csendben, elmerülten tanulmányozott egy nagy kérdést. Küldetésének rejtélye feltárult előtte. A fenti jelenetek magával ragadó hatása alatt nem maradt szülei mellett. Vágyott az egyedüllétre... Isten tanította őt a templomban. Amit így kapott, azt azonnal igyekezett továbbadni.” (Ellen G. White: Jézus élete, A húsvéti látogatás című fejezet)

¹ Az eredeti szövegben többes szám, tehát „szombatok” szerepel, ami arra utal, hogy itt nem a heti nyugalomról, hanem az úgynevezett ceremonális szombatokról, az esztendő munkaszünettel járó ünnepnapjairól van szó. Hét ilyen nap volt egy esztendőben (3Móz. 23. fej.).

Jézus már 12 évesen megértette, hogy ő lesz majd az a vérző áldozat, akire valamennyi áldozat előre mutatott. Két évtizeden át hordozta azt a terhet és felelősséget, hogy ő maga lesz a világ Megváltója, s „az emberek közül senki sem volt vele” (Ésa. 63,3).

Az utolsó vacsorán „**Jézus ott állt az Ó- és Újszövetség fordulópontján, a két szövetség két nagy ünnepének találkozásánál. Krisztus, Isten hibátlan Báránya elkezdte bűnáldozatként bemutatni magát, hogy ilyen módon véget vessen a jelképek és istentiszteleti szertartások ama rendszerének, amely négyezer év óta az ő halálára mutattak. Mikor tanítványaival megette a húsvéti vacsorát, akkor ennek a helyettesítése szerezte ezt a szolgálatot, amelynek nagy áldozata emlékjelül kellett szolgálnia. A zsidó nemzeti ünnep érvénye örökre megszűnt. Azt a szolgálatot, amelyet Krisztus akkor és ott elrendelt, figyelembe kellett és kell venni minden követőjének, minden országban és minden korszakban az idők végezetéig.**” (Ellen G. White: *Jézus élete*, „Az én emlékezetemre” című fejezet)

6. Mit mondhatunk mindezek alapján a mai kereszténység által ünnepelt húsvétról?

Mk. 7,9. 7 „Isten parancsolatát szépen félreteszitek, azért, hogy a magatok rendelését tartsátok meg...” „Pedig hiába tisztelnek engem, ha oly tudományokat tanítanak, amelyek emberek parancsolatai.”

„Mindebből az az – első hallásra talán meglepőnek tetsző – tanulság következik, hogy a kereszténység ma is érvényben lévő húsvétünneplése – nem keresztény! A bibliai kereszténység értelmetlennek és fölöslegesnek tartja a húsvétünneplést, miután a megváltás előképét a megváltás véghezvivője, Jézus Krisztus beteljesítette. Az Apostolok cselekedeteiről írott könyvben és az Újszövetség leveleiben nincs is szó keresztény húsvétünneplésről, annál inkább az úrvacsoráról.

Mielőtt a húsvét újbóli megelégedésére rátérnénk, hadd jelezzük jó előre, miért is van tele épp a húsvét nem-keresztény, sőt, kifejezetten pogány szokáselemekkel, mint pl. nálunk a nyúl, a tojás, a locsolkodás. Igaz, a karácsonyfa-kultusz is pogány eredetre tekinthet vissza, de a karácsonyi ünnepkörnél jóval bővebben találunk mágikus elemeket a húsvétiban, s egyszerűen azért, mert kialakulását a természeti vallások irányították, s nem a tiszta, keresztény lelkület.

Sokakban fölmerülhet a kérdés, ha a Biblia egyenesen elévültté teszi a húsvétot, és helyébe az úrvacsorát iktatja, természetesen nem idő, hanem értelem szerint, akkor hogyan indulhatott meg újra a húsvétünneplés a kereszténység történetében?

Nos, erre azt kell válaszolnunk, hogy azért és akkor indulhatott meg, mikor a Biblia szellemét és tanítását felejteni kezdték. Persze, a Biblia továbbra is a hivatkozások legfőbb pontja lett, csak eltorzított alakjában. Nagyon hamar, a korai keresztény századok során lejátszódott már ez a folyamat, a váratlan bonyodalmak sorát is maga után vonta. Olyan bonyodalmakat, melyek az egész időszámítási rendszer fölbolygatását eredményezték.

Mikor először egyáltalán ünnepelni kezdték - kb. a II. századtól - a keresztények együtt ünnepelték a húsvétot a zsidókkal. Közel kétszáz évig tartott ez így. A helyzet az i. sz. IV. században változott meg, miután Nagy Konstantin a kereszténységet államvallássá tette.” (Reisinger János: *A húsvétról röviden*², *Jó Hír*, 93/1-2, 30. o.)

„Már a kereszténység első századaiban vita támadt a húsvét megtartásának ideje miatt, míg abban a niceai zsinat (325) határozatot nem hozott és pedig olyképpen, hogy a húsvét mindig azon vasárnapon

² Készült a Magyar Rádió számára, 1987-ben. Sosem hangzott el.

tartassék, amely a tavaszi éjnap egyenlőség utáni holdtöltére következik; ha pedig a zsidók pászkája is e napra esnék, akkor a reá következő vasárnapon. Így a húsvét mindig márc. 22. és ápr. 25-ike közé esik. A húsvét idejének minden évre való kiszámítása annyiban fontos, mert ennek korábbi vagy későbbi megtartásától függ az egész év mozgó ünnepeinek berendezése...

A húsvét napján szokásos bárány, kalács, tojás és másféle eledelek szentelésének jelképi értelme van. A húsvéti bárány Jézust jelképezi, akinek előképe volt ama bárány, amelyet a zsidók Egyiptomból való kiköltözésük alkalmával ettek; a kalács Jézus feltámadása eseményén alapszik, aki feltámadása után tanítványainak megjelent, a kenyeret megadta s velük evett; a tojás pedig a belőle kikelő madárral a sírjából feltámadó Krisztust jelenti. Ezzel függ össze a hímestojás készítés is. Régen a húsvétvasárnapot követő hét ünnepként tartották; Mária Terézia országaira nézve XIV. Kelemen pápa 1771. úgy intézkedett, hogy a húsvét ünnepe csak két napig tartassék.” (A *Pallas Nagy Lexikona*, Húsvét szócikk)

A *Katolikus Enciklopédia* egy másik cikkelye a húsvéti nyúllal foglalkozik: „A nyúl pogány szimbólum és mindig is a termékenységet jelképezte”...

Az *Encyclopedia Britannica* szavai szerint „A tojás mint a termékenység és a megújult élet szimbóluma az ősi egyiptomiaktól és perzsáktól származik, akik a tavaszi ünnepeik során szintén tojásokat festettek színesre, majd elfogyasztották ezeket. Akkor vajon hogyan vált mindez a kereszténységnek tulajdonított szokássá? Nyilvánvalóan némelyeknek érdekében állt az, hogy ebből a szokásból keresztény szokást tegyenek, ezért azt javasolták, hogy amint a kiscsibe kikel a tojásból, úgy jött ki Jézus Krisztus a sírből. V. Pál pápa (1605-1621) fogalmazta meg a következő imát: »Áldd meg Urunk, könyörgünk, a Te teremtményeidet, ezeket a tojásokat, hogy a Te szolgálid számára egészséges táplálékká váljanak, amit a mi Urunk Jézus Krisztus emlékére eszünk meg.«” (Idézi Ralph Edward Woodrow: *Babilon misztériumvallása régen és ma*, 149-150. o.)

VIII. A nagy engesztelési nap – az előkép döntő tanításai - 2013. november 23.

1. Milyen fontos szabályra hívta fel az Úr Áron figyelmét Nádáb és Abihu tragikus halála után? Eszerint mikor és milyen módon léphetett csak be a főpap a szentek szentjébe?

3Móz. 16,1-5. 29/a. „Szólt az Úr Mózesnek, az Áron két fiának halála után, akik akkor haltak meg, amikor az Úrhoz járultak. Mondta az Úr Mózesnek: Szólj a te atyádfiának, Áronnak, hogy ne menjen be akármikor a szenthelyre a függönyön belül a fedél elé, amely a láda felett van, hogy meg ne haljon, mert felhőben jelenek meg a fedél felett. Ezzel menjen be Áron a szenthelyre: egy fiatal tulokkal bűnért való áldozatul, és egy kossal égőáldozatul. Gyolcsból készült szent köntöst öltson magára, és gyolcs lábravaló legyen a testén, gyolcs övvel övezze be magát, és gyolcs süveget tegyen fel; szent ruhák ezek; mossa meg azért a testét vízben, és úgy öltse fel ezeket. Izrael fiainak gyülekezetétől pedig vegyen át két kecskebakot bűnért való áldozatul, és egy kost egészen égőáldozatul.a hetedik hónapban, a hónapnak tizedikén...”

(Mikor, milyen öltözetben és milyen áldozattal jelenhetett csak meg a főpap a szentély belső részében? Mit fejeztek ki, mire tanítottak ezek a rendelkezések?)

Az Úr Áron fiai – Nádáb és Abihu – tragikus halálára visszautalva (3Móz. 10. feje.) rögzíti, hogy a főpap „ne menjen be akármikor” a szentek szentjébe, a szentély függönyön belüli részébe, hanem csak évente egyszer, a nagy engesztelési napon, a hetedik hónap hetedik napján. A fedél nyilvánvalóan a frigyláda színaranya fedele, a felhő pedig az Isten jelenlétét jelképező fényesség és köd (2Móz. 40,34; 1Kir. 8,10-11).

„Midőn a szentek szentjébe belépett, nem ölthette magára arannyal díszített ornátusát, amelyet minden más alkalomkor viselnie kellett *"méltóságra és fényes díszül"* (2Móz. 28,2), hanem egyszerű fehér lenruházatban jelent meg az Örökkévaló színe előtt. – Ez az alázatosságot és a gondolat tisztaságát jelképezte, ami a szent napon elengedhetetlen volt.” (Dr. J. H. Hertz: *Zsidó Biblia, Mózes öt könyve magyarázatokkal, Leviticus*, 152. o.)

Ahogy a szentély minden egyes berendezési tárgya, áldozata és „személyzete” is Krisztusra utalt, úgy még a főpap ruhája is tanítást hordozott:

„Amiképpen a főpap letette a főpapi öltözetét és a közönséges papok fehér len papi ruhájában végezte szolgálatát, Krisztus is megüresítette magát, magára vette a szolgai formát és így mutatta be az áldozatot, mint pap és áldozat egy személyben.” (Ellen G. White: *113. sz. kézirat*, 1899.)

Figyelemre méltó, hogy az egyszerű papi öltözetet is *"szent ruhának"* mondja a 4. vers. Áronnak meg kellett mosdania, mielőtt magára öltötte volna ezt a ruhát. Bizonyára azt jelképezte ez, hogy Krisztus Emberfiaként is *„szent, ártatlan, és szeplőtelen volt”* (Zsid. 7,26), *„szolgai formában”* élt földi élete is bűntelen, tökéletes volt. Ezért a földi papnak át kellett éreznie a maga méltatlanságát ehhez képest, amikor az ő előképévé lett a jelképes szolgálatban. A népben is tudatosulnia kellett annak, hogy mennyivel magasabb rendű lesz az igazi főpap a földi, ember főpapnál.

2. Milyen áldozatokat mutatott be a főpap a nagy engesztelési napon? Miért volt fontos ezek sorrendje is?

3Móz. 16,6. 11-14 „És áldozza meg Áron a bűnért való áldozati tulkot, amely az övé, és végezzen engesztelést magáért és háza népéért... Áron pedig úgy áldozza meg a bűnért való áldozati tulkot, amely az övé, és úgy szerezzon engesztelést magáért és háza népéért, hogy ölje meg a bűnért való áldozati tulkot, amely az övé. Vegye tele a tömjénezőt eleven szénnel az oltárról, amely az Úr előtt van, és vegye tele a két markát a porrá tört fűszerekből való füstölőből, és vigye be a függönyön belül. Vesse a füstölőt a tűzre az Úr előtt, hogy befedje a füstölő felhője a fedelet, amely a bizonyosság felett van, hogy meg ne haljon. Azután vegyen a tulok véreből és hintsen ujjával a fedél felső színeére napkelet felé; a fedél előtt pedig hétszer hintsen ujjával a vérből.”

3Móz. 16,7-9. 15-16 „Azután vegye elő a két kecskebakot, és állítsa azokat az Úr elé a gyülekezet sátorának nyílásához, és vessen sorsot Áron a két bakra; egyik sorsot az Úrért, a másik sorsot Azázelért. Áldozza meg Áron azt a bakot, amelyre az Úrért való sors esett, és készítse el azt bűnért való áldozatul... Ölje meg a bűnért való áldozati bakot, amely a népe, és vigye be annak véré a függönyön belül, és úgy cselekedjék annak vérével, amint a tulok vérével cselekedett: hintse ugyanis azt a fedélre és a fedél elé. Így szerezzon engesztelést a szenthelynek Izrael fiainak tisztátalanságai és vétkei miatt; mindenféle bűnei miatt; így cselekedjék a gyülekezet sátorával is, amely közöttük van, az ő tisztátalanságaik közepette.”

(Miért kellett a főpapnak először önmagáért bemutatnia az áldozatot? (vö. Zsid. 7,27-28) Miért volt szüksége még a tömjénező használatára is? Hogyan jutott már ebben is kifejezésre az előkép és a valóság közötti nagy különbség? Kikért és milyen áldozat bemutatására került sor ezt követően? Mit fejezett ki ez a szertartás?)

„Ezek a főpap személyes áldozatai, és költségeit neki kellett viselnie. A saját bűneiért való engesztelés volt az első cselekedete a Nagy napon. Csak miután megtisztult saját bűneitől, vált alkalmassá arra, hogy mások bűneiért is bűnbocsánatot szerezzon.” (Hertz, i.m. 151. o.)

A személyes áldozat bemutatása mellett még egy mozzanat hangsúlyozta erőteljesen a földi főpap különbségét az igazival szemben. A tömjénezőbe két tele marok jó illatú fűszert, és az oltárról vett eleven szénelt kellett tenni, és ennek "*fedezete mellett*" mehetett be csak Áron a szentek szentjébe. Az így keletkezett jó illatú füstfelhő egészen befedte a frigyláda fedelét, amely Isten jelképes trónusa volt. Így kellett tennie, „*hogy meg ne haljon.*” Tökéletesen ábrázolta ez a jelkép, hogy mennyire elfogadhatatlan a bűnös ember Isten színe előtt.

„Ibn Ezra és Nachmanidesz egy pusztai dánon nevének tekinti (az Azázel nevet). A legtöbb modem bibliakutató is ezen a véleményen van.” (Hertz, i.m. 154. o.)

Az Azázel név egyértelműen Sátánra utalt. A másik bakot viszont az "*Úrért való baknak*" nevezték, és ennek a vére tisztította meg a bűntől az izraelitákat és az egész templomot véglegesen. Olyan kijelentéssel találkozunk tehát itt, amely egészen nyílt, kimondott szóval azonosította a jelképet és szólt annak eljövendő, valóságos beteljesedéséről. Az „*Úr*” maga lesz bűnért való áldozattá a népért. Valóban Isten ad áldozatot a bűnös emberért és az áldozat maga is isteni személy – „*Úr*” – lesz. A két bak közötti sorsvetés minden bizonnyal a Krisztus és Sátán közötti küzdelemre, kiélezett helyzetre utalt.

Maga az áldozat nem volt más mint más napokon. Szabályos „*bűnért való áldozatként*” mutatta be Áron. Különbség volt viszont abban, hogy most bevitte a főpap a vért egészen a szentek szentjébe és a

frigyláda elé, valamint közvetlenül annak fedelére hintett a vérből. Ezen a napon, ezáltal a szertartás által lett nyilvánvalóvá, hogy a megsértett törvény, melynek táblái a frigyládjában voltak és Isten szentsége miatt nem maradhat büntetlen az ember bűne. Ezért az ember csak úgy nyerhet bocsánatot, ha a helyettes áldozat vére – aki helyette elszenvedte a büntetést – mintegy bizonyságul és befedezésül bemutatatik Isten színe előtt, akinek "trónja" a szent törvényen alapszik. Ez a szertartás értelmezte azt a naponkénti eljárást is, hogy a bűnért való áldozat véreből a függöny felé hintettek. Az is arra szolgált, hogy a törvénysértéssel szemben és Isten színe előtt befedezze a bűnöst. Csak azért nem a szentek szentjében végezték a szertartást, mert oda csak maga a főpap léphetett be és csak egy különleges szolgálat során egy évben egyszer.

A nagy engesztelési nap szertartása azt jelképezte, hogy egyszer közvetlenül Isten színe elé kerül a naponként bocsánatért folyamodó bűnösök esete és szembesül a törvény ítéletével. Ez egyszerre lesz, együttesen, mindenki felett, „*Izráel fiainak mindenféle bűneit, tisztátalanságait és vétkeit*” illetően.

3. Milyen rendelkezés volt érvényben azalatt, amíg a főpap a szentek szentjében végezte a népért való szolgálatát?

3Móz. 16,17/a „Senki se legyen a gyülekezet sátorában, amikor bemegy a szenthelybe, hogy engesztelést szerezzen, egészen az ő kijöveteléig...”

(Milyen változásra utalt a szentély szolgálatban az, hogy senki sem tartózkodhatott a gyülekezet sátorában? Miért nem jelentette ez azt, hogy megszűnt a bűnrendezés lehetősége?)

A naponkénti papi szolgálat tehát szünetelt a főpapi szolgálat idején. Ez nem jelentette azt, hogy az egyes bűnökre már nem lehetett bocsánatot nyerni ezen a napon, hiszen a főpap Isten színe előtt az egész népért és minden lehetséges bűnük engeszteléséért (befedezéséért) könyörgött és ugyanazt a bűnért való áldozatot mutatta be az egész népért, ami által a naponkénti szolgálatban is nyerték a bűnbocsánatot. **A főpapi szolgálat magában foglalta a papi szolgálatot is, de azt meg is haladta. A főpapi szolgálat nem ellentétes volt a papi szolgálattal, hanem magasabb rendű, többet magában foglaló ahhoz képest.**

A „senki se legyen a szentélyben” rendelkezés, a döntő változásra utalt, arra, hogy a papi szolgálatot visszavonhatatlanul felváltotta a főpapi szolgálat. Ha egyszer az igazi Főpap belépett a mennyei szentek szentjébe, és megkezdte főpapi, bírói szolgálatát, senki sem változtathat ezen a döntő fordulaton. Senki sem állíthatja meg az idő és az események kerekét. Jelenések könyve 10. fejezetében Jézus igen ünnepélyes esküt tesz arra nézve, hogy miután a Dániel bepecsételt és megnyílt könyvecskéjében meghatározott idő lejár, – azaz megkezdődik a mennyei szenthely megtisztítása – a megváltás terve is befejeződik, lezárul, visszavonhatatlanul (Jel. 10:1-2, 6-7).

„A földi szentély szolgálatában – amely mint láttuk, a mennyei szolgálat ábrázolata volt – midőn a főpap az engesztelés napján belépett a szentek szentjébe, az első részben a szolgálat szünetelt. Hasonlóképpen, amikor Krisztus belépett a szentek szentjébe, hogy az engesztelés utolsó művét elvégezze, szolgálata az első részben megszűnt. **Közbenjárónk szolgálatának csak első részét fejezte be, hogy műve másik részét megkezdje, de továbbra is vére által esedezik az Atya előtt a bűnösök érdekében.** Akik hittel követik Jézust, a megszentelés nagy művében, azok élvezik érdekükben történő közbenjárásának jótéteményeit, viszont azok, akik visszautasítják azt a világosságot, amely szolgálatának ezt a tisztét tárja fel, nem részesülhetnek benne. A zsidók, akik Krisztus első adventje alkalmával visszautasították a rájuk árasztott világosságot, s nem akartak benne hinni, mint a világ

Üdvözítőjében, nem is részesülhettek bocsánatában. Midőn Jézus mennybemenetelekor saját vére áldozatával belépett a mennyei szenthelybe, hogy közbenjárásának áldásait árassza tanítványaira, a zsidók teljes sötétségben maradtak. Az az ajtó, melyen át az emberek előzőleg érintkezettek Istennel, nem állt többé nyitva. A zsidók elutasították maguktól azt az egyetlen lehetőséget, amely által Istent megtalálhatták volna és pedig Krisztusnak a mennyei szentélyben folyó szolgálatán keresztül. Ezért nem tarthattak fenn tovább közösséget Istennel. Részükre az ajtó bezárult. Nem volt tudomásuk Krisztusról, az igazi áldozatról és az Isten előtti egyedüli közbenjáróról, ezért közbenjárásának áldásaiban sem részesülhettek.

A hitetlen zsidók helyzete szemlélteti a gondatlan és hitetlen elemeket a névleges keresztények között, akik készarva tudatlanok kegyelmes Főpapjuk munkája felől. Minthogy megvetik Isten Igéjének tanításait, Isten visszavonja Szentlelkét és átengedi őket tévelygéseiknek, melyeket szeretnek. Azonban Krisztus még mindig közbenjár az ember érdekében, és akik keresik, világot nyerne. (Ellen G. White: A nagy küzdelem, A szentek szentjében című fejezet)

4. Mit tett a főpap a szentek szentjében való szolgálatának befejezése után? Mi volt ennek a jelentősége?

3Móz. 16,18-19 „Azután menjen ki az oltárhoz, amely az Úr előtt van, és végezzen engesztelést azért is; vegyen ugyanis a tulok véreből és a baknak véreből, és kenje meg az oltár szarvait körös-körül. Hintsen arra a vérből az ő ujjával hétszer; így tegye tisztává, és így szentelje meg azt Izrael fiainak tisztátalanságaitól.”

Jer. 17,1 „A Júda vétke vas tollal, gyémánt hegygel van felírva; fel van vésve szívük táblájára és oltáraik szarvaira.”

Zsid. 9,27-28 „Amiképpen elvégzett dolog, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután az ítélet, azonképpen Krisztus is egyszer megáldoztatván sokak bűneinek eltörlése végett, másodsor bűn nélkül jelenik meg azoknak, akik őt várják üdvösségükre.”

(Mit fejezett ki az oltár szarvainak vérrel történő megkenése? Hogyan szemléltette ez azt, hogy a bűnrendezés egy folyamat?)

Nagyon világosan szemlélteti ez a rendelkezés, hogy az egész ünnepi szertartás lényege azoknak a bűnöknek az eltávolítása volt, amelyeket az esztendő folyamán a naponkénti áldozatokkal a szentélyre hártottak. Így is fogalmazhatunk: Az engesztelés munkáját kellett befejezni a különleges főpapi szolgálat által ezekért a bűnökért. A főpap először hintett a nép bűnéért feláldozott bak véreből a szentélyben, ahová a naponkénti áldozat során bűnököt hártottak át, a szenthelyen, illetve a függöny előtt elhintett vér által. Ezután az oltár szarvait kente meg a bak vérével a főpap, amit szintén megkentek a naponkénti áldozatok során a bűn-áthárítás jelképeként. Határozottan úgy mondja az ige, hogy ez az újbóli áldozati vérrel való meghintés vagy megkenés szintén engesztelés volt, azaz az engesztelés művéhez tartozott (18. v.).

Azt a döntő igazságot érthetjük meg tehát e jelképek által, hogy a bűn rendezése, engesztelése nem egyetlen esemény, hanem egy folyamat, amelynek során a bűnök először megbocsáttatnak, azután pedig végleg eltörlötnek. Először csak levéttetnek rólunk és áthárítatnak a mennyei szentélyre, azután pedig onnét is eltávolíttatnak ugyanazon engesztelő áldozat által, amely által

megbocsáttattak. Mindez ugyanazon közbenjáró által történik – Krisztus által –, aki pap és főpap egy személyben, de nem egyszerre és egy időben. Krisztus papi szolgálatot végez először, évszázadokon át, majd az idők végén felváltja ezt a főpapi szolgálatot, ami magában foglalja az előbbit is, de annál sokkal többet is. Míg a papi szolgálat csak közbenjárói szolgálatot jelent, a főpapi szolgálat a közbenjárói mellett az ítélő bírói, és végül a királyi szolgálatot is magában foglalja.

Keresztények tömegei előtt ismeretlen ez az igazság, amely pedig alapvető jelentőségű a megváltás vagy engesztelés műve megértéséhez és személyes hitéletünk gyakorlatában is. Az az általános felfogás, hogy az engesztelés egyszer s mindenkorra megtörtént és befejeződött a kereszten. A mi egyéni életünkben pedig egyszer s mindenkorra megtörténik és lezárul a megbocsátással. Nem látják, hogy milyen csodálatos és hatalmas dolog a bűn jogosság és igazság alapján való rendezése (Ésa. 1,29), a megváltás során. Sokkal hatalmasabb annál, mint ahogy a bűn súlyát és Isten igazságosságát kellően érzékelni nem tudó gondolkodásunkkal mi önmagunktól ezt fel tudjuk fogni. Csak az Írások gondos tanulmányozása vezethet rá minket az engesztelés csodálatos művének valódi megértésére.

A keresztények túlnyomó többsége semmit sem tud arról, hogy bűneink a bűnbocsánat elnyerése után is "*felírva*" maradnak a mennyei szentélyben, amint "*Júda vétkei is vastollal voltak felírva az oltár szarvaira*" a földi szentélyben, amely a mennyei valóságokat ábrázolta. A nevünkön maradnak még ezek a bűnök, noha levétettek rólunk a megbocsátással, amiképpen a nagy engesztelési napon is "*Izrael fiai mindenféle bűneiről, vétkeiről és tisztátalanságairól*" volt szó még, noha a naponkénti papi szolgálat által megbocsáttattak ezek a bűnök. Csak a nagy engesztelési nap szolgálata, vagyis az ítélet munkája és a főpapi szolgálat távolíthatja el onnét őket. Az engesztelés vagy bűn-rendezés munkája csak Krisztus második eljövételével zárul le, mert csak akkor jelenik meg Ő „*bűn nélkül, azoknak, akik őt várják üdvösségükre.*” (Zsid. 9,20). Népe bűnei tehát mindaddig léteznek még, noha megbocsáttattak már. Ez pedig azért van, mert miután az emberek meghalnak, szükség van még egy egyetemes, végső ítéletre is felettük.

5. Mit tett a főpap mindezek után az Azázelért való bakkal? Ezt követően mit fejezett ki az átöltözése?

3Móz. 16,10. 20-22 „Azt a bakot pedig, amelyre az Azázelért való sors esett, állítsa elevenen az Úr elé, hogy engesztelés legyen általa, és hogy elküldje azt Azázelnek a pusztába... Miután pedig elvégezi a szenthelyért, a gyülekezet sátoráért és az oltárért való engesztelést; hozza elő az élő bakot. Tegye Áron mind a két kezét az élő baknak fejére, és vallja meg felette Izrael fiainak minden hamisságát és minden vétkét, mindenféle bűneit: és rakja azokat a baknak fejére, azután küldje el az arravaló emberrel a pusztába, hogy vigye el magán a bak minden ő hamisságukat kietlen földre, és hogy bocsássa el a bakot a pusztában.”

3Móz. 16,23-24 „Azután menjen be Áron a gyülekezet satorába, és vesse le a gyolcs ruhákat, amelyeket felöltött, mikor bement a szenthelybe, és hagyja ott azokat. Mossa meg a testét vízben szent helyen, és öltse fel a maga ruháit, úgy menjen ki, és készítse el a maga egészen égőáldozatát és a nép egészen égőáldozatát, és végezzen engesztelést magáért és a népért.”

(Miért jelentette a bűnök Azázel bakjára hárítása a bűnrendezés folyamatának a befejezését? Mit fejezett ki az, hogy ismét főpapi öltözetben jelent meg a várakozó gyülekezet előtt?)

Egy meglepő kijelentést találunk a 10. versben: azáltal, hogy elküldik ezt a bakot "*Azázelnek a pusztába*", engesztelés történik. Ismét azt láthatjuk, hogy az engesztelés műve többet foglal magában,

mint csupán Krisztus kereszthalálának eseményét. **Az engesztelés szó a bűnrendezés egész eljárását jelöli. Ez pedig még a bűn végső Sátánra hátrítását is magában foglalja.** Nagyon fontos, hogy ne értsük félre soha Isten bűnnel szembeni eljárását. Sokan úgy értik, hogy ez pusztán a bűnbocsánat, azt pedig – szintén tévesen – úgy értelmezik, hogy Isten egyszerűen elengedi, elnézi a bűnt. Isten azonban soha nem veszi könnyen a bűnt. Nem elnézi, hanem elrendezi. Nem egyszerűen azért viszonyul Isten így a bűnhöz, mert igazságos, hanem azért, mert Ő a szeretet. Szeretete miatt nem nézheti tétlenül, és nem fogadhatja el véglegesen az életet, a boldogságot pusztító bűn jelenlétét az emberben és a világmindenségben. A bűnrendezés pedig mindenekelőtt abban áll, hogy Isten semmiképpen sem hagyja büntetlenül a bűnt. Ez az igazság szentségének és sérthetetlenségének a megerősítése miatt fontos. Tehát vagy a bűnös bűnhődik érte, vagy a helyettes áldozat viseli el a büntetését, de büntetlenül nem maradhat a bűn semmiképpen sem. (2Móz. 34,6-7)

Továbbá az is szükséges, hogy Isten megszabadítsa a bűnöst a büntől, elméjében és lelkében, mert csak így oldozhatja fel őt a bűn zsoldja a halál törvénye alól. Az ítélő főpapi szolgálatra éppen azért van szükség, hogy megállapíttassék, hogy kik fogadták el ezt a szabadítást ténylegesen a bűnbocsánatért folyamodók közül, és maradhat nevük ennek alapján az élet könyvében, illetve kaphatják vissza az örök életet Jézus visszatérésekor.

És még mindig marad egy teendő, mindezekon kívül. Az elkövetőn kívül még valaki felelős a bűnért: a felbujtó, a Kísértő, Sátán. Ezért az engesztelés, vagyis a bűnrendezés eljárása azt is megkívánja, hogy ő is elnyerje büntetését. Ezzel válik teljessé a bűnrendezés, vagy engesztelés műve.

A főpap a nagy nap utolsó mozzanataként, az Azázelt, ill. Sátánt jelképező bak fejére tette a kezét és megvallotta *”Izrael fiainak minden hamisságát, vétkeit és mindenféle bűnét”* (21. v.). Érdekes az isteni igazságosságnak az az elve, hogy csak azok bűnei hátrítanak Sátánra, akiknek bűnei megbocsátattak, és eltöröltettek Isten előtt, Krisztus áldozata által. Ezek az emberek nem azonosultak a bűnnel. Nyilvánvalóvá lett, hogy áldozatként kerültek a bűn és Sátán hatalmába, mert hálásan fogadták Krisztus szabadítását, és tiszta tudatuk, igazi akarataik szerint visszautasították a bűnt. A többiek bűnéért, akik végül is elfogadták a bűn útját és azonosultak vele, nem teszi felelőssé Isten Sátánt, mert végül is ő éppen csak indítást adott nekik, de ők maguk is romlottak bizonyultak, akik nem kívánnak szakítani a bűnnel. Sátánnak nincs döntő szerepe bűneikben, mert maguk is kedvelik a bűn útját.

A pap az ünnep végén végre letette bűnhordozó szerepét, letette a gyolcsruhát, megmosdott, és saját, fenséges főpapi ruhájába öltözött.

„Amiképpen a főpap főpapi öltözékében jelent meg a várakozó gyülekezet előtt a szentek szentjében végzett szolgálatának befejezése után, úgy fog Krisztus is dicsőséges öltözetben megjelenni az ő második eljövetelekor, olyan 'hőfehérben', amelyhez hasonlót ruhafestő e földön nem fehéríthet. Eljön a maga dicsőségében és Atyjának dicsőségében, mint királyok Királya és uraknak Ura, és elkísérik őt útján az összes angyalseregek.” (Ellen G. White: 113. sz. kézirat, 1899.)

6. Milyen felhívás és ígéret szolt a népnek ezzel az ünneppel kapcsolatban?

3Móz. 16,29-31 **„Örökkévaló rendtartás legyen ez nálatok: a hetedik hónapban, a hónapnak tizedikén sanyargassátok meg magatokat és semmi munkát ne végezzetek, se a bennszülött, se a közöttetek tartózkodó jövevény. Mert ezen a napon engesztelés lesz értetek, hogy megtisztítson titeket; minden bűnötöktől megtisztultok az Úr előtt. Szombatok szombatja ez nektek, sanyargassátok meg azért magatokat; örökkévaló rendtartás ez.”**

(Milyen lelki magatartásra utalt a „*megsanyargatás*” kifejezés?
Milyen célt szolgált a munka tilalma is?)

Azt láthatjuk, hogy az engesztelés záróműve nem valósulhatott meg pusztán a főpap szolgálatával. A nép lelki részvételére is szükség volt. Teljes figyelemmel kellett követniük főpapjuk közbenjáró, ítélő és megtisztító szolgálatát, annyira, hogy szigorú munkaszüneti nap is volt számukra ez a nap. Lelküket pedig meg kellett alázniuk Isten előtt böjtölés és könyörgés által (a „*megsanyargatás*” kifejezésnek ez a pontos értelme). „*Szombatok szombatja nektek ez a nap*” – mondta nekik az Úr. A hetednapi szombat megünneplése alapvetően és mindenekfelett az „*Istennek szentelésben*” áll, a IV. parancsolat szerint (2Móz. 20,8-11) Tehát a megváltási műnek ebben az utolsó szakaszában, amelyet a nagy engesztelési nap jelképezett, különösképpen az kívántatik meg Isten népétől, hogy teljességgel Istennek szentelje magát. Ne elegyedjék e világ dolgaiba, hanem a Krisztus szolgálatával való együttműködésre szenteljen minden lehetséges figyelmet és erőt. Élete pedig legyen büntől tiszta és szabad, teljesen Istennek szentelt.

Rendkívül értékes volt ez az ígéret: „*ezen a napon ... minden bűnöktől megtisztultok az Úr előtt*” (30. vers). A főpap megtisztította ezen a napon a szentélyt (ami a mennyet jelképezte), a szentély pitvarát (ami a földet jelképezte), és a népet is, akik Isten megváltott – s mint büntől és haláltól örökre megszabaduló – népét ábrázolták. Krisztus főpapi szolgálata idején tehát teljesen megszabadul a büntől és a bűnnel való küzdelemtől a menny, a föld és a megváltott emberiség.

IX. A bűnök eltörlése a mennyei szentély „megtisztításakor” – A vizsgálati ítélet - 2013. november 30.

1. Mekkora érték van a birtokunkban azzal az ismerettel, amit a szentély tana, ezen belül a vizsgálati ítélet tanítása jelent?

Zsolt. 119:162 „Gyönyörködöm a te beszédedben, mint aki nagy nyereséget talált.”

Mt. 13:44 „Hasonlatos a mennyeknek országa a szántóföldben elrejtett kincshez, amelyet megtalálván az ember, elrejtí azt, és afelett való örömeiben elmegy, és eladván mindenét, amije van, megveszi azt a szántóföldet.”

(Milyen bibliai tanításokkal – jelképes szertartásokkal, próféciákkal, példázatokkal – áll kapcsolatban a vizsgálati ítélet tanítása, és közvetít ezekkel együtt következetes üzenetet számunkra? Találunk-e más felekezetenél is hasonlóan teljes és következetes tanítást ebben a témában? Ismerjük-e a kellő alapossággal a szentély, ezen belül a vizsgálati ítélet tanítását?)

Vallásos felhangot nélkülöző, száraz tényyszerűséggel megállapítható: rendkívüli az a szövegmagyarázat, amely képes olyan sokféle szöveg egyetlen következetes jelentését kimutatni, amilyen a szentély tana, és ezen belül a vizsgálati ítélet tanítása. Ezt tehát akár egy nem hívő ember is beláthatja, aki rendelkezik némi fogékonysággal.

Ebben a tanításban valóban számos, nem ritkán eltérő értelműnek ható bibliai szakaszból áll össze egységes, harmonikus kép, mint például az ószövetségi jelképes szertartások, próféta jövendölések, Jézus példázatai, Pál apostol összegző tanításai, vagy Jelenések könyve kijelentései. Ez az összhang nem szövegértelmezői teljesítmény eredménye, hanem abból fakad, hogy az értelmezett bibliai szövegeknek közös a forrása: az azokat ihlető Isten.

Mekkora érték van a birtokunkban a szentély, illetve a vizsgálati ítélet tanításával! Ez legfőképpen mégsem az írásmagyarázat lenyűgöző következetességére való rácsodálkozás nyomán tudatosulhat bennünk, hanem akkor, ha ráeszmélünk, hogy mindez több, mint precízen felépülő, logikus tanítás. Igazság és valóság ez, mégpedig életbevágó igazság és valóság.¹ Mi következik személy szerint ránk nézve abból, hogy felbecsülhetetlen értékű ismeret birtokában vagyunk? Mindenekelőtt az, hogy ki-ki alaposan sajátítsa el ezt az ismeretet. Ehhez először is le kell számolnunk azzal a köreinkben gyakran hallható közhellyel, mely szerint „nálunk nagy a tudás”. Így kellene pontosabban, helyesebben fogalmazni: nálunk, irodalmunk bizonyos rétegeiben és egyes testvérek fejében nagy a tudás – azaz: nálunk nagy a *hozzáférhető* tudás. Lesújtó tapasztalat ugyanakkor, hogy gyülekezetünkben egyre inkább a felszínes ismeretek jellemzőek, valamint még a szigorú, tényszerű bibliai összefüggések esetében is „lelkiző”, allegorizáló, a szubjektivitást előtérbe helyező megközelítés tapasztalható az igei kijelentések pontos felidézése és elmélyítése helyett (s ez nemcsak a szentély tana kapcsán mondható el).

¹ Kínálkozik egy összehasonlítás: számos könnyű műfaj képviselő film visszatérő témája: Egy kis csoport ősi jövendölés megfejtésének a birtokába jut, amitől nagy sokaság, esetleg az egész emberiség sorsa függ. Átérezve ennek súlyát, végrehajtják az ebből adódó küldetést. Ami az alapszituációt illeti, hasonló a helyzet az adventizmust illetően is. De míg a felszínes sztorik óriási tömegeket mozgatnak meg – melyek izgalmakkal vegyes szórakozást remélnek a sztorit feldolgozó szülő filmektől –, addig a mérnöki precizitású bibliai üzenet nem kelti fel sokak figyelmét. Ezenkívül a valóságos történetben, a „főszerepet játszó” kis csoport sem érezi át igazán (legalábbis mostanáig) a birtokába jutott ismeret s az ebből fakadó küldetés jelentőségét.

Figyelemreméltó, hogy Ellen White a szentélyt és a vizsgálati ítéletet illetően ránk bízott különleges ismeretet a szükséges hit és erő forrásaként említi a végidőben, ami egyben személyes szolgálatunk teljesítéséhez is inspirációt ad: „A szentély és a vizsgálati ítélet tanát Isten népének jól kell ismernie. Mindannyiunknak tudni kell, hogy nagy Főpapunknak mi a tisztsége és munkája. Különbösen soha nem lesz olyan hitünk, amilyenre most van szükség, és soha nem fogjuk tudni betölteni azt a helyet, amelyet Isten nekiünk szán.” (*Korszakok nyomában*, A vizsgálati ítélet c. fejezet)

Soha, semmilyen módon ne becsüljük le tehát az ismeretet, azaz a megalapozott, pontos és következetes Biblia-ismeretet! Se kimondva ne tegyük ezt, például úgy, hogy szűklátókörűen szembeállítjuk a hittel, a szeretettel, vagy a jócselekedetekkel. Kimondatlanul se tegyük azáltal, hogy nem vesszük a fáradságot igazán ahhoz, hogy tanuljunk, értsük a szóban forgó igazságokat, valamint, hogy gondolkodjunk a még nyitott kérdésekről.

Az alábbiakban ez utóbbi – hiányolt – irányt igyekszünk követni: A tanulmány adta keretek között áttekintjük a vizsgálati ítélet tanításának fő elemeit, emellett felvetünk néhány további tisztázásra, pontosításra szoruló kérdést. Ugyanakkor hangsúlyozzuk, hogy az itt következők semmiképpen nem helyettesíthetik a rendkívül gazdag és szerteágazó szentély tanával kapcsolatos ígék, illetve az ezekre vonatkozó magyarázó irodalom tanulmányozását, az ebben való egyéni elmélyülést (az utóbbiak kapcsán lásd elsősorban Ellen White: *Korszakok nyomában* és Vankó Zsuzsa: *Az alapvető bibliai tanítások kátéja* kapcsolódó fejezeteit).

2. Mi a végítélet? Melyek a végítélet szakaszai?

1 Pt. 4:17-18 „Itt az ideje, hogy elkezdődjék az ítélet az Istennek házában: ha pedig először mirajtunk kezdődik, mi lesz azoknak a végük, akik nem engedelmessé válnak az Isten evangéliumának? És ha az igaz is alig tartatik meg, hová lesz az istentelen és bűnös?”

Jel. 20:4-6 „Láttam királyiszékeket, és leültek azokra, és adatott nekik ítélettétel; ... és éltek és uralkodtak Krisztussal ezer esztendeig. A többi halottak pedig nem elevenedtek meg, amíg be nem telt az ezer esztendő. Ez az első feltámadás. Boldog és szent, akinek része van az első feltámadásban. Ezeknek nincs hatalma a második halálnak, hanem lesznek Istennek és Krisztusnak papjai, és uralkodnak Ővele ezer esztendeig.”

Jn. 5:28-29 „Ne csodálkozzatok ezen: mert eljön az óra, amelyben mindazok, akik a koporsókban vannak, meghallják az ő szavát és kijönnek. Akik a jót cselekedték, az élet feltámadására, akik pedig a gonoszt művelték, a kárhozat feltámadására.”

(Hogyan illeszkedik a vizsgálati ítélet a végítélet folyamatába? Milyen halálról és feltámadásról beszél a Szentírás az ítélet egyes szakaszai vonatkozásában? [Ennek kapcsán tekintsünk el most az ún. részleges feltámadás kérdéséről.] Hol zajlanak a végítélet egyes szakaszai, és kik vesznek részt ezekben? Milyen közkeletű ítélet-felfogást kell határozottan elvetni a Biblia fényében?)

A végítélet a bűn történetét lezáró, az emberek örök sorsát meghatározó isteni végzés. Átfogó áttekintésre törekedve, a jelenlegi Biblia-értésünk alapján a következők mondhatók a végítélet szakaszairól, illetve a kapcsolódó események menetrendjéről:

A végítéletnek két szakasza van: a **vizsgálati ítélet** és az **ezeréves ítélet**. A vizsgálati ítélet során azok a halottak és élők ítéltetnek meg, akik Isten házához tartoztak, avagy igényelték a bűnbocsánatot. A vizsgálati ítéletet Jézus második eljövetele és az első feltámadás követi.

Az első feltámadás az élet feltámadása.

Az ezeréves ítélet Jézus második eljövetele után veszi kezdetét, ekkor az elkárhozandók ítéltetnek meg. Az ezeréves ítélet meghozását a második feltámadás követi, azt pedig az ítélet kihirdetése, illetve végrehajtása. *A második feltámadás a kárhozat feltámadása.*

Az *első halál* minden embert sújt (azoknak az üdvözülendőknek a kivételével, akik Jézus második eljövetelekor élnek). Az első és a második feltámadásban egyaránt az első halállal meghaltak támadnak fel. A kárhozat feltámadásával feltámadók, elmarasztaló ítéletük nyomán, a *második halállal* – azaz a végérvényes pusztulással – halnak meg.

Mind a vizsgálati ítéletnek, mind az ezeréves ítéletnek a menny a helyszíne. A vizsgálati ítéletben Isten, Jézus Krisztus és az angyalok vesznek részt, az ezeréves ítéletbe már a vizsgálati ítéletben felmentést nyerteket, vagyis az üdvözülteket is bevonják.

A bibliai tanítás fényében határozottan el kell vetni azt a közkeletű elgondolást az ítéletről, amely számos egyházban – de egyfajta sztereotípiaként vallásoktól, egyházaktól eltávolodott tömegeknél is – jelen van. Eszerint halálakor minden ember azonnal ítéletre kerül, azaz örök sorsa közvetlenül a halála után nyilvánvalóvá lesz. A történelmet lezáró végítélet így jelentőségét veszítené az egyes ember szempontjából. Ennek az elképzelésnek a helytelenségét nemcsak a végítélet szakaszaival kapcsolatos bibliai tanítás leplezi le, hanem a Biblia antropológiai (az ember felépítéséről szóló) tanítása is. A szóban forgó ítélet-felfogás szerint ugyanis a lélek különválhat a testtől, majd ezt követően azonnal az ítéletének megfelelő helyre (menny, pokol, purgatórium) kerül. A Biblia tanítása szerint azonban test és lélek szétválaszthatatlan, csak egységes ember létezik, életében, halálában és a feltámadáskor is.

3. Mikor kezdődött el a vizsgálati ítélet? Mely alapvető bibliai fogalmak illetve tanítások kapcsolódnak a vizsgálati ítélethez?

Dán. 8:14 „Mondta nekem: Kétezer és háromszáz estéig és reggelig, azután kiderül a szenthely igazsága.”

Jel. 11:19 „Megnyilatkozott az Isten temploma a mennyben, és megláttatott az ő szövetségének ládája az ő templomában...”

Zsid. 9:23-24 „Annakokáért szükséges, hogy a mennyei dolgoknak ábrázolatai effélékkel tisztíttassanak meg, maguk a mennyei dolgok azonban ezeknél különb áldozatokkal. Mert nem kézzel csinált szentélybe, az igazinak csak másolatába ment be Krisztus, hanem magába a mennybe, hogy most Isten színe előtt megjelenjék érettünk.”

(Mi a kezdőpontja a vizsgálati ítélet kezdetét megvilágító Dán. 8:14 igeszakasznak? Mire utal a vizsgálati jelző a vizsgálati ítélet kifejezésben? Az ismertebb erkölcsi szempontokon túlmenően milyen szempontot vesz még figyelembe a vizsgálati ítélet?)

A vizsgálati ítélet kezdetét a 2300 éves dánieli prófécia világítja meg. A 2300 éves időszak kezdőpontja a Dániel könyve 9:24-27 szakaszában található híres prófécia kezdőpontjával azonos. Ez i.e. 457, Artaxerxes Longimanus király Jeruzsálem újjáépítéséről kiadott rendeletének a dátuma. 2300 évet hozzáadva tehát ehhez az időponthoz 1844-et kapunk (figyelembe véve, hogy az időszámításunknál használt számegyenesnek nincs 0-pontja, azaz i.e. 1 után közvetlenül i.sz. 1 következik, vagyis közöttük nem két, hanem csak egy év van). Hitbeli elődeink ennek az idői kijelentésnek, valamint a szentélyszolgálat mózesi leírásának megértése nyomán ismerték fel, hogy 1844-ben megkezdődött a vizsgálati ítélet.

A vizsgálati ítélettel összefüggő, illetve azzal lényegében azonos értelmű fogalmak a következők:

- A végítélet első szakasza;
- Jézus főpapi szolgálata;
- A mennyei szentély megtisztítása, illetve megigazítása;
- Isten népe megtisztítása, illetve megigazítása;
- A megbocsátott bűnök eltörlése (illetve visszahárítása az elkövetőre).

„Nagy Főpapunk a mennyei angyalok kíséretében belép a szentek szentjébe, és ott megjelenik Isten színe előtt, hogy elkezdje az emberért végzett szolgálatának utolsó szakaszát – a vizsgálati ítéletét – és az engesztelést mindazokért, akikről bebizonyosodik, hogy részesülhetnek áldásaiban. A jelképes szolgálat idején csak azokért folyt az engesztelés, akik előzőleg bűneiket megbánva és megvallva Isten elé léptek, és bűneik a bűnért hozott áldozat vére útján átkerültek a szenthelyre. Azon a súlyos napon, a végső engesztelés és vizsgálati ítélet napján Jézus csak azoknak az ügyével foglalkozik, akik magukat Isten gyermekeinek vallották.

A gonoszok megítélése, ami egészen más és külön munka, később történik. »Az ítélet az Istennek házában kezdődik. »Ha pedig először mi rajtunk kezdődik, mi lesz azoknak végük, akik nem engedelmeskednek az Isten evangéliumának?« (1Pt. 4:17). Az ítélezők az emberek nevét és cselekedeteit nyilvánartató mennyei könyvek alapján döntenek. (...) Az ítéletben Isten törvénye lesz a jellem és az élet mércéje.» (Ellen G. White: I. m., uo.)

A vizsgálat nem mellékes szempontja a következő is: „Az ítélezők tüzetesen megvizsgálják, miként használtuk képességeinket. Mire fordítottuk a mennytől kölcsön kapott talentumot? Vajon az Úr, amikor eljön, kamatostól kapja-e vissza a sajátját? Gyarapítottuk-e a reánk bízott – a kezünkbe, a szívünkbe és az elménkbe helyezett – képességeket Isten dicsőségére és a világ áldására?” (uo.)

Mindemellett nagyon fontos tisztán látnunk, hogy a vizsgálati ítélet nem végzetszerűen, mintegy a fejünk feletti, tőlünk független folyamatként zajlik le: „Mialatt a vizsgálati ítékezés folyik a mennyben, mialatt a bűnbánó bűnösök bűneit eltávolítják a szentélyből, a megtisztítás különleges munkája, a bűnök eltávolítása megy végbe Isten népe között a földön.” (White: I. m., A szentek szentjében c. fejezet) Krisztus követői tehát nemhogy nincsenek arra kényszerítve, hogy passzív és tehetetlen kívülállóként töltsék el ezt az időszakot, hanem fokozott aktivitással kell közreműködniük a kedvező ítélet meghozása során. Ez az ószövetségi előképből is kitűnik: A nagy engesztelési nap „ünnepek ünnepe” (3 Móz. 23:32) volt, azaz még a szintén aktív részvételt igénylő többi ünnep sorából is kiemelkedett. Csak erre az ünnepre szólt többek között az a rendelkezés is, hogy a nép „sanyargassa meg magát” – az eredeti szöveg szerint: *alázza meg magát könyörgés és böjtölés által* – (3 Móz. 23:27), vagyis osztatlan figyelemmel forduljon Isten megváltói műve és egyben életének végkifejlete, saját örök sorsa felé.

4. Gyülekezetünkben viszonylag gyakran elhangzik, hogy a végidőben azért van szükség különösen is az erkölcsi tisztaságra, mert nem tudhatjuk, mikor kerül személy szerint ránk a sor a vizsgálati ítéletben. Helyes-e ez a vélekedés?

2 Móz. 28:6-39 (A főpapi ruházat, benne az efód és a hosen részletes leírásából csak a kérdéshez közvetlenül kapcsolódó 12., 29. és 30. verset idézzük.)

„Tedd e két követ az efód vállkötőire, az Izráel fiaira való emlékeztetés kövei gyanánt, hogy emlékeztetőül hordozza Áron azoknak neveit az ő két vállán az Úr előtt. (...)

Viselje Áron az Izráel fiainak neveit az ítélet hosenén, az ő szíve felett, amikor bemegy a szenthelyre, emlékeztetőül az Úr előtt szüntelen. Azután tedd az ítéletnek hosenébe az Urimot és Thummimot, hogy legyenek azok az Áron szíve felett, amikor bemegy az Úr eleibe, és hordozza Áron az Izráel fiainak ítéletét az ő szíven az Úr színe előtt szüntelen.”

Zsid. 4:15-16 „Mert nem oly főpapunk van, aki nem tudna megindulni gyarlóságainkon, hanem aki megkísértetett mindenkben, hozzánk hasonlóan, bűn nélkül. Járuljunk azért

bizodalommal a kegyelem királyi székéhez, hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk, alkalmas időben való segítségül.”

(Mi a különbség a papi és a főpapi szolgálat között? [Ha szükséges, lapozzunk vissza a 3. tanulmányhoz!] Részbe-e a közbenjárás a főpapi szolgálatnak? Mondhatjuk-e, hogy a főpapi szolgálat magában foglalja a papi szolgálatot is, legalábbis annak lényegi elemét?)

A főpapi ruházat leírása világosan – és többszörösen – kifejezi, hogy a főpapi szolgálat a közbenjárást, a bűnös ügyének hordozását, védői képviselőjét is magába foglalja. Pál apostol idézett kijelentése a Zsidókhoz írt levélből szintén egyértelművé teszi ezt.

Ennek alapján – egyben visszautalva itt az előző kérdés utolsó bekezdésére is – kimondható: A vizsgálati ítélet nem úgy zajlik le, mint ahogy – feltehetőleg a már többször idézett, „A vizsgálati ítélet” c. fejezet egyes részleteinek szerencsétlen megfogása, valamint az emberi hivatalok öntudatlanul is ható mintája nyomán – közülünk többen képzelik. A vizsgálati ítélet résztvevői nem valamiféle személytelen, bürokratikus hivatalként „dolgoznak”, kartotékadatként kezelve emberi életeket, sorsokat, s meghatározott sorrend – például ábécé-sorrend – szerint véve elő és zárva le azokat, mint „elintézendő ügyeket”.

Az ítélet személyekre vonatkozó sorrendjének kérdése különösen érzékeny kérdés. Az ezzel kapcsolatos bizonytalanság vonatkozásában annyi állítható bizonyosan, hogy egyrészt a halottakon kezdődik, és az élőkön folytatódik, másrészt *„hamar – senki sem tudja, hogy milyen hamar – az élők nevéhez érnek”* (White: I. m., A vizsgálati ítélet c. fejezet).

Azt viszont, hogy az élők esetében az ítélet valamilyen sorrend szerint zajlana, s főleg, hogy a sorra kerüléstől függően valakin előbb, valakin később zárulna le, egyáltalán nem állítja Ellen White az imént idézett helyen,² s a Biblia sem mond ilyet. Azért is ellentmondásos ez az elképzelés, mert míg egy halott megítélése esetében lezárt életről van szó, amit valóban teljes tartományában meg lehet ítélni, addig egy élő ember élete az őt érintő személyes ítélet után is folytatódna, alakulna, akár jó, akár rossz fordulatokat véve. Márpedig egy névsor jellegű ütemezésben meghozott és lezárt ítélet az érintett ember sorsának szempontjából érdektelenné tenné az élete további, a teljes vizsgálati ítélet lezárulásáig tartó szakaszát. (Ez az időszak nem tévesztendő össze a vizsgálati ítélet lezárulása és a Jézus visszajövetele, azaz megérkezése közötti rövid időszakkal.) Ugyancsak aggályossá teszi a szóban forgó elképzelést, hogy a „névsor” elején levők számára lényegesen rövidebb lenne a kegyelemidő, mint a végén levők esetében.

A fentiek tükrében is hallatlanul fontos, hogy Jézus főpapi szolgálata a közbenjárást is magába foglalja. **Van tehát mód a bűnök rendezésére a vizsgálati ítéletnek az élők feletti szakasza során is.** *„Amikor Krisztus belépett a szentek szentjébe, hogy elvégezze az engesztelés befejező munkáját, az Ő szolgálata is megszűnt az első helyiségben [miként történt ez az ószövetségi árnyékszolgálatnál is – P. Z.], és megkezdődött a másodikban. A jelképes szolgálatban a főpap az engesztelési napon elhagyta a szentélyt, és Isten elé lépett, hogy bemutassa a bűnért való áldozat vérének minden izraelitáért, aki őszintén megbánta bűneit. Krisztus is közbenjárói munkájának csak egyik részét fejezte be, hogy*

² Félreérthető a fenti szempontból Ellen White, *Korszakok nyomában / A nagy küzdelem* c. művében „A vizsgálati ítélet” c. fejezetet lezáró sorok: *„Miközben az üzletember beleméri a nyereségelhajzásba, a szórakozni vágyó élvezetet keres, a divat rabja ékességeit rendezgeti – lehet, hogy pont abban az órában mondja ki az egész föld Bírója az ítéletet: »Mégmértél a mérlegen, és híjával találtattál. (Dán. :27)«”* Azonban a szövegkörnyezetből egyértelműen kiderül, hogy nem egyes személyek fölött meghozott ítéletek lezárulásáról, hanem a teljes vizsgálati ítélet lezárulásáról van szó.

elkezdje munkájának másik szakaszát, **de most is vérere hivatkozik az Atya előtt a bűnösök érdekében.** ... Jézus közbenjárásának áldása azokra árad, akik hitben elfogadják az engesztelés nagy jelentőségű szolgálatát. Azokon pedig, akik elvetik azt a világosságot, amely fényt áraszt erre a szolgálatra, nem nyugszik meg Isten áldása. ... **Krisztus még mindig közbenjár az emberért, és világosságot ad azoknak, akik vágnak rá.**” (White: I. m., A szentek szentjében c. fejezet)

Ilyen módon tehát a teljes vizsgálati ítélet lezárulása (illetve az esetleg időközben bekövetkező elhalálozás) a kritikus dátum mindenki számára. (Megjegyezzük: a könyvelői szakmában ismert a göngyöltett könyvelés fogalma, vagyis az, hogy a kimutatás (értsd: ítélet) megkezdése után is, annak lezárásáig is folyamatosan vezetik a pozitív és a negatív tételeket, azaz a véghatáridőig folyamatosan és naprakészen alakul a kimutatás tárgya. Ennek mintájára a vizsgálati ítélet kapcsán, a sorrendben meghozandó személyes ítéletek helyett inkább egyfajta göngyöltett ítéletet kellene elképzelnünk minden egyes ember esetében, amelynek során minden kegyelemért folyamodó életének pozitívumait és negatívumait folyamatosan vezetik annak haláláig, vagy a teljes vizsgálati ítélet lezárulásáig.)

Nemcsak az elemi igazságérzet megnyugtatója miatt kell mindezt tisztán látnunk, hanem azért is, hogy ne tegyük – akaratlanul is – nevetségessé a vizsgálati ítélet tanítását azáltal, hogy emberi módon gondolkodunk felőle. Ismerjük fel tehát, hogy az élők ítéletének sorrendisége, illetve a személyes ítéleteknek a teljes vizsgálati ítélet lezárulása előtti fátumszerű meghozása nem más, mint tévhit (amolyan „adventista mese” a „zsidó mesék” hasonlatosságára, v. ö. Tit. 1:14).

5. Hogyan függ össze a vizsgálati ítélet és a hit általi megigazulás tanítása? Mi a végső jelentősége ennek fényében a vizsgálati ítéletnek, személyesen mindannyiunk számára?

Rm. 4:5 „...annak, aki ... hisz abban, aki az istentelent megigazítja, az ő hite tulajdoníttatik igazságul.”

2Pt. 1:3-4 „Mivelhogy az ő isteni ereje mindennel megajándékozott minket, ami az életre és kegyességre való, Annak megismerése által, aki minket a saját dicsőségével és hatalmával elhívott; Amelyek által igen nagy és becses ígéretekkel ajándékozott meg bennünket; hogy azok által isteni természet részeséivé legyetek, kikerülvén a romlottságot, amely a kívánságban van e világon.”

Jel. 21:8 „A gyáváknak pedig és hitetleneknek ... része a tűzzel és kénkövel égő tóban lesz, ami a második halál.”

(Mely két részből áll a hit általi megigazulás? Párhuzamba állítható-e ez a papi és a főpapi szolgálattal, vagyis a bűnök megbocsátásával és eltörlésével? Milyen fő következtetések adódnak mindebből életszemléletünkre és -vezetésünkre nézve?)

A hit általi megigazulás során Isten először igazságot tulajdonít az embernek, a Jézus megváltói áldozatába vetett hite, illetve azon szándéka alapján, hogy hasonlóvá kíván válni Jézushoz. Ezt követően pedig valóságosan is krisztusivá – isteni természet részesévé – teszi őt.

Az igazság *tulajdonítása* megfeleltethető a papi szolgálat által nyert megigazulásnak. A papi szolgálat célja a bűnök áthárítása (átvállalása) és megbocsátása. A bűnbocsánatért folyamodónak – legyen szó akár egy ószövetségi áldozat-bemutatóról, akár egy mai keresztyénről – ilyenkor nincs tettekben, illetve az igaz életben megnyilatkozó konkrét erkölcsi teljesítménye. Isten, kizárólag a

belátásra jutása, lelki magatartása – azaz a hite – alapján megelőlegezi számára az igaz minősítést, megbocsátva a bűneit. Ezáltal mintegy önmagát terheli meg, hozza vádolható helyzetbe, amiként a papi szertartás során is végül jelképesen a szentélyre hárultak a megbocsátott bűnök.

A *részesített* igazság párhuzamba állítható a főpapi szolgálat által nyert megigazulással. A főpapi szolgálat célja a bűnök eltörlése. Ennek feltétele, hogy a bűnbocsánatot nyert ember ténylegesen elhagyja a bűneit – azaz más emberré, valóságosan igazzá, krisztusivá váljon. (Figyeljünk fel itt arra is, hogy a tulajdonított és a részesített igazság, valamint a papi és a főpapi szolgálat megfeleltethetősége egy újabb lenyűgöző bizonyossága a vizsgálati ítélet, illetve a teljes Biblia tanítása belső következetességének!)

Mi tehát a végső jelentősége ennek fényében a vizsgálati ítéletnek, személyesen mindannyiunk számára? „A vizsgálati ítéletben mindent meg lehet nyerni és mindent el lehet veszíteni. Mindnyájunkban tudatosulnia kell, hogy naponként bűnbocsánatot kapunk, de bűneink feljegyzései megmaradnak a végső ítéletig, és csak akkor töröltetnek el, ha erre méltónak ítéltetünk. Ez pedig azon múlik, hogy a tulajdonított igazság szintjéről a részesített igazság szintjére emelkedtünk-e. Az a kérdés, hogy végül gyümölcsöt termett-e életünkben a bűnbocsánat gyakorta elvett nagy kegyelme, vagyis maradandó, tényleges jellemátalakulást munkálhatott-e bennünk?” (Vankó Zsuzsa: *Az alapvető bibliai tanítások kátéja*, Jézus főpapi szolgálata és a vizsgálati ítélet c. fejezet)

Emellett ugyancsak alapvető következtetésként adódik ránk nézve: „Mindazoknak, akik ismerik ezeket az igazságokat, bizonyoságot kell tenniük arról a nagyszerű üzenetről, amelyet Isten bízott rájuk.” (White: I. m., A vizsgálati ítélet c. fejezet)

6. Mi a biblikus hozzáállás a szentély-tan illetve a vizsgálati ítélet kapcsán még nyitva maradt kérdésekhez?

(Továbbgondolásra és Biblia-kutatásra javasolt kérdés:
Mikor ítéltetnek meg és támadnak fel az üdvözülendő „pogányok”?)

Mt. 13:52 „... Minden írástudó, aki a mennyeknek országa felől megtanított, hasonlatos az olyan gazdához, aki őt és újat hoz elő az ő éléstárából.”

Fil. 3:15-16 „... Ha valamiben másképpen értetek, az Isten azt is ki fogja jelenteni nektek. Csakhogy amire eljutottunk, ugyanabban egy szabály szerint járjunk, ugyanazon értelemben legyünk.”

A Mt. 13:52 igeszakasz fényében általánosan elmondható – utalva itt a gyülekezetünkben a szombatiskolák jellegére vonatkozó véleménykülönbségekre is –, hogy egy tanulmánynak egyszerre feladata, hogy felidézze az ó, azaz a már feltárt igazságokat, és megvilágítson új igazságokat, illetve ezek előhozására serkentsse a gyülekezetet. Az ó igazságok precíz számbavétele különösen fontos egy olyan összetett és számos tényt tartalmazó ismeretet magába foglaló tanításnál, mint a szentély tana. Ugyanakkor azt is látnunk kell, hogy ez, a hitünk egyik alappilléret jelentő tanítás sem minden részletében lezárt, hanem tovább mélyíthető, pontosítható.

Ilyen pontosítást igénylő kérdés lehet a következő, és mindaz, amit ez maga után von: Mikor ítéltetnek meg és támadnak fel az üdvözülendő „pogányok”? Érdemes erről gondolkodnunk, noha az

isteni kinyilatkoztatás határát nem léphetjük át, nem okoskodhatunk azon túl, amihez igei támpont van, erre ügyelnünk kell.

A kérdést az alábbi szempontok vetik fel: Egyfelől azt valljuk, hogy a vizsgálati ítélet csak Isten házára terjed ki, vagyis azokra, akik igényelték a megváltást, a bűnbocsánatot: „Azon a súlyos napon, a végső engesztelés és vizsgálati ítélet napján Jézus csak azoknak az ügyével foglalkozik, akik magukat Isten gyermekeinek vallották” – írja a számos hasonló kijelentés egyikeként Ellen White (I. m., A vizsgálati ítélet c. fejezet, vö. 1Pt. 4:17-18). Ezek az emberek hitünk szerint az első feltámadáskor támadnak fel. Másfelől azt valljuk, hogy az ezeréves ítélet – azaz a végítélet második szakasza – csak az elkárhozandókra terjed ki, akik a második feltámadáskor támadnak fel. Hogyan illeszkedik ebbe a sémába tehát azoknak az ítélete és feltámadása, akik nem ismerték az evangéliumot, így nem vallhatták magukat Isten gyermekének s nem igényelheték a bűnbocsánatot, de a lelkiismeretüknek való engedelmisségük alapján mégis az üdvösség várományosai (Róm. 2,14-15)?

A választ keresve, vegyük figyelembe az alábbi két igét és gondolkodjunk róluk: **Mát. 12,41** és **Jel. 2,11-15**.

A felvetett kérdésre nem kíséreljük meg itt a válaszadást, hanem Biblia-kutatásra és továbbgondolásra ajánljuk. Biztatásul annyit fűzünk még mindehhez: ne féljünk az ellentmondásoktól, amelyekbe először beleütközhetünk. Szinte mindig az ellentmondások vezetnek el az új felismerésekre. Összehasonlíthatatlanul hasznosabbak és serkentőbbek, mint az ellentmondás nélküli, de az elkoptatásig ismételtetett, eleve sértőket vesztett igazságok. Ne felejtsük el, hogy maga a szentély tana, illetve a vizsgálati ítélet tanítása is egy súlyos és keserves csalódás, egy látszólagos ellentmondás megvilágosodása nyomán tárult fel.

X. Mióta érvényes: „Eljött az Ő ítéletének órája”? - 2013. december 07.

Bevezetés

A tanulmány címében szereplő kérdést így is feltehetjük: mikor kezdődött a mennyei szentély megtisztítása? Az előző tanulmányok nyilvánvalóvá tették számunkra, hogy a nagy engesztelési nap előképének újszövetségi beteljesedése, a mennyei szentély megtisztítása az oda háritott bűnöktől, a végső, egyetemes ítélet kezdeti szakaszát, az Isten háza feletti vizsgálati ítéletet jelenti.

1. Hogy hangzik a kijelentés a Szentírásban a mennyei szentély megtisztítása, azaz a végső egyetemes ítélet (közelebbről az Isten háza feletti vizsgálati ítélet) kezdetéről?

Dán. 8,14 „Kétezer és háromszáz estvéig és reggelig, azután kiderül a szenthely igazsága.”

(Mi teszi bizonyossá azt, hogy az itt szereplő 2300 este és reggel 2300 év a valóságban?)

Gábrriel angyal a látomáshoz fűzött magyarázatában kétszer is megerősítette, hogy „*a végső időre szól a látomás*” (17., 19. vers). Dániel számára ezért kétségtelenül nyilvánvaló volt, hogy a 2300 nap nem valóságos napokat jelent, hanem esztendőket. Volt már példa erre a szent iratokban (4Móz. 14,33. 34; vö. Ezék. 4,6). Dániel minden bizonnyal jól ismerte ezeket az igei kijelentéseket. A „*reggel és este*” jellegzetes héber kifejezés, amely 24 órás napot jelent. (Lásd a teremtéstörténetben: van napkeltéje és napnyugtája, van világos és sötét fele: 1Móz. 1,5. 8 stb.). Megerősítette Dániel számára a 2300 nap jelképes meghatározás voltát az is, hogy Gábrriel magyarázata végén, még egyszer hangsúlyozta: „*a látomás sok napra való*” (26. vers).

2. Mit jelent az, hogy az itt közölt kijelentés be van zárva a vég idejéig? Milyen kulcsot találtak meg a profetikus időmeghatározás megértéséhez a végidő korszakának kezdetén?

Dán. 8,26 „Az estéről és reggelről való látomás, amely megmondattott, igazság, te azonban pecsételd be a látomást, mert sok napra való.”

Dán. 12,4 „Te pedig, Dániel, zárd be e beszédek, és pecsételd be a könyvet a végső időig. Tudakozzák majd sokan, és nagyobbá lesz a tudás.”

(Dániel könyvének melyik prófeciájára érvényes eszerint különösképpen az, hogy a vég idejéig nem érthetik meg?)

Az Úr fontosnak tartotta megerősíteni a Gábiel által adott magyarázat végén, hogy 2300 évre vonatkozó kijelentés „*igazság*”, amely a vég idején bizonyosan beteljesedik!

Azáltal volt bepecsételt a 2300 évre vonatkozó kijelentés – több mint két évezreden át –, hogy senki sem fedezte fel, honnét kell számítani a 2300 esztendő, amely egészen az utolsó időig terjed. Annyit tudtak csak megállapítani, hogy a prófétai nap-év elv szerint esztendőknak kell venni a 2300 napot, és az utolsó időre vonatkozik a kijelentés. A legelsőek egyike azok közül, akik erre a következtetésre jutottak: Nicolaus Cusanus (1401–1464), a neves matematikus, filozófus, a középkori egyházat megreformálni akaró főpap volt. „*Sejtések a végső napokról*” c. művében arról ír, hogy a napok itt éveket jelentenek, továbbá hogy a végső időhöz vezet el a 2300 napra illetve évre vonatkozó profetikus időmeghatározás. „*Az egyház feltámadását*” vélte megvalósulni ennek az időszaknak a lejártakor. Nem tudta azonban megállapítani, honnét, milyen kezdőponttól kell számítani a 2300 évet.

A kezdőpont megtalálásához ugyanis a 8. és 9. fejezet között fennálló rejtett, de nagyon szoros összefüggést kellett felismerni. A múlt század első feléig egyetlen példa sem volt arra, hogy valaki felfedezte volna a két fejezet közötti kapcsolatot. Látszólag egymástól különböző, független kijelentéseket tartalmaznak ugyanis, és időben is több mint tíz év¹ választja el őket egymástól. Így a 2300 évre vonatkozó jövődőlés kezdő- és végpontja titokzatos maradt, amiképpen az is, hogy mit jelent az: „*megigazíttatik*”, vagy „*megtisztíttatik a szentély*”, vagyis a záró esemény mibenléte is homályban maradt.

A múlt század első felében azonban – főként a nagy francia forradalom és a vele kapcsolatos próféciák beteljesedése nyomán – igen erőteljesen megújult a bibliai jövődölések iránti érdeklődés a különböző protestáns egyházak körében, Európában, Angliában, Észak-Európában, sőt a közel-keleti és ázsiai keresztény misszióterületeken is. Ekkor – egymástól függetlenül – számos igehirdető és Biblia-kutató fedezte fel a két fejezet belső összefüggését, és számította a 2300 év kezdetét a 70 hét, azaz a 490 év kezdetétől, amelyről a 9. fejezet 24–25. verse szól.

L. R. Froom *Atyáink prófétai hite* c. műve IV. kötetében 69 magyarázót sorol fel, akik erre az eredményre jutottak a két fejezet összefüggésének felfedezése nyomán. Most csak néhányat említünk meg név szerint a legnevezetesebbek közül: W. Cuninghame angol igehirdető és Biblia-kutató, E. Irving, az adventvárás egyik legnagyobb hatású igehirdetője Angliában, aki tízezres tömegeknek hirdette szabad ég alatt a közeli második advent üzenetét, L. Gausson svájci igehirdető, J. Wolf, a közel-keleti zsidó-keresztény misszionárius, W. Miller baptista farmer, Biblia-kutató, majd prédikátor Észak-Amerikában, az amerikai nagy advent mozgalom vezéralakja.

Így teljesedett be Dán. 12,4 jövődölése, mely szerint a vég idején sokan kutatják majd ezt a jövődölést, és előrehaladás lesz a bibliai próféciák megértésében. Dán. 12,4 próféciája beteljesedésének újabb lépcsőfoka volt, amikor nemcsak az idő, hanem az esemény mibenléte is feltárult, ugyancsak gondos igekutatás nyomán. (Erről a negyedév első tanulmánya szólt.)

3. Milyen összefüggés tárult fel a 8. és 9. fejezet között?

Dán. 9,1–3. „Dáriusnak, az Asvérus fiának első esztendejében, aki a Médiabeliek nemzetségéből volt, aki királlyá tétetett a Káldeusok országán, uralkodásának első esztendejében én, Dániel, megfigyeltem a könyvekben az esztendők számát, amelyről az Úr Igéje lőn Jeremiás prófétához, hogy hetven esztendőnek kell eltelni Jeruzsálem omladékain. Orcámat az Úr Istenhez emeltem, hogy keressem Őt imádsággal, könyörgéssel, böjtöléssel, zsákban és hamuban.”

...

¹ A Dán 8. fejezetében foglalt látomást Belsazar uralkodásának 3. évében kapta a próféta, ami ie. 550/549. A méd Dáriusz első éve pedig, amikor Dániel az imáját mondja (9.fej.) ie 538/537.

Dán. 9,20–24/a „Még szóltam és imádkoztam, vallást tettem az én bűnömről, és az én népemnek, az Izráelnek bűnéről, esedezésemet az Úr elé, az én Istenem elé terjesztettem az én Istenem szent hegyéért. Még az imádságot mondtam, amikor ama férfiú, Gábrriel, akit előbb a látomásban láttam, sebességgel repülvén, megilletett engem az esti áldozat idején. Értésemre adta, és szólt nékem, mondván: Dániel, most jöttem ki, hogy értelemre tanítsalak. A te esedezésed kezdetén egy szózat támadt, és én eljöttem, hogy megjelentsem, mert te kedves vagy. Vedd eszedbe azért a szózatot, és értsd meg a látomást! Hetven hét szabatott a te népedre és szent városodra.”

A méd Dárius uralkodásának első éve i. e. 538/537. Tehát több mint tíz évvel azután, hogy a 8. fejezetben leírt látomást kapta, fordult Dániel Istenhez különleges könyörgéssel. Ez az idő a babiloni fogság 68. évével azonos. A babiloni fogság ugyanis i. e. 605-ben kezdődött, Nabukodonozor első, Jeruzsálemet is érintő hadjáratával, amelynek nyomán az első héber foglyok – köztük Dániel is – Babilóniába kerültek. A babiloni fogság előre megjövendölt 70 esztendeje Círusz uralkodásának első évében, i. e. 535-ben járt le.²

„Dániel ezt az imáját »Dáriusnak, a méd uralkodónak első esztendejében« mondta, akinek a hadvezére, Círusz elragadta Babilóniától az egyetemes uralom jogarát. Dáriushoz – akinek uralkodását a menny értékelte – Isten elküldte Gábrriel angyalt, hogy »támogassa, és segítségére legyen« (Dán. 11,1). Halála után – Babilon bukása után mintegy két évvel – Círusz lépett a trónra. Uralkodásának kezdete annak a hetven évnek a végét jelezte, amely akkor kezdődött, amikor Nabukodonozor az első héber csoportot hazájából, Júdából Babilonba vitte.

Círusz seregének megjelenése Babilon falai előtt azt jelezte a zsidó népnek, hogy fogságuk vége elközelgett. Círuszt születése előtt több mint egy évszázaddal az ihletett Ige név szerint említette. Isten Lelke leírta azt is, hogy miként kell Babilont észrevétlenül elfoglalnia és a foglyok szabadulásának utat készítenie (Ésa. 45,1–3)... Mindez bőszéges bizonyítékot szolgáltatott a zsidóknak az észaiási prófécia szó szerinti teljességéről, amelyet elnyomóik hirtelen bukásáról mondott...

Nem csak ezekre a próféciákra alapíthatták azonban a foglyok azt a reményüket, hogy hamarosan megszabadulnak. Jeremiás írásaihoz is hozzájutottak, és ezek félreérthetetlenül kinyilatkoztatták, hogy mennyi időnek kell eltelnie, mielőtt visszatérhetnek Izráelbe. (Jer. 29,10–13) Dániel és társai sokszor átolvasták ezeket és a hasonló próféciákat, amelyek körvonalazták Isten szándékát. Most pedig, amikor az események gyors pergése jelezte, hogy Isten erős kézzel munkálkodik a nemzetek között, Dániel különösen elgondolkozott az Izráelnek adott ígéreteken.

² Mivel a méd Dárius személye történelmének körében nem teljesen tisztázott nem tisztázódott még teljesen, a történetírás kizárólag Círuszt említi a méd–perzsa birodalom első uralkodójaként, a babiloni birodalom feletti uralkodásának első évét pedig 538-cal, Babilon bevételének esztendejével azonosítja. Ebben az esetben azonban nincs 70 év a babiloni fogság kezdete és Círusz első éve között, amikor a Szentírás szerint a fogság véget ért azzal, hogy a nagy perzsa király ekkor adta ki nevezetes rendeletét a zsidók javára: Ezsd 1,1–4. A Biblia szerint Babilon bevételét után a médek királya, Dárius „*tétetett királlyá*” a főváros és körzete, a „*káldeusok országa*” felett (Dán 5,31; vö. 9,1), noha Círusz volt a győztes hódító vezér. Bizonyára gesztusból, társuralkodóként osztozott Círusz a meghódított területeken a méd királlyal. Círusz jellegzetes nagylelkűségével nagyon jól összeegyeztethető, hogy éppen a legfontosabb területet, Babilont és körzetét engedte át a méd királynak. A méd uralkodó azonban idős ember volt már (Dán 6,31), hamarosan meghalt, és ekkor Círusz lett az egyeduralkodó. A Biblia csak innen számítja Círusz első évét, aki még ebben az esztendőben kibocsátotta a zsidók hazatérésére és a jeruzsálemi templom megépítésére vonatkozó rendeletét. A 70 éves babiloni fogság tehát 605–535-ig tart.

Röviddel Babilon eleste előtt... egy látomássorozatot kapott Dániel a birodalmak fölemelkedéséről és bukásáról. Az első látomás, amint ezt Dániel könyvének 7. fejezete feljegyzi, magyarázatot is tartalmaz. De nem minden tisztázódott a próféta előtt... Egy másik látomásban fény derült a jövő eseményeire. E látomás végén Dániel hallott »egy szentet szólni«, és »mondta egyik szent annak, aki szólt: Meddig tart e látomás?« (Dán. 8,13) A válasz megdöbbenette: »Kétezer és háromszáz estéig és reggelig, azután kiderül a szenthely igazsága.« (Dán. 8,14) Buzgón kutatta, mit jelent a látomás. Nem értette, milyen összefüggés van a Jeremiás által megjövendölt hetven esztendő fogság és a kétezer-háromszáz év között, amelynek – a látomásbeli mennyei lénytől hallott kijelentés szerint – Isten temploma megtisztítása előtt el kell telnie. Gábrriel angyal részben magyarázatot adott. Amikor azonban a próféta azt hallotta, hogy a »látomás... sok napra való«, elájult... Majd ezután – még mindig Izráel miatt aggódva – megint csak tanulmányozta Jeremiás próféciáit.” (E.G. White: *Próféták és királyok*, 345-346. o.)

Dániel nem érthette, nem tudhatta azt, hogy a neki adott kijelentésben (8,14) a mennyei szentélyről van szó. Nem ismert más, Isten által magáénak vallott szenthelyet, csak a jeruzsálemi templomot. Megrendítette, és szinte kétségbe ejtette az a gondolat, hogy a jeruzsálemi templom csak 2300 év múlva, valamikor a végső időben „tisztítottatik meg”, „állítottatik helyre”. Az Ige szól arról, mit tett Dániel lelki aggodalmában és az isteni szabadítás utáni vágyakozásában:

„A biztos prófétai beszédre alapozott hittel könyörgött az Úrhoz az ígéretek gyors beteljesedéséért... Dániel tudta, hogy az Izráel fogsága számára megszabott idő csakhamar lejár, de nem érezte úgy, hogy nekik semmi részük vagy tennivalójuk nincs, hiszen Isten megígérte a szabadítást. Böjtöléssel és töredelemmel kereste az Urat, megvallva saját bűnét és a nép bűneit.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 345. o.; *Review and Herald*, 1897. febr. 9.)

Megfigyelhetjük az imában a próféta gondolatmenetét: a Mózes által közölt áldás-átok ígéretek ún. feltételes próféciák voltak. Az Úr nyíltan és határozottan bizonyosságot tett népének: ha engedelmeskednek parancsolatainak, akkor az áldások teljeseznek be rajtuk, ha pedig nem, akkor az átkok, azaz utolériük őket bűnös cselekedeteik következményei, és az Úr nem védi meg őket ezektől. A próféta érvei, amelyekkel Isten késelem nélküli szabadításáért könyörgött, a következők voltak: Mindenekelőtt Isten irgalmasságára hivatkozott. Azután arra, hogy Jeruzsálem sorsa kihat Isten egész megváltási művére, mert „az Ő nevééről neveztetik” Jeruzsálem és Júda népe. Isten ügye győzelmére, neve megdicsőülésére vágyakozott Dániel imádságában, bizonyosságul és üdvösségül minden nép számára. Az isteni ígéretek feltételességének tudatában számolt azzal, hogy Isten meghosszabbíthatja fogságuk idejét. Jeremiás által 70 esztendőt jelentett ki az Úr. Dánielnek viszont látomásában azt mondta a mennyei szózat, hogy 2300 év múlva, csak a végső időben állítottatik helyre a szenthely. Dániel attól félt, hogy ez egy újabb határozat Isten részéről, mivel nem találta teljesnek a fogságban lévő nép megtérését. Ugyanakkor a történelmi események arra mutattak, hogy Ézsaiás és Jeremiás jövendölése csakhamar beteljesedik, s a zsidó nép szabadulása a küszöbön van. Aggódva és reménykedve könyörgött tehát a próféta, hogy Isten „ne késelemelmezzen”, ne nyújtsa meg fogságuk idejét bűneik miatt, hanem állítsa helyre az Ő népét és templomát a Jeremiás által megmondott 70 esztendő lejártakor, nem népe igazsága, hanem az Ő nagy irgalmassága alapján.

Kiemeljük azokat a kifejezéseket Dániel imájából, amelyek a 8. és 9. fejezet között fennálló, rejtett, de szoros belső összefüggésre utalnak:

„Forduljon el a te haragod... a te szentséges hegyedtől.” (Utalás a templom-hegyre; 16. vers.)

„Világosítsd meg orcádat a Te szentélyeden, amely elpusztítottott.” (Az eredeti szövegben „szentély” szerepel, egyértelműen a templomról van szó; 17. vers.)

„Esedezésemet az Úr elé terjesztettem... az én Istenem szent hegyéért.” (Dánielt különösképpen a szentély, a templom sorsa aggasztotta; 20. vers.)

„Ama férfit, Gábrriel, akit előbb a látomásban láttam...” (Ugyanaz a mennyei lény jelenik meg Dánielnek magyarázóként, aki előző látomásában is; 21. vers.)

„Most jöttem ki, hogy értelemre tanítsalak.” (Azaz megértessem veled, amit eddig nem értettél; 22. vers.)

„Eljöttem, hogy megjelentsem... vedd eszedbe azért a szót, és értsd meg a látomást!” (Dániel tehát egy bizonyos „szót” nem értett jól, illetve értett félre, emiatt nem értette a látomást, ezt a homályt akarja most eloszlatni Gábiel; 23. vers.)

„Hetven hét szabatott a te népedre és szent városodra.” (A „szabatott”-nak fordított héber szó – chátak – elsődleges jelentése: „levágni, leszabni” valamiből. A 70 hét tehát a korábban jelzett hosszabb, 2300 éves időszakból vágatják le; 24. vers.) Kétszer is szerepel tehát a „látomás” szó ebben a szakaszban. Vajon milyen látomásról van szó? A 9. fejezetben nem olvasunk arról, hogy a próféta látomást kapott volna. A Gábiel személyével kapcsolatban tett megjegyzés (a 21. vers) céloz is arra, hogy az „előbbi”, az előző látomásról van szó.

Isten „messziről érti minden gondolatunkat”, azt a szót is érti, ami „még a nyelvünkön sincs” (Zsolt. 139,2., 4). Ezért Dániel imádsága esetében sem csupán a kimondott szavakra válaszolt Isten, hanem a mögöttük lévő gondolatokat, aggodalmat is értette, s ennek megfelelően adott választ a prófétának Gábiel által. Gábiel azonnal – magyarázata kezdetén – levette a nagy lelki terhet Dánielről, amely előző látomása félreértése, illetve meg nem értése miatt nyomasztotta őt. Világosan kijelentette neki, hogy csak 70 hét, azaz a prófétai nap-év elv értelmében 490 év „vágatott le” a vég idejéig terjedő 2300 esztendőből Jeruzsálemre és a zsidó népre vonatkozóan. Csupán ennyi, csak a 490 évet átfogó első szakasz vonatkozik a hosszú, 2300 évből a zsidó népre és Jeruzsálem városára, illetve a jeruzsálemi szentélyre. A kijelentés nem arról szól tehát, hogy Isten meghosszabbítaná a Jeremiás próféciájában meghatározott 70 évet – biztosította Isten Dánielt, Gábiel magyarázata által.

4. Milyen kezdő időpontot jelöl meg a prófécia a 490 év - és egyben a 2300 év - kiindulópontjával?

Dán. 9,25 „Tudd meg azért és vedd eszedbe: A Jeruzsálem újraépítettése felől való szózat keletkezésétől ...”

A meghatározás világos: a Jeruzsálem újjáépítése felől való szózat „kimenetelétől”, azaz keletkezésétől, hatálybalépésétől kell számítani a 70 hetet, illetve a 2300 évet is, amelyből ez az időszak „levágatott”. Három királyi rendelet született a babiloni fogság után, amelyek a fogoly nép hazatérését, és templomuk, városuk felépítését engedélyezték, illetve támogatták: i. e. 536/535-ben Círusz rendelete, i. e. 520-ban (Nagy) Dárius rendelete, i. e. 457-ben Artaxerxész Longimanus rendelete³.

Sok magyarázó számította a 490 évet Círusz rendeletétől, mivel ez volt az első és legnevezetesebb rendelet. A szöveg pontos megfigyelése azonban bizonyosságot ad arra vonatkozóan, hogy melyik rendeletre utalt az isteni kijelentés. Arról a rendeletről van szó, amelynek nyomán maga Jeruzsálem városa, „az utcák és a városfalak” épülnek fel, mégpedig „viszontagságos időben”. Olyan precíz meghatározás ez, hogy nem lehet eltévedni. Az első két rendelet csak a templom felépítésére vonatkozott. Kizárólag a harmadik vonatkozott magának a városnak a megépítésére, és ez történt „viszontagságos időben”, amint erről Ezsdrás–Nehémiás könyve tudósít.

³ Köztük Károlyi Gáspár is a *Vizsolyi Biblia* széljegyzetében.

A városfalak megépítése azért volt fontos lépés a helyreállítás munkájában, mert enélkül nem lehetett benépesíteni, fővárossá tenni Jeruzsálemet. A kerítetlen város nem volt biztonságos, illetve gyakorlatilag lakhatatlan volt az ókori világban (vö. Péld. 25,28). A templomépítést is megakasztotta ugyan egyszer a samaritánusok ellenségeskedése, a szövegben azonban a városról és a városfalakról van szó, ezenfelül a harmadik rendelet utáni városépítésnél kezdettől fogva mindvégig tartott a háborús viszontagság. Az építkezés vezetője – Nehémiás – ezt írja könyvében e viszontagságokról: (Neh. 4.17-18; 21., 23.)

Még egy igen jelentős szempont: a harmadik rendelettel teljes lett Júda nemzeti restaurációja (helyreállítása). Nemcsak fővárosukat állíthatták helyre – a városfalak megépítésével és a város benépesítésével (7. fejezet) –, hanem önkormányzatot is kaptak a birodalomban. Az írástudó Ezsdrás – aki a rendelet kiadatásában közreműködött – királyi meghatalmazást kapott a hazatértek társadalmának bizonyos mértékű megszervezésére (Ezsdr. 7,25), a segítségére jövő Nehémiás pedig, aki eredetileg a perzsa király pohárnoka volt, már kifejezetten helytartói rangot kapott (Neh. 5,14). Artaxerxész Longimanus i. e. 457-ben kiadott rendelete⁴ volt tehát a zsidóság újonnan szervezett nemzeti és vallási életének tényleges kezdőpontja a babiloni fogság után.

A régi próféciamagyarázók közül is többen felismerték, hogy Artaxerxész rendelete az a királyi „szózat” vagy rendelet, amelytől a Dániel könyve 9. fejezetében megjelölt időtávolságokat számítani kell. Isaac Newtont (1642–1727) idézzük: „*Itt egy hetet hét esztendővel számítva 490 esztendőt kell venni, attól az időtől, amikor a szétszórt zsidók újból egy néppé és egy várossá váltak, amikor ismét visszatértek a politikához... Ez Artaxerxész Longimanus uralmának hetedik évében történt, amikor Ezsdrás a zsidóság egy csoportjával visszatért a fogságból, és újból felélesztette a zsidók istenimádását. A király rendelete következtében minden országrészben magisztrátusokat létesítettek, hogy megítéljék és kormányozzák a népet Isten és a király törvényeinek megfelelően (Ezsdr. 7,25). A fogságból csupán két visszatérés történt, a zorobábeli és az ezsdrási. A Zorobábel-féle alatt csak azt a parancsot kapták, hogy építsenek egy templomot, az Ezsdrás-félénél viszont először alkottak politikai testületet, vagy várost saját kormányzásuk alatt.*” (Daniel and the Apocalypse c. művéből; idézi: L. E. From: *The Prophetic Faith of our Fathers* II., Washington, 1948, 662–663. o.)

5. Milyen időszakokra osztja a prófécia a 70 évhetet, és milyen történések kapcsolódnak az egyes időszakokhoz? Hogyan teljesedett be a történelemben az a jövendölés, hogy a Messiás „7+62 hét után⁵”, vagyis Artaxerxész rendelete után 483 esztendővel jelenik meg és öletik meg?

Dán 9,25., 26 „Tudd meg azért és vedd eszedbe: A Jeruzsálem újraépítése felől való szózat keletkezésétől a Messiás-fejedelemig hét hét és hatvankét hét van, és újra megépítetnek az utcák meg a városfalak, mégpedig viszontagságos időkben... Hatvankét hét után kiírtatik a Messiás...”

Dán 9,27/a „És egy héten át sokakkal megerősíti a szövetséget.”

⁴ Artaxerxész uralkodása 7. évének 1. hónapjában jelent meg a rendelet: Ezsdr. 7,7. Egyértelmű történelmi dátum ez: i. e. 457 ősze. Vita tárgyát csupán az képezte egy ideig, hogy milyen időszámítást használtak a zsidók, köztük Ezsdrás is a fogságban, számkivetésük földjén, az uralkodók uralkodási éveinek meghatározásánál. Ókori dokumentumok alapján bizonyossá vált, hogy mindenkor ősztől, a vallási év 7. hónapjától (október) számolták a polgári újévet, és ezzel együtt a királyok uralkodási éveit is. Ezt figyelembe véve esik Artaxerxész 7. évének 1. hónapja i. e. 457. őszére.

⁵A héber szövegben a 26. versben „*után*” szerepel, nem pedig „*múlva*”, mintha közvetlenül a 62 hét elteltkor öletnék meg a Messiás.

(Válaszoljunk az igék alapján, kitöltve a táblázatot:
70 hét felosztva:

..... hét + hét + hét = hét

..... év + év + év = év

A következő eseményeknek kellett történni ezekben az időszakokban:

1. szakasz 2. szakasz 3. szakasz

.....)
.....)

Amikor azt mondja a jövendölés, hogy 7 hét és 62 hét, azaz 483 év van a Messiás fejedelemig, igazolva láthatjuk ezt a következtetést, hogy az „*elfedeztessék a bűn és elhozassék az örök igazság*” részlet a 24. versben a Messiás megjelenésére vonatkozik, mert a következő mondatban már egészen nyílt szóval szól a prófécia a „*Messiás-fejedelem*” érkezéséről.

B. Pascal, a 17. századi természettudós és gondolkodó, aki komoly figyelmet szentelt a bibliai próféciaíknak, a következőket írja: „*A Jeruzsálem újraépítése felől való szózat keletkezésétől a Messiás fejedelemig hét hét és hatvankét hét van. (A zsidók a számokat részekre szokták osztani, s mindig a kisebbiket tették előre.) Hét hét meg hatvankettő, tehát hatvankilencet jelent: a hetvenből így fennmaradt a hetvenedik. A hatvankét hét után⁶ pedig kiirtatik a Messiás. Krisztust tehát a hatvankilenc hét elteltével ölik meg, vagyis az utolsó héten.*” (Gondolatok, 722. töredék.)

„*Gábriel az eddig csak általánosságban mondottakat bővebben fejt ki, és pontosabban adja elő, s részletezve a 70 évet, felosztja azokat: 7, 62 és 1 évhétre. Az első időszakban újra felépül a lerombolt Jeruzsálem, a második végén – mely az utolsó előkészület ideje a Messiás fogadására – fellép a Messiás... A harmadik időszakban... megöletik a Messiás.*” (Huber Lipót, i. m., 664–665. o.)

6. Mikor jár le tehát a 2300 év, ami az Isten háza feletti ítélet kezdőpontja? Milyen esküvéssel megerősített isteni kijelentés van érvényben ettől kezdve?

Jel. 10,1, 5-7 „**Láttam egy másik, erős angyalt az égből leszállani, aki felhőbe volt öltözve, a fején szivárvány volt, és az orcája olyan volt, mint a Nap, a lábai mint a tűzoszlopok...**

Az angyal, akit láttam állni a tengeren és a földön, felemelte kezét az égre, és megesküdött arra, aki örökkön örökké él, aki teremtette az eget és a benne valókat, a földet és a benne valókat, a tengert és a benne valókat, hogy idő többé nem lesz, hanem a hetedik angyal szavának napjaiban, mikor trombitálni fog⁷, akkor elvégzettetik az Istennek titka, amint megmondta az ő szolgálóinak a prófétáknak.”

(Miért bizonyos, hogy Jézus esküje Dániel könyvére, azon belül a 2300 éves próféciaakra vonatkozik?⁸ Vö. Dán 10, 5-6 és 12, 5-7.)

6 A héber szövegben a 26. versben „*után*” szerepel, nem pedig „*múlva*”, mintha közvetlenül a 62 hét elteltekor öletnék meg a Messiás.

⁷ Pontosított fordítás szerint

⁸ Jel 10,1., 5-7 részletes magyarázatát lásd: Vankó Zsuzsa: *Jézus Krisztus Apokalipszise* 3. kötet, 76-94.o.)

Ha a 70 év, azaz a 490 év, valamint a 2300 év kezdőpontja egyaránt i. e. 457, akkor a 2300 év vége, azaz a mennyei ítélkezés kezdete: 1844 (2300-457=1843 időszámítás után, illetve a 0. év hiánya miatti eltolódást hozzáadva: 1844).

A 2. kérdésnél említett Biblia-magyarázók is 1843/44-ben vagy 1847-ben határozták meg a profetikus idő lejártát, attól függően, hogy mennyire pontosan tudták meghatározni történelmileg a kezdőpontot.

A tanulmányhoz kapcsolt függelékben közölt idézetek tanúsítják, hogy 70 hétre vonatkozóan általánosan ismert és elismert a prófétai nap-év elv keresztények körében. Akkor viszont nyilván ugyanez érvényes az ugyancsak Dániel könyvében szereplő 2300 napra vonatkozóan is. Különös, hogy ma mennyire nem foglalkoztatja a keresztény magyarázókat ennek az időszaknak a vége, az időpont és az, ami akkor történik.

Különleges jelentőségű ez a prófécia azért is, mert ezt követően nincs több meghatározott profetikus idő, hanem a megváltási terv befejező szakaszában vagyunk, amit Jézus bizonytalan időben (Mát. 24,36) bekövetkező eljövetele zár le. Krisztus esküvéssel erősíti meg ezt, ami abszolút bizonyosságot jelent (vö: Zsid. 6,16-18). Egyikünk sem tudhatja tehát, hogy meddig tart még a kegyelemidő Jézus főpapi szolgálata, vagyis a vizsgálati ítélet befejezéséig.

FÜGGELÉK A 10. TANULMÁNYHOZ

A prófétai nap-év elv ismertsége a keresztények körében a Dániel 9. fejezetében foglalt messiási prófécia tekintetében

A következő idézetek tanúsítják a prófétai nap-év elv elfogadását a 70 hétre vonatkozóan, mind katolikus, mind protestáns írásmagyarázók körében, mai magyarázókat is beleértve:

Az eredeti, 1590-es kiadású vizsolyi Bibliából idézzük Károlyi Gáspár megjegyzéseit, amelyek itt nem széljegyzetben vannak, hanem a szövegbe iktatott apróbb betűs, terjedelmes kitérő magyarázatban, mely ezt a címet viseli: A 24, 25, 26 és 27. verseknek világos magyarázata. Mai helyesírással és a nyelvezet megértését nehezítő régiességek lecsiszolásával idézünk néhány részletet:

„Mintha azt mondaná [az Úr Dánielnek]: Amely népért és városért te ilyen szorgalmassággal törekszel, annak a népnek szabadulására és amaz városnak megépítésére 70 hetet rendelt Isten. De nemcsak erre, hanem a Messiás elbocsátására is rendelte ezt az időt. Mert Isten nemcsak a nép szabadulására nézve hallgatott meg téged, hanem a Messiás elbocsátása felől is. Azaz Isten nemcsak a babiloni fogságból szabadítja meg a népet, és nemcsak Jeruzsálemet építi meg, hanem a megígért Messiást is elbocsátja, aki a népet lelki fogságából szabadítja meg, és lelki várost épít. Mivelhogy azt mondja, hogy Isten mindezekre hetven hetet rendelt, meg kell látnunk, mennyi időt tesz ez. A Szentírásban kétféle hét van. Az első rendbeli hetek nap-szám szerint való hetek, melyek hét napból állnak... A másodrendbeli hetek esztendőszám szerint való hetek, melyek hét esztendőből állnak (3Móz. 25,8). Az angyal azért nem napok, hanem esztendők hetéről szól, melyek mindenestől 490 esztendőt tesznek, mert $70 \times 7 = 490$. Azért azt mondja az angyal, hogy a nép hazamenetelére, a város és a templom megépülésére és a Messiás elbocsátására (halálára és feltámadására) 490 esztendőt rendelt Isten. A rabság és Isten haragja 70 esztendeig volt, az Ő kegyelmességét azonban hétszerte nagyobbra terjeszti Isten, tudniillik hétszer hetven esztendőre”.

Huber Lipót, katolikus teológus ilyen érveket sorakoztat fel amellel, hogy 70 hét esetében év-hetekről van szó, mert a napok kétségtelenül esztendőket jelentenek: *„Hogy e jövődőlésben a hetek alatt nem közönséges (7 napos) hetek, hanem a régi zsidóknál, az időszámításnál szintén használt évhetek, vagyis hét esztendőből álló időszakok értendők, abban a régi zsidó értelmezők egyetértettek, s ebben kezdettől fogva megegyeztek velük a keresztény írásmagyarázók... S hogy csakis e hagyományos felfogás felel meg a jövődőt kinyilatkoztató Isten szándékának s a jövődőlés szövegének, az kitűnik először is a jövődőlés céljából. Gábiel ugyanis vigasztalni akarta Dánielt és népét, pedig ugyancsak sovány vigasz, ha szavainak értelme az lett volna, hogy Jeruzsálem, leendő felépítése után, csak hetven*

közönséges hetet, tehát alig két esztendő fog megérni újabb – s végleges – lerombolásáig. Hogy évhettek értendők, kitűnik abból is, mert képtelenség, hogy a város hét közönséges hét, azaz 49 nap alatt felépüljön, s egyáltalában lehetetlen, hogy az e jóslatban előre hirdetett sok és nagy esemény mind oly rövid idő (490 nap) alatt végbemenjen, amekkorát a hetven hét, hétnapos hetek feltevése mellett nyújt. Tehát sem Gábiel angyal, sem Dániel próféta nem érthetett e jóslatban a hetek alatt közönséges heteket.” (I. m., 662–663. o.)

„Dániel szeretné tudni, hogy népe mikor szabadul meg a fogságból. Az angyal kitágítja a jövendölés kereteit, és nemcsak a hetvenéves rabság lejártáról, hanem többről, 70 évhétről beszél... Az Emberfia eljövetele és annak ideje van megadva a jövendölésben, amely Krisztus szavai szerint és az állandó keresztény hagyomány szerint is messiási jövendölés, vagy egyenesen, vagy tipikusan (előképként). A számításban azonban nehézségek merülnek fel, mert nem tudjuk, melyik rendeletre hivatkozik a szerző, és milyen éra [időszámítási rendszer] szerint számol.

Az egyházatyáktól kezdve sokan a rendeleten I. Artaxerxész 7. éve, Kr. e. 458. évi rendeletét értik. [Artaxerxész 7. éve Kr. e. 458, ha figyelmen kívül hagyjuk a zsidó őszőlől őszig számítás használatát.] Ha ehhez az évhez hozzáadjuk a 7+42 évhetet, Krisztus u. 25-ig jutunk. A következő hét közepén halt meg Jézus Krisztus... Újabb katolikus magyarázók szerint a jövendölés betű szerint a Makkabeus-korra vonatkozik (a 8. és a 11. fejezet közé van ékelve), tipikusan (előképként) azonban a messiási korra vonatkozik... Az Egyház erről a jövendölésről nem adott ki hivatalos magyarázatot.” (Az 1973-ban kiadott új fordítású katolikus Biblia Dániel 9. fejezetéhez fűzött jegyzetéből, 1052. o.)

„70 évhétre osztja be a Dán. az időt... A 70 évhét megint csak szakaszokra oszlik: 7–62-fél-fél... A 25. versben említett Messiás egy olyan személy, aki az exilium [fogság] végén élt. Pontosán nem lehet megállapítani, hogy kire gondol Dániel. A magyarázók vagy Kyrosra gondolnak (vö. Ésa. 45,1; 2Krón 36,20 kk.), vagy pedig Józsuá főpapra. A nágid szó ugyan fejedelmet jelent, viszont a Dán. 11,22-ből nyilvánvaló, hogy a nágid szó a főpapra is vonatkoztatható. A második periódus 62 évhéig tart... A 26. versben szereplő »Messiás« III. Oniás lehetett. Az ő főpapi méltóságából való eltávolítására utal a 26a, a 26b pedig kivégeztetésére... A harmadik periódus csak egy évhéig tart... Az évhét felénél IV. Antiokhosz Epiphanész megszünteti a templomban a naponkénti kétszeri áldozatot... Az igehirdető nem akkor magyarázza helyesen ezt az ószövetségi textust, ha kiragadja kortörténeti összefüggéséből, és a »Messiás« személyén Krisztust érti. Krisztusról nem szólhatott Dániel, de Krisztusra nézve igen.” (A Szentírás magyarázata, Református Jubileumi Bibliakommentár, Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1963, 786–787. o.)

A számítások nem pontosak, a protestáns magyarázat pedig elszomorítóan téves értelmezés, de az „évhét” fogalmát, azaz a prófétai nap-év elv érvényét a 70 héttel kapcsolatban egyik magyarázat sem vitatja.

XI. Kiknek a bűneit törölheti el Jézus véglegesen? - 2013. december 14.

Bevezetés

A templom – vagy más néven a szentély-szolgálat – minden egyes személye, tárgya, cselekménye a Megváltó hatalmas isteni művéről szól. A megváltásról és a Megváltóról. A szabadításról és a Szabadítóról. Az eszme és az azt megvalósító Személy kapcsolata kölcsönös. Megváltásunk elvét Jézus Krisztus által még teljesebben érthetjük meg. Ugyanakkor Jézus minden cselekedetével a törvényt erősíti meg. A templom- vagy szentélyszolgálat ezeröttszáz éven át csak kifejezési eszköz volt. „*Mondom pedig néktek, hogy a templomnál nagyobb van itt*” (Máté 12,6). Mostani tanulmányunkban a megváltási terv utolsó szakaszában értünk küzdő Megváltónk tanításait idézzük fel.

1. Mi mindent vagyunk hajlamosak elfelejteni Jézus Krisztus személyét és tanításait illetően?

Ján. 8,24 „Azért mondom néktek, hogy a ti bűneitekben haltok meg: mert ha nem hiszitek, hogy én vagyok, meghaltok a ti bűneitekben.”

Jel. 2,1. „Az Efésusbeli gyülekezet angyalának írd meg: Ezeket mondja az, aki az ő jobbkezeiben tartja a hét csillagot, aki jár a hét arany gyertyatartó között.”

Jel. 2,8. „A Smirnabeli gyülekezet angyalának pedig írd meg: Ezt mondja az Első és Utolsó, aki halott vala és él.”

Jel. 2,12. „A Pergámumbeli gyülekezet angyalának írd meg: Ezt mondja az, akinél a kétélű éles kard van.”

Jel. 2,18. „A Thiatirabeli gyülekezet angyalának pedig írd meg: Ezt mondja az Isten Fia, akinek szemei olyanok, mint a tűzláng, és akinek lábai hasonlóak az izzó fényű érczhez.”

Jel. 3,1/a. „A Sárdisbeli gyülekezet angyalának is írd meg: Ezt mondja az, akinél van az isteni hét lélek és a hét csillag: Tudom a te dolgaidat...”

Jel. 3,7. „A Filadelfiabeli gyülekezet angyalának is írd meg: Ezt mondja a Szent, az Igaz, a kinél a Dávid kulcsa van, aki megnyitja és senki be nem zárja, és bezárja, és senki meg nem nyitja.”

Jel. 3,14. „A Laodiceabeli gyülekezet angyalának is írd meg: Ezt mondja az Ámen, a hű és igaz bizonyosság, az Isten teremtésének kezdete.”

Egy 20. századi magyar költő gyakori felsóhajtása volt: „Csak egy óráig komolyan vennénk Jézust!” (Pilinszky János: *Csend és közelség*, Lazi Kiadó, Szeged, 2013.)

Önmagunk bűvöletében élünk. A hívő ember is, ha megtérése után nem törekszik napról napra a megszentelődésben, nem ölti föl Krisztus képmását. Ő is gyakran önmaga bűvöletében él, csupán vallásos frázisokkal áztatja magát és másokat. A hit cselekedetek nélkül megholt önmagában. Ne szóval szeressünk, se nyelvvel, hanem cselekedettel és valósággal. A Jézusért való elszánt, céltudatos és kitarító munkában nyerhetjük el Megváltónk jellemét.

Valamit mindig elfelejtettek Jézus Krisztusról még hívő népei körében is. Különben nem kellene minduntalan bemutatkoznia a Jelenések könyvebeli hét levele elején. A felejtés ellenében Jézus csupán azt erősíti meg, ahogy a maga teljességében megjelent a látomássorozat legelején (Jel. 1. fejezete szerint). Csak az idők legvégén lesz teljes a Krisztus iránti szeretet azok részéről, akik valóban várják őt, és szeretnének nemcsak találkozni Vele, de belépni az ő társaságába egy örökkévalóságra.

„Hitünk megvallásával egy egyház tagjaivá lehetünk, de ez nem elég. Az mutatja meg, hogy valóban kapcsolatban vagyunk-e Krisztussal, hogy milyen a jellemünk és magatartásunk. Ha nem termünk gyümölcsöt, akkor nem vagyunk igazán élő szőlővesszők...” (E. G. White: *Jézus élete*, 676/magyar 584)

„A menny aszerint ítéli meg használhatóságunkat, hogy tudunk-e úgy szeretni, ahogyan Jézus szeretett, és munkálkodunk-e úgy, ahogyan Ő munkálkodott” (E. G. White: *Apostolok története*, Budapest, 1978. 378.)

2. Adott-e Jézus Krisztus ígéretet arra vonatkozóan, hogy a vég idején az Ő győzelméhez hasonló győzelemre juttatja az igazság követőit?

Jel. 10,7 „Hanem a hetedik angyal szavának napjaiban, mikor trombitálni kezd, akkor elvégeztetik az Istennek titka, amint megmondta az ő szolgálóinak a prófétáknak.” (vö. Ján. 19,30)

Jel. 3,21 „Aki győz, megadom annak, hogy az én királyiszékembe üljön velem, amint én is győztem és ültem az én Atyámmal az ő királyiszékében.”

Ef. 5, 25-27 „... A Krisztus is szerette az egyházat, és Önmagát adta azért, hogy azt megszentelje, megtisztítván a víznek fürdőjével az ige által, hogy majd Önmaga elébe állítsa dicsőségben az egyházat, úgy hogy azon ne legyen szeplő, vagy sömörgözés, vagy valami afféle; hanem hogy legyen szent és feddhetetlen.”

Az első hallásra fölfoghatatlan és hihetetlen ígéret biztos bibliai kijelentés. Kétkedésünk sem hiúsíthatja meg valóra válását, legfeljebb csak saját életünkben. Jézus mindig is ígéretet tett arra, hogy nem csupán saját győzelme megvalósításáért érkezett földünkre, hanem az igazán Benne hívőket az övéhez hasonló tapasztalatban kívánja részesíteni. Őrá figyeljünk, Neki higgyünk, ne saját alkalmatlanságunk érveit sorakoztassuk fel! „Isten szolgálatában nincs helye kétségbeesésnek” (E. G. White: *Apostolok története*, im. 163.)

„Minden elképzelhető jószág és mennyei gondolkodás áradni fog abból a személyből, aki Jézusra, hitünk szerzőjére és bevégzőjére tekint. Jézusra tekints fel hát, ne az emberekre!” (E. G. White: *1888-as anyagok/Kiben bízhatunk?* 1226/a)

„Lehetetlenség elnyomni azt, ami a szívben él.” (E. White: *1888-as anyagok/Kiben bízhatunk?* 1334)

„Csakis a hűségesek nagyok Isten szemében.” (E. White: *1888-as anyagok/Kiben bízhatunk?* 545/c)

3. Mi a legfőbb akadály annak, hogy elérjük a Jézus Krisztushoz hasonló jellemet?

Zsolt. 32,3-4 „Míg elhallgattam, megavultak csontjaim a napestig való jajgatás miatt. Míg éjjel-nappal rám nehezedett kezed, életerőm ellankadt, mintegy a nyár hevében.”

Zsolt. 51,4 „Egészen moss ki engem az én álnokságomból, és az én vétkeimből tisztíts ki engem.”

Mát. 18,3-5 „Bizony mondom néktek, ha meg nem tértek, és olyanok nem lesztek, mint a kis gyermekek, semmiképpen nem mentek be a mennyek országába. Aki azért megalázza magát, mint ez a kis gyermek, az a nagyobb a mennyeknek országában. Aki egy ilyen kis gyermeket befogad az én nevében, engem fogad be.”

A valódi megtérés hiánya, vagy a valódi megtérés utáni visszaesés azzal a veszéllyel fenyeget, hogy könnyelműen vesszük azt, ami Istentől elválaszt bennünket: a bűnt. Könnyelműség, felelőtlenség jellemzi életünket. Ha nincs igazi bűnbánat, aligha szabadulhatunk meg bűneinktől.

Gyakran ránk is igaz, hogy vallásosak vagyunk, hívőknek mondanak mások, de nem vagyunk istenfélők. Pedig a világnak szóló üzenetünk is így kezdődik: „*Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget...*” (Jel. 14, 7/a)

„*Az önámítás vétke telepszik gyülekezeteinkre. Sokak vallásos élete hazugság csupán.*” (E. G. White: 1888-as anyagok, Kiben bízhatunk? 1026. o.)

Az igazi megtérés akadályaként egy sokak számára talán láthatatlan szál kötözi meg az embert: bizonyos bűnök rejtett szeretete.

„*Az emberek bűnöket fogadnak a fejükben, amelyeket csupán az alkalom hiánya miatt nem visznek végbe. Isten törvénye mindezeket számon tartja. Ezek a rejtett, titkos bűnök alakítják a jellemet.*” (E. G. White: 1888-as anyagok, Kiben bízhatunk? 374. o.)

Az igazi szégyenből lesz büntudat, abból bűnbánat és bűnvallomás. A folyamat legelején azonban Isten ismerete, Isten törvénye áll. Ha Istennel valóban találkozunk, akkor gyermeki lelkiület kell, hogy megszülessék bennünk, hiszen a bűnbocsánat utáni élet – újrakezdés.

4. Mikor történik meg egy bűnnel egy valóságosnak nevezhető leszámolás?

Jak. 4,8 „**Közeledjétek az Istenhez, és közeledni fog hozzátok. Tisztítsátok meg kezeteket, ti bűnösök, és szenteljétek meg szíveteket, ti kétszívűek!**”

Róm. 12,9 „**A szeretet képmutatás nélkül való legyen. Iszonyodjatok a gonosztól, ragaszkodjatok a jóhoz!**”

Gal. 2,20 „**Krisztussal együtt megfeszítettem. Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus; amely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem és önmagát adta értem.**”

Ha nem a bűnt utáljuk, Krisztust utáljuk. A prófécia a 22. zsoltárban vagy Ézsaiás könyve 53. fejezetében is ezt hangsúlyozza: „*De én féreg vagyok, nem férfiú, az emberek csúfja, a nép utálata...*”, „*Utált és az emberektől elhagyott volt...*”. A valóság ez napjainkban is. A Krisztussal szembeni gyűlölet itatja át a hétköznapiakat. Az emberiség lényegében ma azon fáradozik, hogy Teremtőjét és Megváltóját végleg kitalálja a világból. Nem lehet kérdéses, hogy e mögött ki áll, Sátán tudja, hogy kevés ideje van hátra, el akarja hitetni, ha lehet a választottakat is.

„*Jézusnak, az alázat mintaképeinek fájdalmas tapasztalatok által kellett ismeretet szereznie a megsebzett lélekről, a megtört, vérző szívről, az aggodalmak terhéről, a megkísértett elméről. Krisztus ezt az iskolát járta ki, nekünk is ebben az iskolában kell nevelődnünk, s megtanulnunk együtt érezni az emberiséggel... Jézus mindent tud a kísértés, a bánat, a gyász erősségéből, Jézusnak mondjunk el hát mindent, mindenkor.*” (E. G. White: 1888-as anyagok, Kiben bízhatunk? 1182.)

A bűnt meg kell utálni, hogy szakítsunk vele. Ellenkező esetben semmi sem fog segíteni nekünk. A mai kor mind több és több bűnhöz akar hozzászoktatni, jóllehet „*A bűn legköltségesebb dolog a világon*” (E. G. White: *1888-as anyagok, Kiben bízhatunk?* 310.), akár szellemi, akár anyagi termékeket hasonlítjuk össze. A szellemileg káros könyvek olvasása nemcsak káros, de költséges is, mint az előre gyártott ételek fogyasztása. Mivel az emberek többsége megfontolás nélkül él, a bűn járványszerűen terjed. „*Ne a világ legyen a mi tanítónk! Sohase kérjünk bocsánatot a világtól, mert keresztények vagyunk, és mert igazak merészeliünk lenni.*” (E. G. White: *1888-as anyagok, Kiben bízhatunk?* 1315. o.).

„*Amint a felkent Szabadító igazságosságával öltöztetnek fel minket, olyan hatalommal, olyan erővel rendelkezhetünk, amelyben Isten részesít minket. Akkor nem akarunk többé bűnt elkövetni, már nem vagyunk arra képesek, hogy Krisztus igazságosságával bűnt kövessünk el olyan helyzetben, ahol Krisztus velünk és általunk munkálkodik. Követhetünk el hibákat, tévedésbe is eshetünk, akkor azonban már gyűlölni fogjuk ezeket a bűnöket, melyek Isten Fiának értünk elviselt szenvedését okozták.*” (E. G. White: *1888-as anyagok, Kiben bízhatunk?* 538. o.)

5. Milyen bűnök jönnek vagy ismétlődnek újra, melyek Isten népe sorait meg akarják bontani, a régi testvéreket egymás ellen akarják fordítani?

Jel. 12,9/b „*Ama régi kígyó, aki neveztetik ördögnek és a Sátánnak, ki mind az egész föld kerekiségét elhitei, vetteték a földre, és az ő angyalai is ő vele levettetének.*”

Mát. 24, 24; „*Hamis Krisztusok és hamis próféták támadnak, nagy jeleket és csodákat tesznek, annyira, hogy elhitessék, ha lehet, a választottakat is.*”

Mát. 24,48-49 „*Ha pedig ama gonosz szolga így szólna az ő szívében: Halogatja még az én uram a hazajövetelt, és az ő szolgatársait verni kezdené, a részegesekkel pedig enni és inni kezdene.*”

Jel. 13,8 „*Annakokáért imádja őt a föld minden lakosa, akiknek neve nincs beírva az élet könyvébe, amely a Bárányé, aki megöletett e világ alapítása óta.*”

Sátánt nem érdekli különösebben, milyen fegyvereket visel Isten választottai ellen. Élhet a nyílt istentagadással, de élhet a vallásnak látszó kegyeskedéssel is. Vallja ugyanaz: az embert vagy ezzel, vagy azzal Istentől elszakítani.

Az ateista diktatúra évtizedei után sokaknak fel sem tűnik a vallási diktatúra megszületése.

„*Nem a megvetett bűnösök kicsapongó élete, nem a társadalomból kitaszított, züllött emberek jelentik a bűnözés fellegvárát a földön, hanem az az élet, amely erényesnek, becsületesnek és nemesnek látszik, holott bűnt ápol és vétket melengtet magában. Az ilyen példa igen hathatós bűnre csábító a szenvedélyek ellen küzdő s az örvény szélén tusakodó életnek.*” (E. G. White: *Gondolatok a Hegyibeszédről, Igaz istentisztelet c. fejezet*)

6. A bűn megutálása csak a Krisztushoz való legteljesebb ragaszkodás által jön létre. Mi ennek a gyakorlata?

Zsolt. 91,14-15 „Mivelhogy ragaszkodik hozzám, megszabadítom őt, felmagasztalom őt, mert ismeri az én nevemet! Segítségül hív engem, ezért meghallgatom őt, vele vagyok háborúságában: megmentem és megdicsőítem őt.”

Gal. 5,24 „Akik pedig Krisztuséi, a testet megfeszítették indulataival és kívánságaival együtt.”

Mát. 16, 24-26 „Ha valaki jönni akar én utánam, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztyét, és kövessen engem. Aki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt; aki pedig elveszti az ő életét én érettem, megtalálja azt. Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de a lelkében kárt vall? Avagy micsoda váltságot adhat az ember az ő lelkéért?”

Luk. 14,26 „Ha valaki én hozzám jön, és meg nem gyűlöli az ő atyját és anyját, feleségét és gyermekeit, fitestvéreit és nőtestvéreit, sőt még a maga lelkét is, nem lehet az én tanítványom.”

Ha ragaszkodunk Megváltónkhoz, készek leszünk örökölt és szerzett rossz tulajdonságainkat (természetünket és rossz szokásainkat) megfeszíttetni. Készek leszünk „követni a Bárányt, valahova megy”. (Jel. 14,4), akár azon az áron is, hogy testi-lelki rokonainkkal, testvéreinkkel ellentétbe kerülünk. De a „saját lelkünket is meg kell gyűlölnünk”, ha Krisztussal szembe akar szállni. „Krisztus a mi életünk” (Kol. 3,4 vö. Róm. 8,2; 2 Kor. 4,11; 1Ján. 5,12; Fil. 1,21) Az Őbenne elrejtett élet méltó az élet névre és az örök életre.

„Ápoljad magadban a szeretet, a vallásos odaadás és az áhítat kedvelését. Sokkal jobb, ha a földön mondasz le mindenről, mintha a mennyről mondanál le. Örökdjél gondosan újjaidon, hogy meg ne csússzon a lábad. Minden kívánság és célkitűzés, jól tudod, olyan ismert Isten előtt, mint a fényes nap.” (Ellen White: *Kiben bízhatunk?*, 1189.)

„Az ige, amely kinyilatkoztatja a bűn vétkes voltát, olyan erővel, hatalommal rendelkezik az emberi szív fölött, hogy igazsá tenni, és igaznak tudja megtartani az embert.” (Kiben bízhatunk? 1327.)

Összegzés:

A tanulmányunk címében felvetett kérdésre tehát azt válaszolhatjuk, hogy csak a mélységesen megbánt és megutált, meggyűlölt bűneinket tudja kivetni Isten az életünkből, csak azokat törölheti el véglegesen, melyekről már itt a földön bizonyítottak, hogy sem ebben, sem a jövő világban nem akarunk velük élni. Amint az ige mondja:

1 Ján. 1,9 „Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz, hogy megbocsássa bűneinket és megtisztítson minket minden hamisságtól.”

Zsid. 12: 1-4 „Annak okáért mi is, kiket a bizonyágoknak ily nagy fellege vesz körül, félretéve minden akadályt és a megkönyékező bűnt, kitartással fussuk meg az előttünk levő küzdő tért. Nézvén a hitnek fejedelmére és bevégezőjére, Jézusra, aki az előtte levő öröm helyett, megvetve a gyalázatot, keresztet szenvedett, s az Isten királyi székének jobbára ült. Gondoljátok meg azért, hogy ő ily ellene való támadást szenvedett el a bűnösöktől, hogy el ne csüggedjete lelkitekben elalélván. Mert még végig nem állottatok ellent, tusakodván a bűn ellen.”

XII. A mennyei szentély és a „maradék” egyidejű megtisztítása - 2013. dec. 21.

1. Hogyan tárja elénk Malakiás próféta a megváltási terv bevezető eseményeit, összegző felsorolásban? Vegyük számba, hogy milyen eseményeket említ!

Mal. 3:1-3 „Ímé, elküldöm én az én követemet, és megtisztítja előttem az utat. Mindjárt eljön az ő templomába az Úr, akit ti kerestek, és a szövetségnek követe, akit ti kívántok. Íme, eljön, azt mondja a Seregeknek Ura. De kicsoda szenvedheti el az ő eljövételének napját? És kicsoda áll meg az ő megjelenésekor? Hiszen olyan ő, mint az ötvösnek tüze, és a ruhamosóknak lúgja! Ül, mint ötvös vagy ezüsttisztogató és megtisztítja Lévi fiait, fényessé teszi őket, mint az aranyat és ezüstöt, és igazsággal visznek ételáldozatot az Úrnak.”

(Mi mutatja, hogy ez a messiási prófécia kettős teljesedésű, Jézus első és második adventjére is vonatkozik (vö. Mát. 11,10)? Milyen előkészület történik az Úr dicsőséges hatalomátvétele előtt? Hol jelenik meg ennek során az Úr? Milyen eljövétel következik ezután? Milyen kettős hasonlattal fejezi ki, hogy miként hat minden bűnre és tisztátalanságra ez az eljövétel? Miként következik ebből Lévi fiainak megtisztítása? Kinek a munkájához hasonlítja ezt a megtisztító munkát? Gyors vagy fokozatosan előrehaladó munkát ábrázol a hasonlat?)

Lévi fia a templom szolgái voltak. Megtisztításuk tehát összefügg a templom jelképes értelemben vett megtisztításával. Az Úr megjelenése az Ő templomában magába foglalja az ő megtisztításukat is!

„Ez a szöveg azt a tisztító, nemesítő folyamatot írja le, melyet a seregek Urának kell elvégeznie az emberek szívében. Ez a folyamat a legpróbáratevőbb a léleknek, de csakis ezen az úton lehet eltávolítani belőlünk a salakot. A Mester jól látja, mennyiben szorulunk tisztogatásra mennyei országa számára. Nem hagy minket addig a kemencében, míg teljesen elégünk. Mint ezüstfinomító, úgy látja gyermekeit. Szemmel tartja a tisztító folyamatot, míg csak föl nem ismeri bennünk képmását. Bár gyakran érezzük a szenvedés lángját lobogni körülöttünk, bár olykor reszketünk, hogy teljesen elemészten bennünket, szerető Atyánk ugyanolyan jóságos irántunk, mint mikor fölszabadult a lelkünk, s általa diadalmaskodunk. A kemence hivatása megtisztítani, ragyogóvá tenni, nem pedig megemészteni minket. Isten gondviselése próbára tesz, hogy megtisztítson, mint Lévi fiait, hogy igaz étellel vihessünk áldozatot az Úrnak.” (E. G. White: Szombatiskolai munkás 1905. február 7.)

„Új, élő tapasztalatra van szükségünk az istenfélő életben, hogy Isten akaratát tudjuk cselekedni. Az elmúlt tapasztalatok semmilyen mennyisége nem elegendő a jelen számára. Naponta új kegyelemre, friss erőre van szükségünk a győzelemhez... Mindenkinek vannak egyéni vizsgái és próbái, és ugyanaz a próba csak ritkán jön két ízben. Istennek célja van mindegyikünk életével.” (E. G. White: Review and Herald, 1886. június 22.)

2. Hogyan függ össze a hívő nép második eljövétel előtti megtisztítása a mennyei szentély megtisztításával, Krisztus főpapi szolgálatával más igei kijelentés szerint is?

3Móz. 16,30 „Ezen a napon engesztelés lesz értetek, hogy megtisztítson titeket minden bűnötöktől, megtisztultok az Úr előtt.”

(Csak a szentélyről jelentette-e ki Isten, hogy megtisztul a nagy engesztelési napon? Vö. 3Móz.16,16)

„Mialatt a vizsgálati ítélkezés folyik a mennyben, mialatt a bűnbánó bűnösök bűneit eltávolítják a szentélyből, a megtisztítás különleges munkája, a bűnök eltávolítása megy végbe Isten népe között a földön.” (E. G. White: NK/Korszakok nyomában, A szentek szentjében c. fejezet)

Istennél soha nincsen csak jogi vonatkozású megigazítás, amely érintetlenül hagyná az ember bűnös lényét. Ez érvényesül a bűnbocsánatnál is. Isten akkor bocsát meg egy bűnt, akkor nyilvánítja az embert igaznak vele kapcsolatban, amikor a szívében elfordul tőle, megtisztul belül. Ugyanez a törvényszerűség érvényes a bűnök eltörlésénél is. Isten csak akkor törölheti el egy ember bűneit, ha egész jelleme tisztává lett, ha győzelmet nyert önmaga felett. 3Móz. 16:30 nem vonatkozhat tehát csak a bűnök feljegyzéseinek eltörlésére a mennyei könyvekben, hanem a nép valóságos, jellembeli, cselekedetbeli megtisztítását is magában kell foglalnia.

„Most, midőn nagy főpapunk végzi helyettünk az engesztelés szolgálatát, lássunk hozzá, hogy Krisztusban tökéletességre jussunk. Üdvöztőnk egyetlen gondolattal sem engedett Sátán kísértéseinek. ... Isten Fiában Sátán semmit sem találhatott, ami által legyőzhette volna Őt. Jézus megtartotta Atyja parancsolatait, benne nem volt bűn, amelyet Sátán a maga előnyére kihasználhatott volna. Ilyen állapotban kell lenniük azoknak, akik megállhatnak a nyomorúság idején.” (E. G. White: Bizonyágtételek, V. kötet, 214. o.)

3. Hogyan hívják fel további igék is a figyelmünket arra, hogy az életszentség magas fokára kell eljutnunk a mennyei szentély megtisztítása idején, a kegyelemidő lezártaig, míg tart a főpap közbenjárása értünk?

2Pét. 3,11. 14. „Mivelhogy azért mindezek felbomlanak, milyeneknek kell lennetek néktek szent életben és kegyességben, ... Annakokáért szerettem, ezeket várván, igyekezzetek, hogy szeplő nélkül és hiba nélkül valóknak találjon titeket békességben!”

Jel. 3,18. 21. „Azt tanácslom neked, hogy végy tőlem tűzben megpróbált aranyat, és fehér ruhákat... Aki győz, amiképpen én is győztem, az királyi székbe ül énvelem...”

Jel. 7, 9, 13-14. „Azután láttam: Íme egy nagy sokaság, amelyet senki meg nem számlálhatott, minden nemzetből, törzsből, népből és nyelvcsoporthoz. A trón előtt és a Bárány előtt álltak fehér ruhába öltözve, pálmaágakkal a kezükben. ... Ekkor megszólított engem az egyik vén: Kik ezek, akik itt állnak fehér ruhába öltözötten? Honnan jöttek? Feleltem néki: Uram, te tudod. Ekkor ő így szólt: Ezek azok, akik a nagy nyomorúságból jöttek, akik kimosták, kifehérették ruhájukat a Bárány vérében.¹

Jel. 19,7-8 „Örüljünk és örvendezzünk, és adjunk dicsőséget neki, mert eljött a Bárány menyegzője, és az ő felesége elkészítette magát. Adatott annak, hogy felöltözzék tiszta és ragyogó fehér gyolcsba; mert a fehér gyolcs a szenteknek igazságos cselekedetei.”

Jel. 22,11-12 „Aki igazságtalan, legyen igazságtalan ezután is, aki tisztátalan, legyen tisztátalan ezután is, aki igaz, legyen igaz ezután is, és aki szent, szenteltesse meg ezután is. Íme hamar eljövök, és az én jutalmam velem van, hogy megfizessék mindenkinek, amint az ő cselekedete lesz.”

¹ Jelenések könyve új fordítása (Vankó Zsuzsa)

(Mely kifejezések utalnak a fenti igékben arra, hogy az igaz jellem magas szintjét nem önerejéből éri el Isten népe? Mely kifejezések utalnak viszont arra, hogy személyes odaszánásunk, komoly igyekeztünk is szükséges e szint eléréséhez?)

„Most kell szeplőtlenül megtartanunk magunkat és gyermekeinket a világtól. Most kell megmosnunk és megfehéríteni ruhánkat a Bárány vérében. Most kell felülkerekedni büszkeségünkön, szenvedélyeinken és lelki restségünkön. Most kell felébredni, és elszánt igyekezettel kiegyensúlyozottá tenni jellemünket. »Ma, ha az Ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek szíveteket!« Amikor kiadják majd a rendeletet és az emberekre ráütik a pecsétet, jellemünk tiszta és szeplőtlen marad az örökkévalóságra” (E. G. White: *Bizonyságtételek V. köt.*, 215-216. o.)

„Akik akkor élnek a földön, amikor Krisztus közbenjárása szünetel a mennyei szentek szentjében, azoknak a szent Isten előtt közbenjáró nélkül kell megállniuk. Ruhájuknak mentesnek kell lennie minden folttól. Jellemüknek a reá hintett vér által minden bűntől tisztává kell válnia. Isten kegyelme és saját szorgalmas igyekezetük által győztesnek kell lenniük a gonosszal folytatott harcban.” (E. G. White)

4. Hogyan szól az Írás a megtisztítás eszközéről?

Dán. 12,10 „Megtisztulnak, megfehérednek és megpróbáltatnak sokan...”

Ésa. 4,2-3 „Lesz, hogy aki Sionban meghagyatik, és Jeruzsálemben megmarad, szentnek mondatik, minden, valaki Jeruzsálemben az élők közé beíratott. Ha elmosta az Úr Sion leányainak undokságát, és Jeruzsálem vérért eltisztítja belőle az ítélet lelkével, a megégetés lelkével.”

Jel. 3,18/a–19 „Azt tanácsolom neked, hogy végy tőlem tűzben megpróbált aranyat, ... Akiket én szeretek, megfeddem és megfenyítem, légy buzgóságos azért, és térj meg!”

Vö. 1Pét. 1,7 „Hogy a ti kipróbált hitetek, ami sokkal becsesebb a veszendő, de tűz által kipróbált aragnál, dicséretre, tisztességre és dicsőségre méltónak találtassék a Jézus Krisztus megjelenésekor.”

(Minek a szimbóluma a tűz az Írásban? Lásd még: 1Pét 4,12-13; Mát 3,11; Luk 12,49-51)

„Miközben Sátán a lelkek megrontására tör, Isten elküldi angyalait, hogy vigasztalják és oltalmazzák népét a veszély idején. Sátán támadásai hevesek és eltökéltek, csalásai, csábításai rettenetesek, azonban az Úr szemmel tartja népét, hallja kiáltásaikat. Nyomorúságuk nagy, a tüzes kemence már-már megemészti őket, azonban az ötvös megőrzi, és mint a tűzben megpróbált aranyat, kihozza őket. A legkeményebb próba idején ugyanolyan erős és gyengéd a szeretete gyermekei iránt, mint a jólét napfényes napjaiban. Szükséges, hogy a tüzes kemencébe kerüljenek, mert mindannak, ami bennük földi, ki kell égnie, hogy tökéletesen visszatükrözthessék Krisztus képességét.” (E. G. White: *NK/Korszakok nyomában*, A nyomorúságos idő c. fejezet)

A megpróbáltatások közepette tanul meg Isten népe igazán imádkozni. Ez viszont győzelemre segíti őket önmaguk, bűneik felett.

„Akik megragadják Isten ígéreteit, mint Jákob, akik olyan buzgók és állhatatosak, mint amilyen ő volt, azok hozzá hasonlóan győzni fognak. De akik nem hajlandók önmagukat megtagadni, és Istennel küzdeni, akik nem imádkoznak áldásaiért buzgó kitartással, azok nem kapnak áldást... Mondjunk le inkább önző kedvteléseinkről, mintsem elhanyagoljuk az Istennel való beszélgetést! A legnagyobb szegénység és a leginkább önmegtagadó életkörülmények jobbak az Ő jóváhagyásával, mint a gazdagság, méltóság, kényelem - anélkül. Időt kell szakítanunk az imádkozásra.” (E. G. White: *NK/Korszakok nyomában: A nyomorúságos idő c. fejezet*)

5. Mi minden okból szükséges, hogy „tökéletes néppé” legyenek a hívők a kegyelemidő végső szakaszában?

Luk. 1,17 „[Keresztelő Jánosról mondja az Ige] Ő előtte fog járni az Illés lelkével és erejével, hogy az atyák szívét a fiakhoz térítse, és az engedetleneket az igazak bölcsességére, hogy készítsen az Úrnak tökéletes népet.”

Ef. 5,27 „Hogy majd Önmaga elébe állítsa dicsőségben az egyházat, úgy hogy azon ne legyen szeplő, vagy sömörködés, vagy valami afféle, hanem hogy legyen szent és feddhetetlen.”

Jel. 14,1., 4-5 „Láttam, és íme egy Bárány állt Sion hegyén, és ő vele száznegyvennégy ezer, akiknek homlokán írva volt az ő Atyjának neve. Ezek azok, akik asszonyokkal nem fertőztették meg magukat, mert szüzek. Ezek azok, akik követik a Bárányt, valahová megy. Ezek áron vétettek meg az emberek közül Istennek és a Báránynak zsengeiül. Az ő szájukban nem találtatott álnokság, mert az Istennek királyi széke előtt feddhetetlenek.

(Kiről mondja rajtuk kívül az Írás azt, hogy „szájában nem volt álnokság”? Lásd: Ésa. 53,9. Miért „tökéletes ember az, aki szájával nem vétkezik”? Lásd Jak. 3,2; Mát. 12,34/b–35., 37)

Jézus első adventje előtt Keresztelő János által kezdte el készíteni az Úr azt a „tökéletes népet”, amelyre kiárasztotta Szentlelke esőjét és megalapozhatta velük az evangéliumhirdetés művét. Szükség volt még Jézus három és fél éves tanítói szolgálatára, majd a megváltás titka különleges megértésére és átélésére Jézus halála és feltámadása által. Hányszor látszott reménytelennek, hogy tökéletes nép születik a tanítványi közösségből! Milyen alkalmatlannak látszottak még röviddel a győzelemre jutás előtt is! De Isten ígérete beteljesedett. Ő maga munkálta és vitte véghez bölcs, türelmes és tökéletes eszközeivel.

Így lesz a vég idején is! A megtisztítás fokozatosan történik, de a végén felgyorsul, és bizonyosan lesz „tökéletes nép” a vég idején is, amint ezt oly sok ige tanúsítja egybehangzóan.

Az okokat, amiért tökéletes népre van szükség, így összegezhethetjük:

- A késői eső csak ilyen népre áradhat ki (Vö. Ap.Csel. 2,1)
- Csakis ilyen nép állhat meg, maradhat „szent” akkor is, amikor már senki sincs a mennyei templomban (Jel. 5,8), azaz szünetel Krisztus közbenjárása (Jel. 16,15)
- Csakis ilyen nép nyerheti el Isten oltalmazó pecsétjét, és viselheti el Sátán vádolásait, támadásait a „nyomorúságos idő”, a hét csapás idején, beleértve „Jákob éjszakája” lelki küzdelmét is. (Jer. 30, 5-7)
- Csakis ilyen nép részesülhet abban a kiváltásban, hogy halál megízlelése nélkül átváltoznak, megdicsőülnek Jézus megjelenésekor – Énokh és Illés hite, életszentsége a minta és a példa ehhez (1Kor. 15, 51-52.; 1Móz. 5,24; 2Kor. 2,11)

6. Miért jár együtt Isten népének a végidőben történő megtisztítása szükségszerűen egy „rostálással” is?

Mát. 3,10-12 „A fejsze pedig immár a fák gyökerére vettetett. Azért minden fa, amely jó gyümölcsöt nem terem, kivágattatik, és tűzre vettetik. Én ugyan vízzel keresztellek titeket megtérésre, de aki utánam jön, erősebb nálam, akinek saruját hordozni sem vagyok méltó. Ő Szent Lélekkel és tűzzel keresztel majd titeket. Akinek szóró lapát van az ő kezében, és megtisztítja az ő szérűjét, és az ő gabonáját csűrbe takarítja, a polyvát pedig megégeti olthatatlan tűzzel.”

(Miként teljesedett be ez a prófécia Júda népén, és miként érvényes a végidőben is?
A „rostálás” hasonlatával kapcsolatban lásd még: Ám. 9,9)

Emlékezzünk Jézus templomtisztító munkájára földi szolgálata idején! Hasonló módon tisztítja majd meg gyülekezetét a vég idején is. Ez azonban nem azt jelenti, hogy egyháza külsőleg látható szervezetét teljességében megtisztítja. Csak egy hívő maradék megtisztítása és felkészítése az ígéret. A maradék nép közösségként való megtisztítása csak a súlyos megpróbáltatások és a késői eső küszöbén fejeződik be.

„Gyorsan közeledik az idő, amikor nagy lesz a bizonytalanság és a fejetlenség... Nincs messze az idő, amikor minden emberre rátör a nagy próbatétel. Ránk akarják majd erőszakolni a fenevad bélyegét... Ekkor különítik el majd a gyülekezetekben az aranyat a salaktól. Világosan megkülönböztethető lesz a valódi istenfélelem a látszattól és a hamisítványtól. Sok ragyogásért nagyra tartott csillag fog kihunyni a sötétben. Polyvafelhőket hord majd el a szél még onnan is, ahol mi csak tiszta búzát láttunk. Mindazok, akik magukra öltik ugyan a szenthely díszzeit, de nem öltöznek Krisztus igazságos tetteibe, szégyenteljes mezítelenségükben látszanak majd meg. Amikor kivágják a meddő fákat, hogy ne foglalják a helyet, amikor a hamis atyafiak sokaságát meg tudjuk különböztetni az igazaktól, akkor előtűnnek a rejtettek, és dicsérettel sorakoznak Krisztus lobogója alá.” (E. G. White: Bizonyágtételek, V. köt., 80-81. o.)

XIII. A vizsgálati ítélet lezárulása, a kegyelemidő vége - Az elpecsételt hívők „megtartása” a nyomorúság idején - 2013. december 28.

Bevezetés

Adott időben valamely távoli dolgot két szempontból jelent ki a Biblia. Egyrészt Isten cselekedetének másban is példamutató volta miatt, mint amelyből tanulhatunk, építheti, erősítheti hitünket. Másrészt a felkészülés végett. Hiszen életünk nem más, mint állandó jövőre-irányultság, jobb esetben: tudatos, Isten segítségével történő jövőre-készülés. Az emberiség utolsó nemzedékének különösen fontos feladata a felkészülés. Soha nem látott, soha meg nem ismétlődő esemény áll előttünk: Jézus Krisztus dicsőséges második eljövetele.

1. Mit jelent a papi és a főpapi szolgálat befejezése? Mi történik ekkor?

Jel. 8, 2-6 „Láttam azt a hét angyalt, aki az Isten előtt állt; és adaték nekik hét trombita. Jött egy másik angyal, és megállt az oltárnál, arany tömjénezőt tartva. Adaték annak sok tömjén, hogy tegye minden szentek könyörgéséhez az arany oltárra, amely a királyiszék előtt volt. Felment a tömjén füstje a szentek könyörgéseivel az angyal kezéből Isten elébe. Azután vett az angyal a tömjénezőt; és megtöltötte azt az oltár tüzevel, és levetette a földre; és lettek mennydörgések, szózatok, villámlások és földindulás. A hét angyal, akinél a hét trombita volt, készült a trombitáláshoz.”

Világosan kell látnunk az egymás után következő eseményeket és a bennük levő értelmet. A közbenjárás megszűnésével befejeződik az elpecsételés műve az egész világ számára. Megtérésre való lehetőség nincs már. Kezdetüket veszik az előre megjövendölt csapások (Jel. 15-16. fej.). Jézus Krisztus angyalseregek kíséretében elindul a Földre.

„Amikor Jézus felkel közbenjárói trónjáról, akkor már mindenki helyzete eldöntött lesz, s az Isten népét sújtó elnyomás és halál nem lesz már többé tanúbizonyosság az igazság mellett.” (E. G. White: 1888-as anyagok, Kiben bízhatunk? 493.)

2. Mi ad erőt azoknak, akiket Isten oltalom alá helyez, hogy a csapások idején Közbenjáró nélkül megálljanak?

Jel. 14,4-5 „Ezek azok, akik asszonyokkal nem fertőztették meg magukat, mert szüzek. Ezek azok, akik követik a Barányt, valahová megy. Ezek áron vétettek meg az emberek közül Istennek és a Barányinak zsengeiül. Szájukban nem találtak álnokság; mert az Isten királyiszéke előtt feddhetetlenek.”

Az Úrba és Igéjébe vetett hitünk erőssége képesíti őket arra, hogy a hét utolsó csapás idején bűn nélkül megálljanak. Bár egyre inkább őket okolják majd az emberiség végső katasztrófáért, Isten iránti hűségük rendíthetlenné teszi őket. Ne feledjük: legalább három előzetes erőforrásnak köszönhetően állják ki ezt a minden eddigi emberi tapasztalatnál félelmetesebb próbát:

1. Folyamatosan munkálkodtak, áldozatok vállalásával, gyűjtötték a „*tartalék olajat*”, azaz a Szentlélekkel való tapasztalatokat, amely előkészítette őket.
2. A kései esőben való részesedésük, mely sokszorosan képességei fölé emelte a hívó nép maradékát, és Isten természetfeletti hatalmának a támogatását tapasztalták jelek és csodák által is.
3. A „felüdülés idejét” átélve örvendeztek sok-sok lélek megtérésén, mely szintén rendkívüli erősítést jelent a nagy próbatétel idejére.

„Eddig csak a hit derengésében részesültünk. Ennek ellenére segítsen minket az Isten, hogy Krisztus ékköveit gyűjtögessük össze. Segítsen Isten, hogy az emlékezés csarnokát az Úr gazdag ígéreteivel aggassuk tele, hogy amikor eljön az ördög, hogy közénk és erőnk forrása közé vesse pokoli árnyékát, akkor mi fölfegyverkezettek legyünk, hiszen körülöttünk állnak mint emlékművek, teljesen körülvesznek minket az ígéretek.” (E. G. White: 1888-as anyagok, Kiben bízhatunk? 1. 553. o.)

3. Mit jelent „a Jákób éjszakája” megisméltődése a hét csapás idején?

Jer. 30, 5-7 „A félelemnek, rettentésnek szavát hallottuk, és nincs békesség. Kérdjétek meg csak és lássátok, ha szül-e a férfi? Miért látom minden férfi kezét az ágyékán, mintegy gyermekszülőét, és miért változtak orcáik fakósárgává? Jaj! Mert nagy az a nap annyira, hogy nincs hozzá hasonló, és háborúság ideje az Jákóbon, de megszabadul abból!”

„Jákób a gyötrelem éjszakáján buzgón kérte Istent, hogy szabadítsa meg Ézsau kezétől (1Móz 32:24-30). Ez az éjszaka jelképezi azt a szenvedést, amely Isten népét a nyomorúság idején fogja sújtani. Jákób, aki csalással szerezte meg az Ézsauinak szánt atyai áldást, annyira megrémült bátyjának halálos fenyegetésétől, hogy életét féltve elmenekült. Hosszú évekig tartó számkivetése után Isten parancsára elindult feleségeivel, gyermekeivel és nyájaival szülőhazája felé. Az ország határához érve rémülten hallotta a hírt, hogy Ézsau egy csapat harcos élén közeledik felé, kétségkívül azért, hogy bosszút álljon. Várható volt, hogy Jákób fegyvertelen és védtelen házanépe az erőszak és öldöklés tehetetlen áldozata lesz. Aggodalmát és félelmét súlyosbította a nyomasztó önvád, mert saját bűne okozta ezt a veszélyt. Egyedüli reménysége Isten irgalma volt, és egyetlen védelme az ima. Mégis mindent megtett, hogy jóvátegye bátyja elleni bűnét, és elhárítsa a fenyegető veszélyt. Krisztus követőinek is, amikor közeledik a nyomorúság ideje, mindent el kell követniük, hogy helyes megvilágításba kerüljenek az emberek előtt; hogy eloszlassák az előítéletet, és elhárítsák a lelkiismeret szabadságát fenyegető veszélyt.” (E. G. White: Nagy küzdelem/Korszakok nyomában 548-549. o. / angol: 616. o.)

„Isten népét körülveszi az ellenség, és el akarja pusztítani. De gyötrelmüket nem az üldözéstől való félelem okozza. Attól félnek, hogy nem bánták meg minden bűnüket, és valamely hibájuk miatt nem valósulhat meg rajtuk a Megváltónak ez az ígérete: „Megtartalak téged a megpróbáltatás idején, amely az egész világra eljön” (Jel. 3:10). Ha biztosan tudnák, hogy Isten megbocsátott nekik, nem riadnának

vissza sem a kínzástól, sem a haláltól. De ha méltatlannak bizonyulnak, és jellemhibáik miatt elveszítik életüket, Isten szent nevére hoznak szégyent.

Isten népe mindenféle cselszövéstről hall, és lázadást lát. Mélységesen sóvárognak arra, hogy vége szakadjon ennek a nagy hitehagyásnak és a gonoszok gonoszságának. Kérik Istent, hogy állítsa meg a lázadást, de ezt mardosó önváddal teszik, mert erejük kevés volt a bűn áradatának visszaszorítására. Úgy érzik, hogy ha minden képességüket fejlesztve mindig Krisztus szolgálatában álltak volna, Sátán seregei kevésbé tudtak volna diadalmaskodni rajtuk.” (i.m. 551-552. o. / angol 619-620. o.)

4. Melyik csapás lesz a leginkább megpróbáló Isten népe számára? El tudnánk-e mondani másoknak is, hogy a Biblia szerint mit jelent a sokszor és sokak által idézett „Armageddon”?

Jel. 16,12-16 „A hatodik angyal is kitöltötte poharát a nagy folyóvízre, az Eufrátesre, és kiszáradt annak vize, hogy a napkelte felől [érkező]¹ királyoknak út készíttessék. Láttam a sárkány szájából a fenevad szájából és a hamis próféta szájából három tisztátalan lelket kijönni, a békákhoz hasonlókat. Ördögi lelkek azok, akik jeleket tesznek; akik elmennek a földnek és az egész világnak királyaihoz, hogy egybe gyűjtsék azokat a mindenható Isten ama nagy napjának viadalára. (Ímé eljövök, mint a tolvaj. Boldog, aki vigyáz és őrzi az ő ruháit, hogy mezítelenen ne járjon, és meg ne lássák az ő rútságát!) Egybegyűjtötték azért őket a helyre, amelyet zsidóul Harmageddonnak² neveznek.”

Zsolt. 11:5.,7 „Az Úr az igazat megpróbálja, a gonoszt pedig, az álnokság kedvelőjét, gyűlöli az ő lelke.... Mert az Úr igaz, igazságot szeret, az igazak látják az ő orcáját.”

A Bírák könyve 4-5. fejezetét, valamint a Királyok 1. könyve 17-18. fejezetét kell a kérdés megválaszolásához áttanulmányoznunk. Ami egykor kicsiben, az a közeljövőben világszéles nagyságban játszódik majd le. Isten népe utolsó megpróbáltatása lesz ez, mely a végsőkéig feszíti a húrt, és csak Jézus közvetlen beavatkozása vet véget ennek az utolsó percben.

5. Hogyan szemlélteti a Jelenések könyve Jézus Krisztus második eljövételét és vajon mi ennek a magyarázata?

Jel. 14,14-16 „Látám, és ímé volt egy fehér felhő, és a felhőn ült valaki, hasonló az Ember fiához, a fején arany korona, a kezében éles sarló. Más angyal jött ki a templomból, nagy szóval kiáltván annak, aki a felhőn ült: Indítsd a sarlódat és arass; mert a földnek aratni valója megszáradt. Bocsátá azért, aki a felhőn ült az ő sarlóját a földre, és learattaték a föld.”

Jel. 16,12/b „A hatodik angyal is kitöltötte poharát a nagy folyóvízre, az Eufrátesre, és kiszáradt annak vize, hogy a napkelet felől jövő királyoknak út készíttessék.”

¹ Pontosított fordítás szerint

² Az eredeti szöveg szerint. Lefordítva: Megiddó hegyének

Jel. 19,11-16 „Látám, hogy az ég megnyílt, és ímé egy fehér ló, aki azon ült, hívatik vala Hívnek és Igaznak, igazságosan ítél és hadakozik. Szemei olyanok, mint a tűzláng, a fején sok korona; a neve fel volt írva, amit senki nem tud, csak ő maga. Vérrel hintett ruhába volt öltöztetve és neve Isten igéjének neveztetik. Mennyei seregek követik őt fehér lovakon, fehér és tiszta gyolcsba öltözve. Szájából éles kard jött ki, hogy azzal verje a pogányokat, Ő azokat fogja legeltetni vasvesszővel, Ő nyomja a mindenható Isten haragja hevének borsajtóját. Ruháján és tomporán oda volt írva az ő neve: királyok Királya, és uraknak Ura.”

A Jelenések könyve utolsó, negyedik vázlatprófeciájában (12-20. fejez.) már a 14. fejezet végén megjelenik Jézus Krisztus második eljövetele, mint „*akinek kezében van az éles sarló*”, hogy a beérett gabonát learassa és begyűjtse, ígérete szerint (Mát. 13,30).

A soron következő fejezetek vissza-visszatérnek a döntő eseményt közvetlenül megelőző események és összefüggések megvilágításához, ezáltal is világosságot adva azoknak, akik Krisztust várják a végidőben. A második eljövétel képe is újra és újra megismétlődik.

A hét csapás utolsó előtti csapásánál például úgy, hogy „*napkelte felől jövő királyokat*” lát János apostol, csakúgy, mint hat-hétszáz évvel korábban Habakuk próféta (Hab. 3:3-6). Jézus Krisztust ugyanis angyalseregek, angyalfejedelmek fogják kísélni, földre jövetelekor az egész menny kiürül (Jel. 8,1), a közbenjárás megszűnik (Jel. 15,8). Megrázóan ünnepélyes jelenetek ezek, a bűn történelme lezárul a földön.

A harmadik látomás a legrészletesebb és legfelemelőbb. Az „*ég megnyílása*” soha eddig nem látott esemény képét vetíti elénk. Jézus „hatalmi” bevonulása nem a földi hatalmak módján történik, mert nem a hatalom igazságát képviseli, hanem az igazság hatalmát. (A fehér szín egymagában is erre utal.) A 2. zsoltsárt idéző kifejezések az Ó- és Újszövetség tökéletes egységét bizonyítják ebben a tekintetben is. Érdemes részletesen is beszélnünk erről a legvégső dicsőséges megjelenésről!

6. *Hogyan fejeződik be a bűn történelme? Mi a roppant hosszúnak tűnő ezer éves ítélet magyarázata?*

Jel. 20, 1-10 „Láttam egy angyalt leszállni a mennyből, akinél volt a mélységnek kulcsa, és egy nagy lánc a kezében. Megfogta a sárkányt, azt a régi kígyót, aki az ördög és Sátán, és megkötözte őt ezer esztendőre, és vetette őt a mélységbe, és bezárta azt, és bepecsételte felette, hogy többé el ne hitesse a népeket, míg betelik az ezer esztendő, azután el kell néki oldoztatni egy kevés időre.

Láttam királyiszékeket, leültek azokra, és adaték nekik ítélettétel, láttam azoknak lelkeit, akiknek fejüket vették a Jézus bizonyágtételéért és az Isten beszédéért, és akik nem imádták a fenevadat, sem annak képét, és nem vették annak bélyegét homlokukra és kezükre, éltek és uralkodtak Krisztussal ezer esztendeig.

(A többi halottak pedig meg nem elevenedének, mígnem betelik az ezer esztendő.) Ez az első feltámadás. Boldog és szent, akinek része van az első feltámadásban: ezeken nincs hatalma a második halálnak; hanem lesznek az Istennek és Krisztusnak papjai, és uralkodnak övele ezer esztendeig.

Mikor eltelik az ezer esztendő, Sátán eloldatik fogságából. Kimegy, hogy elhitesse a föld négy szegletén lévő népeket, a Gógot és a Magógot, hogy egybegyűjtse őket háborúra, akiknek száma, mint a tenger fövénye. Feljönnek a föld szélességére, és körülveszik a szentek táborát és a

szeretett várost. Istentől a mennyből tűz szállt alá, és megemésztette azokat. Az ördög, aki elhitette őket, vetteté a tűz és kénkő tavába, ahová³ a fenevad és a hamis próféta is [elvettetik], és kínoztatnak éjjel és nappal örökkön örökké.”

A megváltási tervben semmi sem esetleges, vagy jelentéktelen. Legfeljebb azért olvashatunk viszonylag keveset a millenniumról – mint itt a Jelenések könyve ide vágó részletében is –, mert Isten nem tartotta szükségesnek, hogy a részletekbe is beavasson. Az ezer éves ítélet nélkül a gondtalan, tökéletes boldogságot hozó örök élet elképzelhetetlen, mert:

1. Mindennek ki kell derülnie, ki kell tisztulnia azok esetében is, akik Jézus áldozata ellenére mégsem fognak részesülni az örök élet ajándékában, mert sokszorosan visszautasították Isten közeledését (Mát. 23,37), „*nem fogadták be az igazság szeretetét az üdvösségükre*” (2Thessz. 2,10/b);
2. Az ítélet során az először még nagy szintkülönbségeket mutató üdvözültek (akik azonban mind megfelelték valamilyen szinten az újjászületés alapkívánalmának, Ján. 3,3) azonos értelemre jussanak, a hosszú idő alatt Mózes, Pál és az afrikai néger, az ázsiai hívő ember közötti nagy szellemi-lelki távolság kiegyenlítődik.
3. Még sok más oka is lehet az ilyen – legalábbis emberi mértékkel nézve – hosszúra nyúló folyamatnak, ezeket azonban Isten „*a maga hatalmába*” helyezte (ApCsel. 1,7).

Teljes negyedév tartalomjegyzéke:

1. Hogyan fedezték fel hitbeli elődeink újra a szentély rég elfelejtett tanításait?
2. A mennyei és földi szentély rendeltetése
3. Az ószövetségi papok és főpap, mint Krisztus előképei
4. A szentély tanítása a bűnbocsánat elnyerésének útjáról
5. Krisztus, az újszövetség közbenjárója
6. Az évenkénti ünnepek és jelentésük
7. Húsvét ünnepe – az előkép és a beteljesedés
8. A nagy engesztelési nap – az előkép döntő tanításai
9. A bűnök eltörlése a mennyei szentély „megtisztításakor” - A vizsgálati ítélet
10. Mióta érvényes: „Eljött az Ő ítéletének órája”?
11. Kiknek a bűneit törölheti el Jézus véglegesen?
12. A mennyei szentély és a „maradék” egyidejű megtisztítása
13. A vizsgálati ítélet lezárulása, a kegyelemidő vége – Az elpecsételt hívők „megtartása” a nyomorúság idején

³ Pontosított fordítás szerint.